

XXIV ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПЪРВА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневникъ

НА

44. заседание

Събота, 21 януарий 1939 г.

(Открито въ 16 ч. 50 м.)

Председателствувалъ подпредседателъ Димитъръ Пешевъ. Секретари: д-ръ Петъръ Яламовъ и Първанъ Марковъ

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.
Съобщения:	
Отпуски	1009
Питане	1009
Предложение	1009

По дневния редъ:

Бюджетопроекти за разходите презъ 1939 б. г. по:

1. Министерството на правосъдието (Продължение разискванията и приемане)

Говорили:

М. Михайловъ	1009
Докл. Г. Кацаровъ	1012
М-ръ Н. Йотовъ	1013
Д. Търкалановъ	1013
С. Станевъ	1014
Д-ръ К. Милановъ	1015
Д. Сараджовъ	1015
А. Риболовъ	1017
С. Поповъ	1018
В. Чобановъ	1019

	Стр.
И. Стояновъ	1019
Г. Говедаровъ	1022
Х. А. Поповъ	1022
Т. Найденовъ	1023
Н. Вачковъ	1023
С. Колчевъ	1023
Х. Каркъмовъ	1025
Р. Маджаровъ	1025

2. Държавнитъ и гарантиранитъ отъ държавата дългове (Разискване и приемане)

Говорили:

С. Славовъ	1030
С. Василевъ	1034
Е. Клянтевъ	1035
М-ръ Д. Божилковъ	1036

3. Предложение за отпускане народна пенсия на съпругата на покойния писателъ Йорданъ Йовковъ и на дъщеря му (Приемане)

Дневенъ редъ за следващото заседание	1043
--	------

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни) Присъствуватъ нужното число народни представители. Обявявамъ заседанието за открито.

(Отсъствуватъ народнитъ представители: Александъръ Симовъ, Борисъ Мончевъ, д-ръ Борисъ Даскаловъ, Боянъ Абаджиевъ, Василъ Мандаровъ, Георги Лазаровъ, Георги Чалбуровъ, Георги Миковъ, д-ръ Георги Славчевъ, Гето Кръстевъ, Деню Георгиевъ, Димитъръ Марковъ, Дойчинъ Цъклевъ, Дончо Узунувъ, Драганъ Кисловъ, Екимъ Топузановъ, Иванъ Поповъ, Иванъ Калчевъ, Константинъ Величковъ, Михаилъ Донсузовъ, д-ръ Найдень Найденовъ, Найдень Райновъ, Наню Недковъ, Недьлко Атанасовъ, д-ръ Никола Дуровъ, Никола Пановъ, Парашкевъ Забуновъ, Петко Костовъ, Петко Стайновъ, Ради Пляковъ, Ради Найденовъ, Стефанъ Цановъ, Стойчо Топаловъ, Стоянъ Димовъ, Христо Мирски и Христо Таукичевъ).

Имамъ да направя следнитъ съобщения.

Председателството е разрешило отпускъ на следнитъ народни представители:

на г-нъ Деню Георгиевъ — 1 день, за 21 т. м.;
на г-нъ Дойчинъ Цъклевъ — 1 день, за 21 т. м.;
на г-нъ Найдень Райновъ — 1 день, за 21 т. м.;
на г-нъ Георги Лазаровъ — 1 день, за 21 т. м.;
на г-нъ Димитъръ Марковъ — 1 день, за 21 т. м. и
на г-нъ Константинъ Величковъ — 1 день, за 21 т. м.

Поставило е питане отъ народния представител г-нъ Георги Чалбуровъ до г-нъ министра на външнитъ работи и на изповѣданията за арести на българи въ Турция.

Това питане ще се изпрати на г-нъ министра на външнитъ работи и на изповѣданията, за да отговорятъ.

Поставило е отъ Министерството на финанситъ — отъ дѣлъ за държавнитъ привилегии и акцизитъ — законодателно предложение за одобряване VII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 15 септемврий 1938 г., протоколъ № 123, относно

разрешението да се събере убитото отъ градушка грозде отъ реколта 1938 г. и се приготви на материалъ за варене ракия, който да се освободи отъ заплащане на акцизъ

Това предложение ще се раздаде на г-да народнитъ представители и ще се постави на дневенъ редъ.

Пристъпваме къмъ първа точка отъ дневния редъ.

ДОКЛАДЪ НА БЮДЖЕТАРНАТА КОМИСИЯ ПО БЮДЖЕТОПРОЕКТА ЗА РАЗХОДИТЪ ЗА 1939 Г. ПО МИНИСТЕРСТВОТО НА ПРАВОСЪДИЕТО — ПРОДЪЛЖЕНИЕ РАЗИСКВАНИЯТА

Има думата народниятъ прдставителъ г-нъ Михайлъ Михайловъ.

Михайлъ Михайловъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ имамъ голѣмото желание да не повтарямъ онова, което вне чухте отъ досега изказалитъ се седемъ оратори по бюджетопроекта на Министерството на правосъдието. Имамъ още и голѣмото желание да бѣда така занимателенъ, че да не усѣтите какъ ще минатъ нѣ колкото минути, които ще ви отнема. А въ това, безспорно, ще сполуча, ако ви занимавамъ само съ онова, което непосредствено засѣга правораздаването. Отъ тукъ следва, че онова, което се касае било до правото за признаване и търсене бащата, било до гражданския бракъ и до много други въпроси, които ние, юриститъ, казваме, че сѣ предметъ на de lege ferenda — предметъ на бѣдещо законодателство — не ще спре моето внимание. Азъ ще засѣгна отъ материалното право само онѣзи въпроси, които показватъ каквото и да е влияние върху самата техника на правораздаването.

Тѣй както се изнесоха въпроситъ, уважаеми г-да народни представители, тѣ се свеждатъ къмъ три важни въпроси въ нашето правораздаване: съдилищниятъ, съдебниятъ и съдийскитъ въпроси.

Когато се говори за съдилищния въпрос, за отбелязване е неправилният подход към неговото разрешение. А той се състои в това, че правителствата винаги се стараят да намалят колкото се може повече числото на съдилищата, ръководими изключително почти от фискални съображения. Дотам тй отиват, че третираят правораздаването като единъ предмет на разкопъ, а не като единъ предметъ отъ първа необходимостъ. Знае се, г-да народни представители, че държавата е създадена институти на правораздаването, за да може да избъгне саморазправата, самосъда. Следователно, колкото повече се приближава правораздаването до народните маси, толкова повече се отменя възможността за съществуване на саморазправата, толкова повече се гарантира ненарушаването на правовия порядък. Ето защо, вземайки актъ отъ ония разисквания, които ставаха въ бюджетарната комисия, предполагайки, че тй ще се пренесатъ, може би, и въ пленума, при исканията за откриване тукъ и тамъ на съдилища, азъ смятамъ, че правителството тръбва да гледа на този въпросъ колкото се може съ една по-голяма широта. Тамъ, гдето има нужда, съдилища тръбва да бъдатъ открити. Не за създаване или увеличаване благосъстоянието на това или онова населено мѣсто да се открива това или онова съдилище, а тръбва да се изхожда навсякъде отъ търсенето на правораздаване, отъ числото на постановилитъ дѣла.

Сега ще тръбва да се спра върху другъ единъ проблемъ, а именно този за голѣмото число на дѣлата, на спороветъ у насъ. Мнозина си го обясняватъ съ пѣткѣва отрицателна черта на нашия националенъ характеръ, като чели искатъ да кажатъ, че българинътъ по своята природа е човѣкъ, който обича да се сѣди, който обича постоянно да ходи по съдилища. Едно голѣмо заблуждение!

Единъ отъ бившитъ министри на правосъдието като чели поиска да направи единъ правителствъ подходъ къмъ този въпросъ и дойде до заключение, че щомъ не могатъ да се намалятъ дѣлата въ България, тръбва да се увеличатъ съдилищата, за да ги ликвидиратъ. Но това не е разрешение на проблема, не е премахване на причинитъ, които предизвикватъ това нежелателно явление. Тѣзи причини, споредъ мене, сѣ въ акцентирването въ възприемането на чуждото законодателство. То е било възприемано безразборно у насъ, безъ да се държи на правното чувство и правното съзнание на нашитъ маси. За голѣмото количество уголовни процеси, една отъ главнитъ причини, безспорно, е благосъстоянието на маситъ. Колкото благосъстоянието на маситъ се понижава, толкова повече случаитъ на нарушаване на правнитъ норми се увеличаватъ. Тръбва да признаямъ, че едно намаление на уголовнитъ процеси, безспорно, у насъ е забелязано, но ние тръбва да се стремимъ къмъ увеличаване благосъстоянието на маситъ, за да дойдемъ до онова положение, което нѣкои северни страни сѣ достигнали. Тамъ въ отдалени градове закриватъ затворитъ, защото нѣма кого да държатъ въ тѣхъ. Това е, безспорно, единъ идеалъ, далеченъ и недостижимъ за насъ, но той тръбва да бѣде точката, къмъ която ние тръбва да се стремимъ.

За намаляване на уголовнитъ процеси, безспорно, влияе и усъвършенстването на държавната машина, усъвършенстването на администрацията, която съществува, за да предотвратява извършването на престѣпни деяния. Азъ си припомнямъ изложението на г-нъ министра на вътрешнитъ работи. Отъ него ние чуехе числата за престѣпленията и числата за открититъ престѣпления. Забележете, г-да народни представители, престѣпленията не се лѣкуватъ, не се премахватъ само съ тежестта на наказанията. Въ Китай по-рано — не зная сега какъ е — презъ време на революцията, за най-малката кражба сѣ рѣзали ръце, а за други престѣпления нѣмало и обезглавяване. Това не значи, че въ Китай нѣмаше престѣпления. Страхътъ отъ уголовното преследване, страхътъ отъ наказуемостта на престѣпното деяние е дѣлътъ за намаляване на престѣпнитъ случаи. Докато по-рано у насъ уголовнитъ дѣла за престѣпления по служба съставляваха единъ внушителенъ процентъ, днесъ тй се явяватъ рѣдко. И много просто защо. До преди 19 май съществуаше едно опасно, нагубно убеждение въ българския държавенъ служителъ, че мамо може да почувствува върху плещитъ си ударитъ на закона, когато извърши престѣпление, ако той е голѣмъ функционеръ отъ управляващата партия. Днесъ контролътъ върху държавния служителъ е голѣмъ, избѣгването отъ ударитъ на закона сѣ почти невъзможно и затова имаме и намаление на престѣпленията по служба.

Най-голѣмъ процентъ отъ нашитъ уголовни дѣла представляватъ така нареченитъ дѣла отъ фискаленъ характеръ.

Дойко Петковъ: Статистика кажете.

Михаилъ Михайловъ: Азъ мисля, че Вие, колега, сте получили изложението на г-нъ министра на правосъдието. Направете си тръ трудъ — бѣхте длъжни да го направите, щомъ искате да се намѣсвате въ този въпросъ — да го прегледате и тамъ ще намѣрите отговора на апострофа си.

Г-да народни представители! По другъ единъ бюджетъ азъ зачекнахъ въпроса за фискалното законодателство, законодателство чуждо, съвсемъ неотговарящо на нашия националенъ духъ. Но независимо отъ това, като чели сѣ фискалното законодателство всичко се прави, за да се налагатъ най-тежки глоби, за да се налагатъ такива голѣми глоби, които съвършено не отговарятъ на нарушенията. Вземете предвидъ и голѣмото количество закони, които имаме сега у насъ и който, за жалостъ, още не сѣ кодифицирани. Ще видите, че обикновениятъ гражданинъ, за когото важи максимата, че всѣки тръбва да знае законитъ и че незнаенето на законитъ не извинява, е поставенъ всѣки часъ подъ страха да наруши фискалнитъ закони по простата причина, че тй сѣ толкова много, че даже и самитъ юристи не ги знаятъ. Една кодификация на нашето законодателство тръбва да стане чакъ по-скоро, за да могатъ правнитъ разпоредби да добиятъ по-голѣма и по-лесно достъпна популяризация у насъ.

Но независимо отъ това, ние имаме много положения въ нашето фискално законодателство, които неизбѣжно водятъ къмъ обжалването на постановлениата и къмъ създаването на процеси. Налагатъ се голѣми глоби, които нарушителътъ не може да възприеме като заслужено наказание. Напр., за игра на карти безъ патентъ се плаща 20,000 л. глоба. Въ една обикновена кръчма, като се внесе една колода карти безъ кръчмаритъ да е платилъ патента, ако акцизнитъ власти намѣрятъ картитъ, съставятъ актъ, налага се голѣма глоба и цѣлнитъ имотъ на кръчмаря тръбва да се продаде, защото е допустилъ едно таква почти невинно, нѣмашо голѣмо значение за фиска нарушение. Това кара неизбѣжно нарушителъ да се обърща къмъ съда, не за да търси правда, ами за да протаква, да отсрочи плащането на тия нестерпимитъ съ вината глоби. Ето защо фискалната амнистия, за която чуехе отъ г-нъ министра на финанситъ, че е вече на дневенъ редъ, ще намали дѣлата въ съдилищата.

Гражданскитъ процеси пъкъ сѣ много, поради една фатална грѣшка на миналото — че гражданскитъ кодексъ на Франция, една дребнобуржоазна и рентирска страна, се възприе изцѣло за уреждане правоотношенията въ България — една чисто земеделска страна. Онова, което може да се смѣта като правилно, като справедливо при разпредѣляне на наследствата въ Франция, е голѣма влияюща несправедливостъ въ една страна като България. Тѣзи дѣла ми попадна съвсемъ случайно чакъ 10, отъ книга I на руския „Сводъ-законовъ“ отъ дореволюционна Русия. Като прегледахъ какъ е уредено наследственото право въ Русия, една чисто земеделска страна, каквато е България, просто ме обземаше едно голѣмо възмущение, загдето едно време нашитъ законодатели възприеха само процесуалното право отъ Русия, а не отидоха до края — да възприематъ и руското материално право. По-рано у насъ дѣщеритъ наследяваха наравно съ братята. Едва въ 1906 г. се направи една корекция, като се намали дѣлътъ на дѣщеритъ наполовина. Това не можеше да се понесе отъ правното съзнание на нашия земеделецъ, защото се парцелираха, разпокъсаха нашитъ земеделски стопанства. Руското законодателство, обаче, предложила другъ родъ имуществена собственост, така наречената „родова“ — онова, което нашитъ селянинъ нарича „бащиния“, и за която самиятъ селянинъ смѣта, че не може да бѣде обектъ на каквито да е отчуждения. Дѣлътъ на всички дѣщери по руския законъ е само 1/7 часть. Какво щѣше да бѣде у насъ, ако братята можеха така лесно да се отърватъ отъ своитъ сестри съ отдѣляне за тѣхъ само на 1/7 часть, на единъ такъвъ малъкъ дѣлъ отъ цѣлото наследствено земеделско стопанство? Маса, стотници и хиляди граждански процеси щѣха да бѣдатъ избѣгнати, ако у насъ бѣше въведенъ законъ за наследство, съответствуващъ на нашия националенъ стопански битъ. Ако се подложеха на коренна ревизия всички законни норми, които влияятъ върху техниката на правораздаването и създаватъ измѣнни граждански конфликти, защото не отговарятъ на правното съзнание на българския народъ, би се намалило грамадното количество процеси и намалението на съдилищата би дошло отъ само себе си. Когато, обаче, търсенето на правосъдие е голѣмо, не тръбва, повтарямъ още веднажъ, да се затварятъ каситъ на хазната за създаването на съдилища тамъ, гдето тй сѣ необходими.

Пристъпвам към последния въпрос — съдийския въпрос.

Г-да народни представители! Ако има съ нещо да се гордеем ние не само между нашите съседи на Балканите, но въобще пред цялния културен мир, азъ съмтамъ, че това е единственото наше съдийство, нашето съдийско съсловие. Ако има нещо, за което ние трябва да благодаримъ, на миналото, то е създаването на независимостта на българския съдия, на условията за неговото усъвършенстване и за неговото издигане до един истински жрец на правосъдието. Съдилищата сж огледало за културата на един народ. Азъ съмтамъ, че въ това огледало може да се отразява културата на една малка нация. Тая култура е добила вече съ усилията на двестри наши поколения отъ освобождението насамъ. Азъ съмтамъ, че когато става дума както за запазване независимостта на българския съдия, така и за обезпечаване на неговата щогоде, съобразно съ нашите условия, състоятелност, за запазването на неговото икономическо обезпечаване, не трябва никога да правимъ каквито и да е икономии. Не трябва по никакъв начинъ, обаче, да съмтаме, че българскиятъ съдия е напълно задоволенъ съ онова, което държавата му дава. Азъ съмтамъ, че една малка грапамина има въ това отношение и ние сме длъжни въ тая сесия да я поправимъ. Думата ми е за тъй наречените прибавки за всеки шест прослужени години. Една несправедливост е допустната по отношение прибавките за българския съдия. Докато въ другите ведомства, напр. въ пошитъ и телеграфитъ, прибавката за шест прослужени години е 400 и няколко лева, а въ други ведомства — по 350 л., прибавката за шест прослужени години на българските съдии е само няколко си 160 или 180 л. Като чели разности по издръжката на едно съдийско семейство не растатъ съ неговото увеличение. Предполага се, че семейството на единъ съдия, който служи повече години, расте, че неговите семейни нужди растатъ, и затова именно се даватъ тия прибавки. Като чели за посрещането на тия увеличаващи се нужди, на българския съдия сж нуждни по-малко средства, отколкото на единъ пощалионъ или на единъ началникъ на селска телеграфопощенска станция.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Изтече Ви времето, г-нъ Михайловъ.

Михайл Михайловъ: Изглежда, че много бързо върви времето, когато Вие председателствувате Събирането.

Съдийството запази своята независимостъ даже и презъ време на инфлацията презъ 1919 и 1920 г., когато председател на съдъ получаваше толкова, колкото единъ селски ратай. Съдийството и тогава не се помръдна отъ своята независимост, отъ добросъвестното изпълнение на своята служба. То стонически понасяше лишенията, докато цялото останало чиновничество, вследствие закъсняването на държавата да нивелира заплатите съобразно съ поевтиняването на лева, беше се твърде разкапало. Това съдийство и сега не повдига въпросъ за прибавките, но тая грапамина се чувствува, и азъ съмтамъ, че не трябва да оставимъ да не бъде изгладена тая грапамина, като се приравняватъ прибавките на съдията съ прибавките на другите държавни служители. Този въпросъ, впрочемъ, може да бъде разрешенъ въ закона за бюджета. Азъ апелирамъ къмъ г-нъ министъра на финансите да даде съгласието си, при гласуването на респективния членъ отъ закона за бюджета да бъде направена тая поправка.

Г-да народни представители! Считаю се задълженъ да отговоря на единъ сърдеченъ, на единъ почтенъ апелъ, отправенъ отъ единъ отъ нашите другари. Това беше апелътъ на г-нъ Ангелъ Станковъ за подаване на ржка, за да се възстановятъ правниятъ порядъкъ. Азъ не бихъ искалъ да оставя тази ржка висеща въ въздуха, независимо отъ това, че мене ме свързва съ него една минала обща деятелност и едно общо преклонение предъ една висока съвестъ у насъ; азъ не бихъ искалъ да оставя тази ржка висеща въ въздуха още повече поради това, че тя се подава отъ едно честно и благородно сърдце — таква сърдца, каквито сж твърде голъма рждкостъ въ тъй наречените „неприобщени къмъ правителството“. Но азъ не мога да подамъ тая ржка поради едно голъмо недоразумение, поради една голъма бездна, която е вече издълбана отъ самото време между насъ и тяхъ. Когато се говори за правенъ порядъкъ, не трябва да се забравя, че правниятъ порядъкъ е управление по законно установените норми, които сж еднакви за всички граждани въ страната. Всички говорещи оратори, и неприобщени, и неприобщени къмъ властта, дойдоха да призоватъ, че днесъ ние имаме едно издигнато съдийство,

което никой път не е дезертирало отъ изпълнението на своя длъжност, на своето предназначение. Следователно, всичко онова, което би могло да се направи за запазване правния порядъкъ, е направено отъ съдийството. Никой не може да посочи случай на каквото да е вмѣшательство на изпълнителната властъ въ функциите на съдебната властъ. Докато по-рано изборитъ се съпровождатъ било съ уволнения на прокурори, било съ премѣствания на съдии, било съ каквито и да е жертви отъ съдийското съсловие, днесъ ние не можете да отбележите такъвъ случай. Азъ чакахъ, пъкой отъ васъ да отбележи конкретенъ такъвъ случай. Когато азъ виждамъ вашето мълчание, приемамъ моето предположение за една истина.

Ние не чуимъ тукъ оплакване на който и да е, уязвенъ въ своите права, било частни или публични, че съдътъ не се е отзовалъ и че не е приложилъ срещу виновния санкциите на закона. Следователно, заключението е, че няма нарушение на правния порядъкъ отъ института, който е трябвало да го запазва. Правниятъ порядъкъ, както ми казахъ, се състои въ управление на страната по законно установените норми. Всичко онова, което се върши въ България, включително и онѣзи интернирвания, които така много се атакуватъ, става по силата на законно установени норми, одобрени отъ Народното събрание. Това е единъ правенъ порядъкъ. И тамъ е цялата трагедия между насъ и васъ. Тамъ е невъзможността да можемъ да си подадемъ ржка. Вие, които идете да говорите тукъ противъ днешния редъ на нѣщата, трябва да си спомните за нѣкои голъми и хубави реформи. Но азъ едно не мога да си обясня: защо вашата паметъ така усилено работи, когато сте въ оппозиция, а се загубва, когато сте на властъ? Защо тази съдебна полиция, за която сега всички издигахте гласъ, не станъ дѣло тогава, когато вие управлявахте, макаръ че за нея се говори отъ толкова десетилѣтия? Защо никой отъ васъ не е повдигналъ тогава поне единъ гласъ на протестъ, че не се вършатъ реформи? Изглежда, че това съ реформи, които могатъ да бъдатъ нужни само като острия на оппозицията срещу властта, съ пълно съзнание, че ако оппозицията дойде на властъ, няма да ги върши.

Азъ зная, че ще ми се спомни за най-свещеното — за конституцията.

Г-да народни представители! Правните норми, били тѣ обикновени, били тѣ основни, трябва винаги да отговарятъ на времето и на отношенията, които уреждатъ. Вамъ е известно, че всички наши съседи иматъ нови конституции; отъ войната насамъ. Вие не можете да претендирате, че конституцията, която е уреждала отношенията на онова общество, което си служеше съ волските кола, е въ състояние да урежда и отношенията на днешното общество, което си служи съ автомобил и аероплана, което живее при развита култура и при усложнени отношения. Съ усложняване на отношенията сж нуждни и нови норми на управление. Вамъ е известно, че нашите съседи се управляватъ почти изключително отъ октроирани конституции, които въ своята същностъ не сж нищо друго, освенъ волеизявления на тяхните държавни глави. Азъ ви казахъ, че и днесъ страната се управлява само и изключително отъ закони, приети по установения редъ, които съдилищата не могатъ да не прилагатъ. Тия закони, които идатъ да коригиратъ съществуващата конституция, заедно съ нея ще останатъ да съществуватъ дотогава, докогато сж налице времената, които сж предизвикали тяхното създаване. Ние не можемъ да допустнемъ свободата на сдруженията, ние не можемъ да допустнемъ и пълна и неограничена свобода на печата, тогава когато противникътъ на съществуващия строй — не на съществуващия режимъ — искатъ съ свободитъ на демокрацията, съ свободитъ, осветени отъ конституцията, да взематъ властта и да разрушатъ самия строй. Това се налага отъ инстинкта за самосъхранение. Това ще го направите и вие, ако единъ денъ дойдете на властъ. Това е новата държава. На васъ наистина не ви се харесва това, но туй е новата държава. Новата държава се старее да залуши всички онѣи дупки въ държавния корабъ, презъ които въ миналото е навли-зала вода и поради които корабътъ е потъвалъ. И заради това вие виждате колко е трудно днесъ да се атакува новиятъ режимъ. Азъ зная, че няма да ви убеди васъ, тъй както вървамъ, че и вие ще ми отвърнете съ същото убеждение за мене. Ще си останемъ ние на нашето мѣсто, вие — на вашето. Ще оставимъ бъдещето да реши кой има право на съществуване. (Ржкоплѣскания отъ дѣсно и центъра). Това схващане азъ съмъ си съставилъ не само поради логиката, съ която си служа; съставилъ съмъ си го и отъ резултатитъ, които виждамъ всеки денъ въ онѣи страни, откъдето ние, освенъ духовна и материална култура, не можемъ да не черпимъ и култура за управлението на стра-

ната. Тамъ е и цялото ваше нещастие, че животътъ дава всъщностъ единъ денъ повече аргументи въ полза на насъ и контра вастъ. Азъ отивамъ съ новия режимъ, защото виждамъ, че грижата за широките маси, която трѣбваше да бъде именно грижа на демокрацията, се намира въ тия нови режими въ по-голяма степенъ, и благоденствие отъ тяхъ се получава въ още по-голяма степенъ. Ще върви, следователно, всъщностъ съ пълна въра по своя пътъ. (Ржкоплѣскания отъ дѣсно и центъра)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Листата на записанитъ оратори по бюджета на Министерството на правосъдието е изчерпана.

Има думата докладчикътъ г-нъ Георги Кацаровъ.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: Г-да народни представители! Бюджетопроектътъ на Министерството на правосъдието въ общи линии е този отъ миналата година, съ незначителни промѣни. Поради самото устройство на правосъдното дѣло, поради самитѣ функции, които изпълняватъ съдебнитѣ органи, бюджетътъ на това министерство не може да търпи всѣка година сериозни реформи и измѣнения. Една прибрзана реформа се направи въ 1934 г., тогава когато министерствата се надпреварваха да правятъ реформи. Министерството на правосъдието, като направи реформата, съ която сгруппира архивитѣ и дѣлата на всички окръжни съдилища въ областнитѣ съдилища, създаде единъ хаосъ и спрѣ правилното правораздаване. Но същитѣ тия хора, които направиха тая правосъдна реформа, видѣха, че съ направиха грѣшка и побързаха да я поправятъ, като почнаха на етапи да отварятъ областни съдилища въ онязи центрове, където имаше по-рано окръжни съдилища. Въ рамките на бюджетнитѣ възможности и сега се откриватъ околнѣски съдилища не въ околнѣскитѣ центрове, а въ онязи центрове, където имаше по-рано мирови съдилища съ повече дѣла.

Нѣкой отъ лѣво: Значи, възстановява се „порочното“ минало.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: Този бюджетъ сравнително е постояненъ. Ако всѣка година се измѣня и се внасятъ сериозни промѣни въ него, това би значило постоянно да се смущава редовниятъ ходъ на правосъдното дѣло. Това, обаче, не прѣчи, въ границитѣ на бюджетнитѣ възможности да се правятъ известни прегрупирания на срѣдствата, съ които разполага Министерството на правосъдието, за по-целесобразното имъ използване.

Смѣтамъ, че нѣма нужда обстойно да се спирамъ на ония голѣми функции, които изпълняватъ съдебнитѣ органи въ правовата държава. Правилно правораздаване имаме чрезъ работата на съдѣния. Безъ правосъдие правовата държава е немислима. При това, колкото по-сполучлива е организацията на правосъдната система въ дадена страна, устройството на съдебнитѣ институти, тѣхната вътрешна уредба и взаимоотношения, толкова по-издигнато е и качеството на правораздаването. Въ това отношение ние можемъ да кажемъ, че сме добре.

Българското правосъдие, сравнително въ единъ късъ периодъ време на нашето свободно съществуване, се издигна и затвърди като институтъ, ползващъ се съ общо доверіе вътре и вънъ отъ предѣлитѣ на царството. Това доверіе е резултатъ на голѣмата морална устойчивостъ, упорито трудолюбие и просвѣтеностъ на нашия съдия. Постапенъ да работи въ повечето случаи при крайно лоши условия, при възнаграждение, което не надвишава обикновенния екзистенцъ-минимумъ, българскиятъ магистратъ безшумно върши своята благородна творческа работа, безъ да има предъ себе си нѣкакви радостни перспективи, доволенъ само отъ дълбокото съзнание за изпълненъ дългъ. Трѣбва да се отдаде по-голямо внимание на правосъдието. Въ тѣзи времена, въ които живѣемъ, българскиятъ народъ не е изгубилъ въра въ носителитѣ на правосъдието, които въ очитѣ на всички стоятъ на нуждната висота.

Излишно е да изтъкваме, че функциитѣ, които правовата държава възлага на съдебната властъ, налагатъ съ повелителна необходимостъ, щото носителитѣ на тази властъ да бъдатъ освободени отъ грижата за утрешния денъ, за да могатъ спокойно да вършатъ своята тежка и пълна съ отговорностъ работа. Много малко е нужно да се направи, за да се постави съдийството при сносни условия и да му се обезпечи спокойствие и материална независимостъ, тѣй необходими за носителитѣ на една отъ тритѣ власти въ царството.

Народътъ има нужда отъ бързо и въ същото време добро правораздаване. Трѣбва да се признае, че съ

огромната претрупаностъ на дѣлата, общо взето, е почти ликвидирано. Това се дължи на голѣмитѣ усилия, които съдийството, при наличния съставъ, който има, е положило, за да свърши тази огромна работа.

Стопанскиятъ животъ се усложни; фискалното законодателство се увеличи неимоверно много; конфликтитѣ между гражданитѣ, и между гражданитѣ и държавата се увеличиха много и като резултатъ отъ това се увеличиха и съдебнитѣ спорове. Всичката тази колосална работа легна върху плещитѣ на наличния съдийски кадъръ, съ който той успѣва да се справи. Все пакъ наложи се на известни мѣста да се увеличатъ съставитѣ на дадени съдилища и да се откриятъ нови такива. Има отдалечени мѣста съ голѣми съдебни райони, където нуждата наложи да се откриятъ нѣкои съдилища. По този начинъ работата на съдилищата ще бъде нормализирана, а и правосъдието ще бъде по-близо до народа и нѣма да се губи много време за отиване и връщане до отдалеченитѣ съдебни центрове, което време, безспорно, ще бъде използвано за народното стопанство.

При доклада на бюджетопроекта азъ ще се спра на промѣнитѣ, които се правятъ въ него.

Сега искамъ да спра вашето внимание на единъ много важенъ въпросъ — на въпроса за кодификацията. Фактически у насъ въ настоящия моментъ кодификационна комисиия нѣмаме. Кодификацията е оставена въ ржцетѣ само на единъ младъ професоръ, който и безъ това е отрупанъ съ работа въ Университета и не му остава да отдѣли много време за кодификацията. А който има досегъ съ правосъдието, може да знае какво значи липса на кодификация. У насъ се законодателствува набързо, даже по-нѣкога повърхностно, мога да кажа, безъ да се държи смѣтка за съществуващитѣ закони, безъ система, а самитѣ текстове често далечъ не отговарятъ на това, което се е мислило. Въ течение само на петъ десетилѣтия у насъ се натрупаха хиляди закони отъ най-разнообразенъ характеръ, последвани отъ безброй допълнения, измѣнения и измѣнения на измѣненията. И нѣма да бъде преследено, ако кажа, че днесъ нѣма юристъ въ България, който може да се справи не съ общото наше законодателство, а само съ законитѣ, засѣгащи единъ стрѣхъ отъ управлението. Много празнини и противорѣчия въ отдѣлнитѣ закони ставатъ причина да се губи много време за справки както отъ съдѣнитѣ, така и отъ адвокатитѣ. Много време, казвамъ, се губи, и на съдѣния не му остава време да следи правната литература, не му остава време да работи върху себе си, за да може не само като съдия, но и като интелектъ да бъде издигнатъ на оная висота, на която трѣбва да стои.

При такова законодателство населението получава впечатление, че законитѣ сѣ лоши, че тѣ не се прилагатъ добре, или че нѣмаме закони, а това накърнява престижа на самата съдебна властъ и доверіето къмъ правосъдието се намалява. Необходима е кодификация, следъ единъ общъ прегледъ на действащото законодателство, но това може да стане отъ хора, които се занимаватъ съ живото право и всъщностъ сѣ заставени да разрешаватъ казуситѣ, които срѣщатъ въ своята практика. Законитѣ трѣбва да бъдатъ ясни, разбираеми, безъ да сѣ нуждни много тълкувания, за да може тогава да се каже това, което често въ съдилищата се повтаря и което е прокарано въ нашитѣ закони: незнанието или кривото разбиране на законитѣ не оправдава никого. Това каза и прѣждеговорившиятъ. Тогава вече, при ясни закони, можемъ да искаме народътъ да знае тия закони и да ги изпълнява. Тая нужда наложи да се предвиди кредитъ, вмѣсто за единъ, за трима постоянни секретари на кодификационната комисиия, или така наречениятъ-сега кодификационенъ съветъ, на който трѣбва като единствена работа да се възложи кодифицирането — попълването на празнинитѣ, премахването на противорѣчията въ съществуващитѣ закони и създаването на нови закони.

Г-да! Следъ като се учреди този кодификационенъ съветъ, тогава ще можемъ да искаме кодифициране на законодателството. Тогава може да се попълнятъ всички ония празнини, за които се говори тукъ отъ трибуната, тогава можемъ да имаме едно бързо и правилно правораздаване, което е тѣй необходимо въ една правова страна, въ която, за да може отдѣлнитѣ стопани да полагатъ повече трудъ за създаването на едно интензивно стопанство, трѣбва да бъдатъ сигурни, че тѣхнитѣ интереси ще бъдатъ запазени отъ държавата и то предимно отъ правосъдието. Тогава ще можемъ да се радваме действително на единъ правовъ редъ. (Ржкоплѣскания отъ дѣсно и центъра)

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Има думата г-нъ министърътъ на правосъдието.

Министъръ Никола Йотовъ: Г-да народни представители! Изслушахъ внимателно всички оратори народни представители, които говориха по бюджетпроекта на Министерството на правосъдието. Благодаря на всички за изказанитѣ ценни мнения и препорѣжки. Сподѣлямъ почти всички отъ изказанитѣ препорѣжки и мнения, като ви декларирамъ, че ще се старая съ дѣла да отговоря на тия препорѣжки, а не съ хубави и дѣлни речи.

Моля Ви да гласувате бюджетпроекта на Министерството на правосъдието. (Ръкоплѣскания отъ дѣсно и лѣво)

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Има думата г-нъ докладчикътъ да докладва бюджетпроекта параграфъ по параграфъ.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„Министерство на правосъдието.

Глава I.

А. Лични разходи:

§ 1. Заплата на личния съставъ по цѣлото ведомство (Вижъ объяснителната таблица*) къмъ 29. заседание) — 129.329.000 л.

Ще докладвамъ измѣненіята, които се направиха отъ бюджетарната комисія въ объяснителната таблица къмъ § 1.

На стр. 9 секретаритѣ на кодификационния съветъ ставатъ трима, съ общъ кредитъ за заплати 308.160 л.

На сѣщата страница има една печатна грѣшка, която се поправя. Месечната заплата на специалиста по поддържане и чистене на паркета е 1.810 л., а не 1.180 л. Годишната заплата е вѣрно напечатана.

На стр. 13, вмѣсто единъ подсекретаръ въ Горноджумайския областенъ сѣдъ, ставатъ двама, съ общъ кредитъ за заплати 52.320 л. вмѣсто 26.160 л. Писаритѣ, вмѣсто трима, ставатъ четирима, съ общъ кредитъ за заплати 83.040 л., вмѣсто 62.280 л.

На стр. 14, въ Ловченския областенъ сѣдъ, вмѣсто двама членове, ставатъ трима, съ общъ кредитъ за заплати 177.840 л., вмѣсто 118.560 л. Вмѣсто трима писари, ставатъ четирима, съ общъ кредитъ за заплати 83.040 л., вмѣсто 62.280 л.

Бюджетарната комисія залчи Вѣлчидолското околийско сѣдилище на стр. 24 и Долнобанското околийско сѣдилище на стр. 25.

Въ Елжовското околийско сѣдилище, на стр. 26, вмѣсто единъ прислужникъ, ставатъ двама, съ общъ кредитъ за заплати 33.120 л., вмѣсто 16.560 л.

Въ Котленското околийско сѣдилище, на стр. 27, се предвижда още единъ писаръ съ заплата месечна 1.730 л.

Въ Панагюрското околийско сѣдилище, на стр. 31, вмѣсто двама писари, ставатъ трима, съ общъ кредитъ за заплати 62.280 л., вмѣсто 41.520 л.

Въ Провадийското околийско сѣдилище, на стр. 33, вмѣсто единъ зам. околийски сѣдия, ставатъ двама, съ общъ кредитъ за заплати 107.040 л., вмѣсто 52.520 л.; двама подсекретари ставатъ трима, съ общъ кредитъ за заплати 69.840 л., вмѣсто 46.560 л.; четири писари ставатъ петъ, съ общъ кредитъ за заплати 103.800 л., вмѣсто 83.040 л.; вмѣсто единъ прислужникъ, ставатъ двама прислужници, съ общъ кредитъ за заплати 33.120 л., вмѣсто 16.560 л.

Въ Разложкото околийско сѣдилище, на сѣщата страница, се предвижда единъ писаръ съ месечна заплата 1.730 л.

Въ Самоковското околийско сѣдилище, на стр. 34, вмѣсто двама писари, ставатъ трима, съ общъ кредитъ за заплати 62.680 л., вмѣсто 41.520 л.

Въ Св. Врачкото околийско сѣдилище, на сѣщата страница, се предвижда единъ писаръ съ месечна заплата 1.730 л.

Преди Смолянското околийско сѣдилище, на стр. 35, съ съгласието на г-да министритѣ, се предвидѣ откриването на Сливнишко околийско сѣдилище, кѣто следва:

1 околийски сѣдия съ 4.940 л. месечна заплата;
1 секретаръ — 2.180 л.
1 архиваръ-регистраторъ — 1.810 л.;
1 дѣловодителъ-призовкаръ — 1.810 л.;
1 книговодителъ по нотар. часть — 1.730 л.;
1 писаръ — 1.730 л.;
1 прислужникъ — 1.380 л.

Бюджетарната комисія, съ съгласието на г-нъ министъра на правосъдието и на г-нъ министъра на финанситѣ, предвидѣ ново околийско сѣдилище въ Чепеларе, както следва:

1 околийски сѣдия съ 4.940 л. месечна заплата;
1 секретаръ — 2.180 л.;
1 архиваръ-регистраторъ — 1.810 л.;
1 дѣловодителъ-призовкаръ — 1.810 л.;
1 книговодителъ по нотар. часть — 1.730 л.;
1 прислужникъ — 1.380 л.

На стр. 39, въ „Допълнителни служители“, бюджетарната комисія, съ съгласието на двамата министъри, увеличи броя на допълнителнитѣ членове отъ 73 на 78, съответно и кредитъ за тѣхъ — отъ 2.715.600 л. на 2.901.600 л.

Допълнителнитѣ замѣстникъ-прокурори се увеличаватъ отъ 21 на 24, съответно и кредитътъ за тѣхъ — отъ 781.200 л. на 892.800 л.

Сѣдебнитѣ кандидати се увеличаватъ отъ 155 на 170, съответно и кредитътъ за тѣхъ — отъ 2.976.000 л. на 3.264.000 л.

Сѣднитѣ-изпълнители се увеличаватъ отъ 115 на 121, т. е. съ 6 души, съответно и кредитътъ за тѣхъ — отъ 3.706.560 л. на 3.843.840 л., и се разпредѣлятъ така: единъ за Етрополе, единъ за Котелъ, единъ за Павликени, единъ за Червѣнъ-бръгъ, а за останалитѣ двама следъ думитѣ: „Юбунарска популярна банка“ се прибавя следниятъ текстъ: „и двама за помирителнитѣ сѣдилища въ София и Пловдивъ, платими отъ фонда „Обществени осигуровки“.

Секретаръ-отчетницитѣ се увеличаватъ отъ 75 на 79, съответно и кредитътъ за тѣхъ — отъ 1.746.000 л. на 1.839.120 л.

Писаритѣ, разпредѣлени съ заповѣдъ, се увеличаватъ отъ 95 на 99, съответно и кредитътъ за тѣхъ — отъ 1.970.200 л. на 2.055.240 л.

Прислужницитѣ се увеличаватъ отъ 108 на 112, съответно и кредитътъ за тѣхъ — отъ 1.788.480 л. на 1.854.720 л.

На сѣщата стр. 39 надзирателитѣ въ Софийския централенъ затворъ се увеличаватъ отъ 35 на 37, съответно и кредитътъ за тѣхъ — отъ 617.400 л. на 652.680 л.

Това сѣ измѣненіята, които бюджетарната комисія направи въ объяснителната таблица къмъ § 1 на бюджетпроекта.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Г-да народни представители! По § 1 сѣ направени две предложения съ единъ и сѣщия смисълъ. Едното предложение е отъ народния представител г-нъ Димитър Търкалановъ, въ смисълъ, на стр. 10, въ текста подъ линия да се заличатъ думитѣ: „Единъ е председателъ на Върховната смѣтна палата“, а кредитътъ, който се предвижда за 30-тѣ членове на Върховния касационенъ сѣдъ, да се намали съ 102.720 л. Другото предложение е отъ народния представител г-нъ Стефанъ Станевъ въ сѣщия смисълъ.

Има думата народниятъ представител г-нъ Димитър Търкалановъ да развие предложението си.

Димитър Търкалановъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Въпросътъ е изясненъ.

Сирко Станчевъ: Ясно е.

Димитър Търкалановъ: Касае се за забележката подъ линия на стр. 10, най-долу, споредъ която единъ отъ 30-тѣ членове на Върховния касационенъ сѣдъ е председателъ на Върховната смѣтна палата. При разглеждане бюджетпроекта на Върховната смѣтна палата народниятъ представител г-нъ Христо Мирски се мотивира по този въпросъ. Съгласно чл. 16 отъ закона за Върховната смѣтна палата, длѣжността „председателъ“ е самостоятелна за службата. Съ огледъ на това положение, г-нъ председателътъ самостоятелно си е опредѣлилъ заплатата въ бюджета на Върховната смѣтна палата, която Народното събрание, като прецени, счете, че е необходимо да бѣде намалена.

Михаилъ Михайловъ: Тази заплата не е опредѣлена отъ самия председателъ на Върховната смѣтна палата. Въ бюджетпроекта, който е изплатенъ отъ Върховната смѣтна палата, стои заплата 10.500 л., а е увеличена отъ Министерството на финанситѣ.

* Първитѣ сѣдии-изпълнители въ градове съ двама сѣдии-изпълнители, недовършени на мѣсто, получаватъ 2.400 л. годишна прибавка къмъ заплатата, въ градове съ 3-ма и повече сѣдии-изпълнители — заплата за зам.-окол. сѣдия, съгл. чл. 3 отъ н. з. за сѣд.-изпълнители въ връзка съ чл. 207, алинея последна отъ н. з. за устройството на сѣдилищата.

Председателствуващ Димитър Пешев: Моля, г-н Михайлов.

Димитър Гичев: Г-н Кюсенов я е увеличил.

Димитър Търкаланов: Във наредбата-закон за устройството на съдилищата от 1936 г. или 1937 г. е предвидено, че при нужда министърът на правосъдието може да командирова съдии, съгласно, на някоя друга съответна длъжност. Шом е така, тази забележка тук, въ бюджетопроекта, е излишна, тя не е въ хармония, тя е въ противоречие съ постановленията на закона за Върховната смътна палата. И азъ ви моля, г-да народни представители, да се съгласите тя да бъде заличена.

Никола Контев: Много плитко е скроено.

Председателствуващ Димитър Пешев: Има думата народният представител г-н Стефанъ Станев да развие предложението си.

Стефанъ Станев: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Въ допълнение на съображенията, които се изтъкнаха отъ преждеговорившия и съ които — дължа тукъ да заявя това — съмъ съгласенъ, имамъ да добавя само няколко думи.

Въпросътъ за настаняването на работа на нашата млада интелигенция, на нашата младеж, която, завършила своето учение, чака всекидневно предъ вратитъ на това или онова учреждение благоволенията на този или онзи факторъ, която се разочарова тукъ, следъ като влѣзе въ живота съ възторжени пориви, и отъ единъ положителенъ елементъ става единъ отрицателенъ елементъ стои откритъ и, чини ми се, е между първитъ по важностъ и значение въпроси, които трѣбва да добиятъ своето разрешение отъ този Парламентъ.

Също така, мене ми се чини, че не е напълно разрешенъ и въпросътъ за тия млади сили, които вече съ назначени на работа, но които, поради задръстване, не могатъ да авансиратъ и да отидатъ напредъ. Това явление наблюдаваме въ всички почти учреждения. Вие може би си спомняте, че неотдавна бѣха уволенни много доблестни, изпитани, голѣми правници, не поради това, че вече не са годни за службата, а защото трѣбваше да се отвори пътъ на младитъ, които дотогава, поради задръстване, трѣбваше да тѣпчатъ на едно мѣсто. Когато това е така, когато се налага да се даде просторъ на младитъ, защото нашитъ възможности съ свършено малки и ограничени, азъ не мога да си обясня тая система, едно лице да бъде едновременно министъръ и председателъ на Върховната смътна палата, или да бъде едновременно председателъ на тази палата и членъ на Върховния касационенъ съдъ. Съ тая система трѣбва чась по-скоро да се ликвидира. (Ръкоплѣскания отъ лѣво и викове „Браво!“)

Ето защо, по тѣзи съображения, вънъ отъ онѣзи, които се изтъкнаха отъ г-нъ Търкалановъ, азъ направихъ моето предложение и се надѣвамъ, че народното представителство ще се съгласи съ него, за да може, както казахъ, да се отдрѣсти пътътъ и да се даде възможностъ и на младитъ съдийски сили да получатъ по-високо мѣсто. (Ръкоплѣскания отъ лѣво)

Димитър Търкаланов: Г-нъ председателю! Искамъ да поправа предложението си.

Председателствуващ Димитър Пешев: Чакайте! Когато азъ говоря, Вие не мълчите! Смѣтамъ, че имамъ право да Ви помоля да ме слушате, така както азъ Ви гарантирамъ всичката свобода да се изказвате. Азъ имамъ дълга въ даления моментъ да дамъ на народното представителство едно обяснение, за да се изяснятъ известни недоразумения, което ще спести излишнитъ разисквания. Това правя по силата на чл. 46 отъ правилника за вътрешния редъ.

Г-да народни представители! Азъ ви моля, когато се разисква този въпросъ, да имате предвидъ следното. Положението, което е създадено за онзи случай, който се има предвидъ, не е уредено съ тази забележка, за която сега стана дума.

Димитър Гичев: Тя е излишна.

Председателствуващ Димитър Пешев: Тая забележка има само обяснителенъ характеръ. Тя не разрешава въпроса за служебното положение конкретно на визираното длъжностно лице. Тя само обяснява на онзи, който ще разглежда бюджета и ще го чете, какво е въ действителностъ положението — колко души отъ тия 30 члена на Върховния касационенъ съдъ работятъ като съдии при

съда и колко души съ вънъ отъ него. А това положение съществува по силата на чл. 122 отъ закона за устройството на съдилищата и на чл. 16 отъ закона за Върховната смътна палата. Това съ специални законоположения, които позволяватъ, щото единъ съдия да заема длъжностъ и вънъ отъ съдебното ведомство, като запазва и службата си въ това последното. Следователно, ако съ това предложение се цели да се измѣни това положение, създадено съ чл. 122 отъ закона за устройството на съдилищата и чл. 16 отъ закона за Върховната смътна палата, то не може да бъде поставено на разглеждане и решаване по силата на чл. 46 отъ правилника за вътрешния редъ.

Димитър Търкаланов: А-а-а!

Председателствуващ Димитър Пешев: Моля Ви се. — Чл. 46 отъ правилника за вътрешния редъ забранява на председателството да поставя на разглеждане предложения, които смъ въ разрѣзъ съ положения, създадени и уредени съ други някои специални закони. А точно такъвъ е случаятъ сега. Ако вие целите сега да премахнете тая обяснителна забележка, която не създава никакви права и не урежда служебното положение на този съдия, то вие сте на погрѣшенъ пътъ. Този въпросъ не може да се уреди по този начинъ. Ако искате сега да създадете едно друго правно положение, различно отъ онова, създадено по чл. 122 отъ закона за устройството на съдилищата и чл. 16 отъ закона за Върховната смътна палата, това предложение не може да се постави на разглеждане, както ви казахъ, по силата на чл. 46 отъ правилника за вътрешния редъ. (Ръкоплѣскания отъ дѣсно и центъра)

Димитър Търкаланов: Г-нъ председателю! Искамъ да направя поправка на предложението си.

Председателствуващ Димитър Пешев: Нѣмате думата! Вие говорихте.

Димитър Търкаланов: Ние не искаме да отменяваме постановленията отъ закона. Ние искаме да нѣма за единъ и същъ случай две положения — едното по закона за устройството на съдилищата, другото по специална забележка за членоветъ на Касационния съдъ. Ние искаме да остане законътъ.

Председателствуващ Димитър Пешев: (Звъни) Моля Ви се, г-нъ Търкалановъ!

Димитър Търкаланов: Поправямъ предложението си въ смисълъ, да се премахне забележката.

Председателствуващ Димитър Пешев: Има думата г-нъ докладчикътъ.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: Г-да народни представители! Азъ се чужда, че г-нъ Търкалановъ, който е юристъ, поддържа тая теза. Самата забележка не създава никакви права. И да остане, тя има значение само на една обяснителна забележка. Чл. 16 отъ закона за Върховната смътна палата е ясенъ и категориченъ. Назначаването на единъ членъ на Върховния касационенъ съдъ за председателъ на Върховната смътна палата е единъ актъ на Министерския съветъ. Този законъ дава право на Министерския съветъ да вземе единъ съдия отъ Върховния касационенъ съдъ и да го назначи въ Върховната смътна палата, отъ което да получава заплатата си. Свършено.

Отъ дѣсно: Ясно.

Председателствуващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване предложението на г-нъ Стефанъ Станевъ, къмъ което се присъединява г-нъ Димитър Търкалановъ. И двамата предлагатъ: на стр. 10 въ обяснителната таблица, въ забележка 2 подъ линия, да се заличи фразата: „Единъ е председателъ на Върховната смътна палата и“.

Който отъ г-да народнитъ представители приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събраниято приема. (Ръкоплѣскания отъ лѣво)

Докладчикъ Георги Кацаровъ: Пакъ повтарямъ, че това нѣма абсолютно никакво значение.

Димитър Търкалановъ: Законътъ си е пакъ въ сила, и министърътъ има право да командирова единъ съдия.

Председателствуващ Димитър Пешев: По смисъла на параграфъ е постановено предложение отъ народния пред-

ставител г-нъ Георги Лазаровъ, приподписано отъ г-нъ Методи Янчулевъ, което гласи: (Чете) „Кюстендилскиятъ областенъ съдъ да има следния съставъ, а остатъкътъ отъ предвидения кредитъ да послужи за откриване областенъ съдъ въ Дупница съ сщия съставъ: 1 председател 6.590 л. — 79.080 л.; 2 членове по 4.940 л. — 118.560 л.; 1 секретаръ 2.350 л. — 28.200 л.; 1 подсекретаръ 2.180 л. — 26.160 л.; 1 архиваръ-регистраторъ 1.810 л. — 21.720 л.; 1 дѣловодителъ-призовкаръ 1.810 л. — 21.720 л.; 2 писари по 1.730 л. — 41.520 л.; 1 прислужникъ 1.380 л. — 16.560 л.; 1 раздавачъ на призовки 1.560 л. — 18.720 л.; 1 прокуроръ 6.050 л. — 72.600 л.; 1 секретаръ на прокурора 1.940 л. — 23.280 л.; 1 прислужникъ 1.380 л. — 16.560 л.; 1 сѣдия-следователъ 5.330 л. — 63.960 л.; 1 секретаръ на сѣдия 1.940 л. — 23.280 л.; 1 прислужникъ 1.380 л. — 16.560 л. — всичко 588.480 л.“

Съ това предложение г-нъ министърътъ на финанситъ и г-нъ министърътъ на правосъдието не сѣ съгласни.

Минчо Драндаревски: Правилно е да бжде така, както се иска съ предложението.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни) Моля Ви се! Оставете ме спокойно да работя. Нѣма нито единъ случай да не се обадите!

Докладчикъ Георги Кацаровъ: Г-да народни представители! Азъ ще моля това предложение да не се приема, защото Кюстендилъ е старъ центъръ на окръженъ съдъ. Въ Кюстендилъ е построена първата съдебна палата. Всѣки месецъ едно отдѣление отъ Кюстендилския областенъ съдъ отива въ Дупница да разглежда дѣла и е немислимо да се разрѣши съдътъ на две.

Георги Говедаровъ: Ясно е. Да се гласува.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя това предложение на гласуване. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Постъпило е предложение отъ народния представителъ Иванъ Воденичарски, което гласи: (Чете): „Да се увеличи кредитътъ по § 1 съ 59.200 л. — заплатата за единъ членъ-сѣдия при Орѣховския областенъ съдъ“. Сега този съдъ има единъ председателъ и двама членове; предлага се, значи, членоветъ да станатъ трима.

Съ това предложение г-нъ министърътъ на финанситъ и г-нъ министърътъ на правосъдието не сѣ съгласни.

Министъръ Никола Йотовъ: Това предложение не може да се гласува, съгласно чл. 19 отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията, защото предвижда увеличаване на разходите.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Г-нъ Воденичарски! Това предложение правено ли е въ бюджетарната комисиия?

Иванъ Воденичарски: Правено е.

Министъръ Никола Йотовъ: Но не може да се гласува, безъ да се вземе съгласието на министра на финанситъ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни) Г-да народни представители! Това предложение е разисквано въ бюджетарната комисиия, но г-нъ министърътъ на финанситъ не е съгласенъ съ него.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Народниятъ представителъ г-нъ д-ръ Кънчо Милановъ предлага въ Шуменския областенъ съдъ подсекретаритъ да се увеличатъ съ единъ и писаритъ да се увеличатъ съ единъ. Сега подсекретаритъ сѣ четирима, значи, да станатъ петима, и писаритъ сѣ също четирима, значи, и тѣ да станатъ петима.

Министъръ Никола Йотовъ: Г-нъ министърътъ на финанситъ не е съгласенъ съ това предложение. Той каза, че не дава никакъвъ новъ кредитъ. И азъ смѣтамъ, че не може да се гласуватъ тѣзи предложения, съгласно чл. 19 отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията.

Минчо Драндаревски: (Казва нѣщо)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Г-нъ Драндаревски! За трети пътъ Ви правя бележка. Вие претендирате само за права, а задълженията си не изпълнявате.

Има думата народниятъ представителъ г-нъ д-ръ Кънчо Милановъ.

Д-ръ Кънчо Милановъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Моето предложение е много скромно, защото съ него се ангажиратъ съвсемъ малко сръдства на държавата, обаче ако то се приеме, ще разрешимъ единъ много важенъ въпросъ за Шуменския областенъ съдъ. По представения бюджетъ съставътъ на Шуменския областенъ съдъ се увеличава съ единъ членъ на съда. Като се назначатъ двама допълнителни сѣдии, ще могатъ да работятъ ежедневно три отдѣления на съда. Остава само да стане едно попълване и на низшия персоналъ, понеже дѣлата въ тоя съдъ сѣ много обемисти. Това е характерно за Шуменския областенъ съдъ. Много пъти дѣлата сѣ съ по 80—100—120 души свидетели и подсекретаритъ нѣматъ възможностъ да напишатъ своитъ протоколи. Ето защо, за да може този съдъ да се развие въ три отдѣления, безъ да има открити три отдѣления, достатъчно е да се предвидятъ още единъ подсекретаръ и единъ писаръ. Моето предложение се заключава само въ това. По този начинъ, съ една нищожна сума, безъ да се открива отдѣление съ титуляръ подпредседателъ и двама членове, както е въ другитъ сѣдилища, ще имаме още едно отдѣление и ще може да се привършватъ своевременно дѣлата въ този съдъ.

Имайте предвидъ, г-да народни представители, че въ Шуменския областенъ съдъ рѣдко заседанията свършватъ на 6 ч. следъ пладне. Обикновено тѣ траятъ до 8 ч. въ черта, а често пъти и следъ 8 ч. — до 12 ч. на полунощ. Ако дадемъ възможностъ на този съдъ, вмѣсто две заседания, да насрочва три заседания на день, той ще извършва навреме работата си. За това е достатъчно да се предвидятъ още единъ подсекретаръ и единъ писаръ.

Азъ направихъ това предложение въ комисиията по правосъдието и тя единодушно го прие. Същото предложение е направено и въ бюджетарната комисиия отъ г-нъ Логофетовъ, когото азъ помолихъ, като членъ отъ бюджетарната комисиия, да го направи. Сега азъ апелирамъ къмъ г-да народнитъ представители да го приематъ, като иматъ предвидъ, че съ много малко сръдства ще се създаде фактически едно ново отдѣление въ Шуменския областенъ съдъ и ще се улеснятъ както смѣщитъ се, така и сѣдитъ, а ще се даде възможностъ и за по-бързо и по-евтино правораздаване.

Говорихъ съ г-нъ министра на финанситъ и съ г-нъ министра на правосъдието. Г-нъ министърътъ на финанситъ е съгласенъ съ това попълване на персонала, понеже се касае за една малка сума. Моля и почитасмото народно представителство да се съгласи да се увеличи съставътъ на този съдъ само съ единъ подсекретаръ и съ единъ писаръ. За първия сумата ще бжде 26.000 л. и нѣщо, а за втория — 20.720 л.

Министъръ Никола Йотовъ: Министърътъ на финанситъ на излизане ми каза, че не е съгласенъ съ никакво увеличаване.

Петко Стояновъ: Това сѣ дребни работи.

Д-ръ Кънчо Милановъ: Азъ го питахъ и той ми каза, че е съгласенъ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ това предложение, съ което се иска да се увеличи съставътъ на Шуменския областенъ съдъ съ единъ подсекретаръ и съ единъ писаръ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Петко Стояновъ: А 37 милиона лева се даватъ за постройката на непотрѣбно здание! За единъ писаръ и за единъ подсекретаръ нѣма кредити!

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Постъпило е предложение отъ народнитъ представители г-да Димитъръ Сараджовъ, Димитъръ Савовъ и Тодоръ Найденовъ, въ смисълъ: кредитътъ за откриване Мездренско сѣдилище, въ размѣръ 231.000 л., да се заличи.

Има думата народниятъ представителъ г-нъ Димитъръ Сараджовъ.

Димитъръ Сараджовъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Всички, които се изказахме по бюджета на Министерството на правосъдието, констатирахме, че трѣбва да се откриятъ околийски сѣдилища въ нѣкои неокрайски центрове. Сега по бюджета на правосъдието се предлага откриването на 8 такива околийски сѣдилища въ неокрайски центрове. Като имамъ предвидъ онова, което каза г-нъ

министърът на финансите в бюджетарната комисия, че той няма да отпусне повече кредити, освен за 8 сџдилища, и това, което преди малко каза г-н министърът за правосъдието, че не може да се допустнат никакви увеличения от онова, което е предложил Министерският съвет, значи, през настоящата 1939 г. ние не можем да имаме нови околийски сџдилища повече от 8.

Г-да народни представители! Преди малко току-що събрах отъ трибуна г-н Михайлов, който каза, че околийски сџдилища трябва да се откриват там, където има напътна нужда от такива. И аз съм напълно съгласен с г-н Михайлов, но считам, че тази нужда ще трябва да я степенуваме за цялата страна и да дадем там, където нуждата е най-голяма, а след това ще дадем там, където нуждата е по-малка, докато стигнем до ония пунктове, в които има най-малка нужда от откриване на сџдилище.

Кое е мѝрилото, г-да народни представители, за да направим преценка къде има и къде няма нужда от сџдилища? Аз съм напълно съгласен, че околийските сџдилища, в които има натрупване на дѝла и няма възможност тѝ да бъдат разгледани от персонала, предвиден по бюджета, тия сџдилища трябва да се раздѝлят на по-малки в неоконийски центрове, за да създадем бързо и по-близо до народа правораздаване. След като определим околийските центрове, в които трябва да има околийски сџдилища, трябва да преценим в кои села, в кои други центрове на околията ще трябва да предвидим допълнителни сџдилища, за да бъде облекчено централното сџдилище, да не ходят хората в околийския център и да не губят много време и сѝрѝства. Селата ще трябва да бъдат групирани около един център в околията, най-отдалечен от околийския център.

Г-да народни представители! Това сѝ съображенията, които може да ръководят Народното събрание при откриване на нови сџдилища.

Е добре, аз ще ви набележа по бюджета градовете с околийски сџдилища, в които трябва да има второ сџдилище, за да бъде облекчено сегашното.

Въ бюджета виждаме, че в нѝкои околийски сџдилища съставът не е единичен, а колегиален сѝд. Там има повече сѝдии, които успѝват да решават дѝлата и сџдилищата не се отрупват. Отворете бюджета, г-да, народни представители, на стр. 23 и ще видите, че в Бургаския околийски сѝд има един околийски сѝдия и двама замѝстници. Бургаската околия е голяма. Тя, безспорно, дава много сѝдебен материал и там Министерството на правосъдието намира, че трябва да има повече сѝдии и повече от двама замѝстници, които да успѝват да решават бързо дѝлата. Въ л. 14 е Варненското околийско сџдилище, състоящо се от околийски сѝдия и двама замѝстници. Това е второто сџдилище, което трябва да бъде облекчено, като създадем в тая околия и друго сџдилище.

За облекчение на тия сџдилища трябва да предвидим нови сџдилища, за да разпредѝлим работата между тѝх, а не да правим колегиален сѝд. Въ Варна и Бургас имаме колегиални сџдилища с по трима сѝдии. И тримата могат да заседават в един състав, което не е редно според закона. Обръщам вашето внимание на горното, за да видите какво трябва да се направи.

Третото сџдилище е Пазарджишкото. Пазарджишкият околийски сѝд през 1938 г. е имал един сѝдия и един замѝстник. Въ новия бюджет за тая сѝд се предвижда един нов околийски сѝдия в центъра, за да се облекчи сџдилището.

Четвърти околийски сѝд е Пловдивският — един околийски сѝдия и четирима замѝстници. Трябва да признаем, че единият е за помирителния сѝд при Дирекцията на труда, откъдето получава заплатата.

Пети сѝд е Плевенският. По числото на жителѝ си и по своята територия, Плевенската околия е една от най-големѝте. Тя има 150 хиляди жители, по пространство е твърде голяма и разпрѝстната. Да не ви казвам къде е Левски, къде е Плевен — на 50 км. Там има един околийски сѝдия и двама замѝстници. Това сѝ петтѝ сџдилища, които трябва да се облекчат, за да се намалят дѝлата и за да се облекчи населението, да не отива на далечни разстояния.

Шестият сѝд е Русенският — един околийски сѝдия и двама замѝстници.

Седмият сѝд е Софийският — един околийски сѝдия и десѝт замѝстници. Безспорно, тая сѝд го облекчаваме сѝ двама нови сѝдии — славнишкия и свогенския.

Осмият сѝд, който трябва да бъде облекчен, това е Старозагорският. Въ Старозагорското сџдилище сега има един околийски сѝдия и двама замѝстници.

Ето ви 8-тѝ сџдилища, които трябва да бъдат облекчени, като не се предвижда колегиален сѝд в околийския център, какъвто имаме в областните сџдилища.

Но, г-да народни представители, аз ще се спра на пунктовете, в които трябва да се открият нови сџдилища, ако констатираме претрупаност на дѝлата.

Г-да народни представители! Вие всички ще се съгласите с мене, че нови сџдилища ще трябва да се открият само в ония пунктове, които сѝ твърде много отдалечени от околийския център и пътуването до последния е твърде голяма тежест за населението, поради времето, което се губи и поради паричните сѝрѝства, които се харчат, защото пътуването е твърде скѝпо.

Г-да народни представители! Ще трябва да се спрем и на другия въпрос: дали даден център съобщителните сѝрѝства сѝ модерни, дали пътищата сѝ кални и дали отиването до тая център не е тежест за населението.

Мездренското сџдилище е съществувало 20 години. То бѝше създадено, защото между Мездра и Враца на времето не е имало жѝлѝзница и автомобилни съобщения, както днес. Мездра отстои само на 16 км. от Враца. Пред мене е картата на Врачанската околия. Претендирам да познавам много добре тая околия, защото, макар и малък общественик, съм работил в тая околия. Каго околийски управител я управлявах 3—4 години, Мездра е свързана въ Враца с автомобилен рейс нѝколко пъти дневно. Плаща се 16 л. Има до Враца нѝколко пъти влакѝ. Плаща се 18 л. Който въ Мездра има нужда да се сѝди, ще отиде въ Враца срещу 16 л. Може да трѝгне въ 7 или 8 ч. сутринта сѝ влака и да се върне сѝ автомобил въ 9½ ч., въ 10, въ 10½, даже въ 11 ч. пак въ Мездра, защото само за един час ще се свърши дѝлото.

Но, г-да народни представители, има други райони въ Врачанска околия, в които трябва да бъде открито сџдилище, ако трябва да бъде облекчено Врачанското сџдилище. Но аз не виждам нито въ бюджета от миналата година, нито от сведенията, които имам на ръѝка от министерството, че Врачанското сџдилище трябва да бъде облекчено.

Велизаръ Багаровъ: Стига бѝ!

Димитър Сараджовъ: Моля Ви се! Ако не искате да слушате, то е друг въпрос. Аз имам определено време да говоря, според правилника, и ще говоря.

Има и други пунктове в този район, в който може да бъде открито сџдилище.

Нѝкой от дѝсно: Вие сте адвокат от Врачанско и имате интерес.

Димитър Сараджовъ: Г-да народни представители! Аз поддържам, и вчера от тая трибуна поддържах, че трябва да се облекчат нѝкои сџдилища. Но аз поддържам, че ако Врачанското сџдилище трябва да бъде облекчено, то трябва да се открие сџдилище въ с. Криводол, което отстои от Враца на 22 км. Това село обединява около себе си 20 най-големѝ и най-богати села от ония, които именно дават материал на Врачанското сџдилище и които най-много се сѝдят. Ако трябва да се открие второ сџдилище въ Врачанска околия, то трябва да бъде или въ с. Романъ, което обединява около себе си 26 села сѝ 36.000 жители и отстои от Враца на около 40 км., или въ с. Криводол. Ето това е облекчение на населението, това е облекчение на правораздаването.

Г-да народни представители! Може би на мене ще ми се възрази, че Мездренското сџдилище е имало много дѝла въ миналото. Аз имам сведения от Министерството на правосъдието. Въ Мездренското сџдилище през 1933 г. сѝ постѝпили 1.978 дѝла. Сега, при наличността на общинските сџдилища, тѝзи дѝла сѝ намалѝли наполовина и ще трябва да се открие сџдилище за 900—1.000 дѝла. Романското сџдилище е имало 1.196 дѝла. Аз мога да ви декларирам, че населението от Романския край не желае да отива да се сѝди въ Мездренското сџдилище, защото то има непосредствения си връзкѝ съ Враца: има автомобилна рейсова кола, която трѝгва сутрин от Романъ за Враца и вечер се връща. Населението няма абсолютно никаква работа въ Мездра. И Романъ, и Мездра сѝ села, в които има банкова агентура, земеѝлско училище и др. Ето ви и телеграмата: (Чете) „Щом се дава сџдилището Мездра, а не Романъ, пожелаем Романския край да остане сѝдебно въ Враца, където сѝ всички учреждения на околията и областта: Председател на земеѝлската задруга Георговъ; работническото сѝружение — Ца-

новъ; културно-просвѣтния комитетъ — Илиевъ; търговското сдружение — Бочевъ; подофицерското сдружение — Лаловъ. Значи, този край нѣма да го имаме предвидъ, когато ще откриваме сѣдилище. А това сѣ около 20 села. Мездренското сѣдилище ще остане безъ дѣла.

Г-да народни представители! Азъ намирамъ, че има по-голяма нужда да се открие сѣдилище въ Две-могили, което отстои на 30 км. отъ Бѣла; че има по-голяма нужда да се открие сѣдилище въ Левски, което отстои на 50 км. отъ Плѣвнѣ; азъ намирамъ, че има по-голяма нужда да се откриятъ сѣдилища и въ редъ други села, като напр. Габаре, което отстои на 30 км. отъ Бѣла-Статина, които села нѣматъ абсолютно никакви съобщителни сѣрѣдства и т. н. — да не ги изброявамъ, защото вие можете да видите въ самия бюджетъ къде сѣ съществували сѣдилища по-рано и кои села отстоятъ на далечно разстояние отъ околийския центъръ.

Г-да народни представители! При това разяснение на работата, ако би се открило Мездренското сѣдилище, вие ще облагодетелствувате селата, които отстоятъ на 20 км. отъ околийски центъръ, а ония, които сѣ на 45—50 км., каквито сѣ селата отъ Криводолския край, отъ който съмъ избранъ азъ, ще бъдатъ принудени пакъ да отиватъ да се сѣдятъ въ Враца. Села които отстоятъ на 5—10 км., каквито сѣ, напр., селата отъ Бѣлоруската община, вие ще ги поставите въ едно привилегировано положение, като откриете Мездренското сѣдилище.

При това положение азъ моля да бѣде закрито Мездренското сѣдилище. (Ржкоплѣскания отъ лѣво)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата г-нъ докладчикътъ.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: Г-да народни представители! Безспорно е, че тукъ има две разбирания. Едни поддържатъ, че сѣдять трѣбва да бѣде по-леснодостъпенъ, да бѣде по-бързъ и по-евтинъ, а други желаятъ сѣдилищата и всички учреждения да се събератъ въ даденъ центъръ, който да бѣде поставенъ по-добре икономически. Тия две становища, безспорно е, че трѣбва да бъдатъ преценени отъ почитаемото Народно събрание и да се даде правилно разрешение. Тукъ не е въпросъ само за Мездра. Това е единъ принципенъ въпросъ. Азъ и одева казахъ, че онази грѣшка, която се направи въ 1934 г., постепенно я поправяме. И тази година я поправяме, като възстановяваме 8 околийски сѣдилища, за колкото е отпусналъ кредитъ г-нъ министърътъ на финансите. Въ бюджетарната комисиия имаме желание по възможностъ да се възстановятъ всички околийски сѣдилища, които сѣ съществували преди 19 май. Въпросътъ, обаче, се свежда до бюджетни възможности и затова туй предложение не се възприе.

Въ бюджетарната комисиия се изнесоха всички доводи отъ службата при Министерството на правосѣдието, която най-добре знае въ кои пунктове трѣбва да се откриятъ околийски сѣдилища. Службата е преценила всички възможности и съобразно съ тѣхъ е съставила бюджетопрокта.

Азъ съмъ сторонникъ на първата теза — че правосѣдието трѣбва да бѣде много по-близо до народа и по-евтино, да не става нужда свидетелитъ и странитъ да се разтакватъ на далечни разстояния, да губятъ време, сѣрѣдства и пр. Вѣрно е, че днесъ условията сѣ съ измѣнили: има автомобиленъ рейсъ, има тренъ, има съобщителни сѣрѣдства, има това, има онова. Но единъ фактъ си остава неизмѣненъ: чичко пѣтува пешъ! Той ще изгуби 2 дена, ще носи торба съ сирене и празъ и пакъ нѣма да се възползува отъ модернитъ превозни сѣрѣдства.

Г-да народни представители! Специално за Мездра има ли нужда отъ околийско сѣдилище? Че хората наистина отиватъ въ Мездра да търсятъ помощ отъ правосѣдието показва следниятъ фактъ. Въ единъ стопански центъръ, където нѣма околийски сѣдъ, днесъ иматъ контори 10 души адвокати. Ето списъка имъ.

Димитъръ Сараджовъ: За тѣхъ откриваме сѣдилищата.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: Тия адвокати изкарватъ прехраната си отъ споменатитъ контори въ Мездра. Това иде да покаже, че населението е свикнало да отива не въ Враца, а въ Мездра.

Азъ оправдавамъ г-нъ Сараджовъ, защото той е отъ Враца, избраникъ е на Враца и е длъженъ да защитава интереситъ на Враца. Нис, обаче, трѣбва да бѣдемъ обективни и да изпѣлимъ онова, което е желанието на народа. Азъ ще ви кажа, че има почти отъ всички общини протоколи — протоколитъ сѣ тукъ — отъ общински съвети и отъ

всички културни организации, съ които молятъ да бѣде запазено сѣдилището въ Мездра. Щомъ като самото население отъ общинитъ иска това сѣдилище, щомъ като министерството го е вписало въ представения бюджетопроектъ и ние въ бюджетарната комисиия го гласувахме съ абсолютно болшинство, азъ смѣтамъ, че нѣма причини сега да не го гласуваме и въ пленума. Ето защо азъ моля, въ съгласие съ правителството, да не бѣде прието предложението на г-нъ Сараджовъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване предложението на народнитъ представители г-да Димитъръ Сараджовъ, Димитъръ Савовъ и Тодоръ Найденовъ, които искатъ по глава I, § 1 — Лични разходи, въ обяснителната таблица, отдѣлъ „околийски сѣдилища“, номеръ по редъ 48, кредитътъ за откриване Мездренско сѣдилище въ размѣръ на 231.000 л. да се заличи.

Тия отъ г-да народнитъ представители, които приематъ това предложение, съ което г-нъ министърътъ не е съгласенъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Има предложение отъ народния представител г-нъ Ангелъ Риболовъ, въ смисълъ: по т. 68 отъ обяснителната таблица къмъ разходния бюджетъ на Министерството на правосѣдието, за околийския сѣдъ въ Провадия, кредитътъ, предвиденъ за създаване на 4 нови служби: сѣдия, подсекретаръ, писаръ, и прислужникъ при Провадийското околийско сѣдилище, да се отдѣли; да се отдѣлятъ (намалятъ) сѣщо отъ досегашнитъ служби: 1 архиваръ и 1 писаръ и съ така отдѣленитъ кредити за 6 души да се открие Дългополско околийско сѣдилище, съ седалище с. Дългополъ, Провадийско, като Провадийското околийско сѣдилище остане съ 12 души персоналъ, безъ да се измѣня кредитътъ по този параграфъ.

Има думата народниятъ представител г-нъ Ангелъ Риболовъ.

Ангелъ Риболовъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Вземамъ думата, за да се опитамъ да изправа една голѣма неправда, която се извърши спрямо едно население отъ 40.000 души въ Провадийска околия.

Когато се изработваше проектътъ за откриване на нови сѣдилища, азъ се научихъ, че и въ Дългополъ се открива сѣдилище. Заявихъ го и въ комисията на Министерството на правосѣдието, заявявамъ го и тукъ: не съмъ отишелъ нито при министъра, нито при когото и да било да искамъ да се открие сѣдилище въ Дългополъ. Самата служба намирайки, че Провадийското сѣдилище е извънредно много претоварено — което и г-нъ министърътъ на правосѣдието потвърди и въ дветъ комисии — е намѣрила за добре да впише откриване на сѣдилище въ Дългополъ.

Искамъ да уведомя г-да народнитъ представители, които не сѣ имали възможностъ да отидатъ въ този край и не знаятъ даже за Дългополъ, защото това име е ново — това е старото Ново-село, Провадийска околия — че сѣдилището въ това село е съществувало непрекъснато отъ Освобождението до 1934 г., когато се направи онази нещастна реформа, която става причина да се дебатира днесъ по тия въпроси.

Г-да народнитъ представители, които вземаха думата по бюджета, ни говориха и убедиха въ това, въ което чие всички сме убедени — че е голѣма необходимостъ да имаме евтино и леснодостъпно правосѣдие. Ако ние държимъ на това, г-да народни представители, не остава нищо друго освенъ да откриемъ всички сѣдилища, които животътъ въ миналото бѣше наложилъ. Азъ мисля, че съ закриването на нѣколко сѣдилища не е направена икономия, защото въ ония селища, които оставатъ далече отъ центъра на сѣдилището, хората не се сѣдятъ дори и при явни неправди. Азъ зная случаи, когато, особено по фискални закони, има наложени глоби отъ 300—400—500 л., но селянитъ, които живеятъ на 30—40 км. далече отъ центъра, въ който се намира сѣдилището, не отиватъ да се сѣдятъ, защото нѣматъ смѣтка: разносикитъ по сѣденето сѣ много голѣми.

Димитъръ Кушевъ: Кога е закрито?

Ангелъ Риболовъ: Въ 1934 г.

Димитъръ Кушевъ: Но кога? Тя има два периода.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Моля!

Ангелъ Риболовъ: Г-да народни представители! Азъ ще прочета нѣколко цифри, за да ви обрисувамъ съ тѣхъ истинското положение. Провадийското сѣдилище въ 1933 г. е имало 3.771 дѣла. Презъ сѣщата година Дългополското

сждилище е имало 2.444 дѣла. Въ 1934 г., когато се закриха сждилища, Провадийското сждилище е имало 3.394 дѣла, а Дългополското, за по-малко от година — 1.744 дѣла. Когато ние виждаме въ таблицата, която г. министърът на правосъдието ни посочи въ комисията, че има 10—12 сждилища съ по-малко от хиляда дѣла и повече от 20 сждилища съ по-малко от 1.500 дѣла, аз не зная какъ може да се откаже откриването на това сждилище. Още повече, г-да, като се признава, че Провадийското сждилище е претоварено и затова се увеличи съставът му съ още 4 души: съ единъ замѣстникъ-сждия, съ единъ подсекретаръ, съ единъ писаръ и единъ прислужникъ. Кредитътъ за тия 4 души съ 114.120 л. Ако отнемемъ 2000 дѣла отъ Провадийското сждилище, което сега има 4.300 дѣла — значи половината да му се отнема — и отдѣлимъ само единъ сждия, единъ писаръ, единъ архиваръ и единъ прислужникъ, Провадийското сждилище ще остане съ 12 души персоналъ, достатъченъ за половината дѣла, които му оставатъ, и ще можемъ да откриемъ сждилище въ Дългополъ, съ 6 души персоналъ, безъ да правимъ каквото и да е увеличение въ бюджета.

Азъ моля г-нъ министърътъ на правосъдието да се съгласи съ това предложение. Съжалявамъ, че го няма г-нъ министър на финансите. Азъ не искамъ увеличение на разходите, които сме предвидили. Не искамъ да се увеличи персоналотъ съ 4 души, а предлагамъ да се отдѣлятъ отъ Провадийското сждилище 6 души, за да се открие Дългополското сждилище. Поддържамъ това предложение, защото мисля, че е напълно справедливо. Ако го приемемъ, ще извършимъ едно голѣмо дѣло, отъ полза за това 40-хилядно население отъ Провадийска околия.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата г-нъ докладчикътъ.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: Г-да народни представители! И азъ поддържамъ същата теза — че трѣбва да има навсякъде сждилища. Въпросътъ, който повдига г-нъ Риболовъ, се разглежда въ бюджетарната комисия, и тамъ, върхуки изнесенитъ доводи, се реши да се увеличи съставътъ на Провадийския сждъ съ единъ замѣстникъ-сждия, единъ подсекретаръ, единъ писаръ и единъ прислужникъ. Сега г-нъ Риболовъ иска да се отдѣли единъ замѣстникъ-сждия и още трима души персоналъ за този районъ, за който той говори. Г-да! Не се отваря така сждилище. Нѣма да бѣде достатъчна същата сума за отдѣлно сждилище. И да иска г-нъ министърътъ на правосъдието да манипулира така, не може, защото за да се създаде отдѣлно сждилище, на сждията трѣбва да се предвиди заплата, а т. може безъ секретаръ, не може безъ дѣловодител, безъ прислужникъ и пр.

Ангелъ Риболовъ: Всички служби ще се взематъ отъ Провадийския сждъ.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: Титулярътъ околийски сждия взема по-голѣма заплата отъ замѣстникъ-сждията. Има разлика въ заплатитъ.

Ангелъ Риболовъ: 500 л. повече.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: Единъ титуляръ околийски сждия взема 4.940 л., а замѣстникъ-сждия 4.460 л. Всички съображения, които се изтъкватъ, ги разбирамъ, обаче, г-нъ министър на финансите го няма, министърътъ на правосъдието не може да даде съгласието си безъ него, затова не може да се приеме това предложение. Ако може безъ министъра на финансите да се предвиди този кредитъ, съгласенъ съмъ, обаче г-нъ министъра го няма.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Съ това предложение г-нъ министърътъ на правосъдието не е съгласенъ.

Министъръ Никола Йотовъ: Г-да народни представители! Да се изяснимъ. Кредитътъ, който събира г-нъ Риболовъ чрезъ откриване на единъ съставъ отъ Провадийския сждъ, се оказватъ 114.000 л.

Ангелъ Риболовъ: Необходими съ 160.000 л.

Министъръ Никола Йотовъ: За най-малкото сждилище трѣбва да се предвидятъ 293.000 л. Не може да съществува сждилище съ по-малкъ кредитъ. Министъра на финансите го няма. Следователно, безъ негово съгласие този кредитъ не може да се гласува.

Ангелъ Риболовъ: Необходими съ 160.000 л.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване предложението на г-нъ Ангелъ Риболовъ. Моля г-да народнитъ представители, които приематъ предложението на г-нъ Ангелъ Риболовъ, да вдигнатъ ръка. Малцинство, Събраието не приема.

Ангелъ Риболовъ: Г-нъ председателю! Претендирамъ, че не е малцинство и Ви моля да гласувате противното, защото нѣкои може би да се въздържатъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Моля! Има следното предложение отъ народния представител г-нъ Сава Поповъ: (Чете) „Да си остане предвиденото въ бюджетопроекта сждилище въ с. Вълчи-долъ, Провадийско“, което комисията по правосъдието зачеркна. По това предложение, г-нъ министре?

Министъръ Никола Йотовъ: Не съмъ съгласенъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Сава Поповъ.

Сава Поповъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Дълга по начало да дамъ едно пояснение, относно вписването на сждилището въ Вълчи-долъ. Въ отговоръ на това, което каза г-нъ Ангелъ Риболовъ, азъ ще кажа, че не съмъ вземалъ по нѣкакъвъ тъменъ начинъ съгласието на Министерския съветъ да се впише това сждилище. Азъ попитахъ бившия министъръ на правосъдието, смѣта ли по начало да открива нови околийски сждилища, и ако смѣта, азъ съмъ единъ претендентъ, тъй като отъ 1922 г. между Вълчи-долъ и Новградъ се води отчаяна борба какъ да бѣде сждилището. Презъ партизанско време е имало домогвания сждилището да бѣде премѣстено въ Вълчи-долъ. Мога да ви посоча случаи, които казахъ и въ бюджетарната комисия. Поради това, че Илия Бѣлчевъ, мирови сждия въ Новградъ, даде мнение съ докладъ до министъра на правосъдието, че много по-удобно за района на Козауджанското мирово сждилище е да бѣде премѣстено сждилището въ Вълчи-долъ, сждията бѣше премѣстена въ Габаре, и отъ тамъ, мисля, въ Пѣвентъ.

Димитъръ Кушевъ: Кога стана това?

Сава Поповъ: Въ 1927 или 1928 г. — Бившиятъ министъръ на правосъдието ми каза, че няма да открива околийски сждилище нито въ Вълчи-долъ, нито въ Новградъ. Тогава го помолихъ да има предъ видъ да усили състава на Провадийското околийско сждилище. Той каза, че тога не е възможно по бюджета, но ще направи необходимо. Следъ туй се извърши промѣната и министъръ на правосъдието стана г-нъ Йотовъ. Азъ научихъ отъ единъ адвокатъ отъ Провадия, че сжщиятъ дошелъ съ делегацията събори сждилището въ Дългополъ. Отивамъ и питамъ г-нъ Йотовъ. Той каза: „Нищо подобно“. Питамъ и г-нъ Кожухаровъ и той ми каза същото: „Нищо подобно“. И г-нъ Йотовъ каза, че нищо не е предвидено, и г-нъ Кожухаровъ каза: „И азъ не съмъ претвидилъ нищо“. Разбра се, че службата го е предвидила. Моето положение бѣше деликатно, не толкозъ, разбира се, тогава, колкото сега, затуй защото азъ въ нѣколко събрания въ района съобщихъ на заинтересуванитъ, че сждилище нѣма да има нито въ Вълчи-долъ, нито въ Новградъ. И щѣше да бѣде изненада, разбира се, ако се съобщѣше, че ще има въ Дългополъ. При това положение азъ помолихъ г-нъ министъра и тѣ, 6—7 души, се съгласиха сждилището да бѣде въ Вълчи-долъ. Това, както се предвижда въ бюджетопроекта, се разгласи и въ пресата.

Азъ питамъ сега, уважаеми г-да народни представители, моето положение и положението на моитъ избиратели въ тоя моментъ какво е? Азъ питамъ: ако мене не искате да зачетете — и имамъ дори морално право да го искамъ — съ какво е заслужилъ това той край около Добруджанската граница, който преди месецъ зарадвахме съ откриването на единъ тъй много желанъ сждъ?

Никола Стамболиевъ: Не трѣбваше да се хвалишъ.

Сава Поповъ: Азъ бихъ се примирилъ, г-да народни представители, не бихъ много приказвалъ, но станяхъ да изкажа огорчението си, и това на моитъ избиратели, къмъ хора заинтересувани, какъвто въ случая е г-нъ Чобановъ, който се обажда (Ржкоплѣскания) който е вземалъ много хонораръ отъ Вълчи-долъ, който имаше тулото въ комисията да отрече стопанското развитие на Вълчи-долъ

и който знае много добре, че благодарение на това, че Вълчи-долъ е близо до границата, то сега замества Добричъ. Той дори скри да каже, че въ Вълчи-долъ има допълнително земеделско училище, че има агенция на Б. з. к. банка, че има гара, че има лесничей, че има популярна банка, че има участъковъ ветеринаренъ лѣкаръ и участъковъ медицински лѣкаръ. Питамъ азъ: когато имаме въ Вълчи-долъ всички тѣзи служби, и следъ като отъ тамъ се изнасятъ 1.000—1.500 вагона храни чрезъ търговци и 7 души агенти на Хранопознуса, не е ли необходимо и ще бъде ли скъпо на държавата да открие тамъ едно сѣдилище? Бюджетътъ на Вълчи-долското сѣдилище е 166.200 л., а увеличението на кредита за Провадийското сѣдилище е 114.120 л. Вѣрно е, г-да, така се облекчава Провадийскиятъ околийски сѣдъ. Действително, ние помагаме на сѣднитъ и на помощния персоналъ, но питамъ азъ: чрезъ тѣзи 114.120 л. какво помагаме на населението, което отсѣи на 42, на 37, на 35 и т. н. километра? Нѣкои казватъ: „Колко ви съ дѣлата?“ Азъ смѣтамъ, г-да, че мѣрило не трѣбва да бъде само числото на дѣлата. Дайте единъ сѣдъ близо до населението, ако искате да имате дѣла. Не може единъ селянинъ по едно фискално дѣло за 200 л. да отива другаде, да води трима души свидетели съ по 160 л. свидетелско възнаграждение, и да ги води отъ Бдинци, отъ границата и отъ Вратаритъ сѣла, които влизатъ въ района на проектираното и, за съжаление, пропаднало вече сѣдилище.

Та азъ, отъ името на населението на всички тия гранични сѣла, моля народното представителство да остави сѣдилището тѣй, както е предвидено въ бюджетопрокта, за да докажемъ, че мислимъ и за тия хора, стоящи близо до границата. Нѣкои народни представители можаха лѣтосъ да обиколятъ този действително богатъ земеделски край и видѣха каква е пуждата отъ сѣдилище и какъвъ стопански центъръ е Вълчи-долъ. Азъ бихъ билъ спокоенъ, не бихъ протестираа, но, г-да, мене ме заболѣ, когато видѣхъ, че наши колеги разсѣждаваха само съ огледъ на това, че порано било имало нѣкакъ сѣдилище, или пъкъ съ огледъ положението на това село преди 15 години, а не сега. Отъ друга страна нека не скрия, че имаме разсѣдени подъ давлението на единъ бившъ общественикъ, който е много заинтересуванъ за Новградъ, и ако той не бѣше дошълъ въ София и извикваше по телефона много мои приятели, може би това нещастие нѣмаше да сполетѣ. Вълчи-долъ и района му.

Азъ моля повторно почитаемото народно представителство да подкрепи тия хора. (Нѣкои отъ дѣсно и центъра ржкоуѣскалъ).

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Василь Чобановъ.

Василь Чобановъ: Г-нъ Поповъ подхвърли, че азъ съмъ билъ заинтересуванъ и съмъ искаа да проваля неговото собствено желание да има сѣдилище въ Вълчи-долъ, а неговата педоария издаде кой е заинтересуванитъ. Аргументитъ, които приведе, съ много несернозни. Отъ тѣхъ се вижда, че той има нѣкакъвъ особенъ интересъ. И този интересъ се състои въ следното — той билъ обещаа на избирателитъ си!

Иосифъ Робевъ: Естествено, той е заинтересуванъ.

Василь Чобановъ: Г-да народни представители! Азъ изхождаа само отъ интереситъ на правилното правораздаване и нищо повече.

Сава Поповъ: Не е вѣрно това. Действуваше подъ давлението на Иванъ Вилкоимонъ.

Василь Чобановъ: Ако искате моитъ съображения, азъ ще ви ги кажа.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Преди заявите, че не сте заинтересуванъ и че се водите само отъ общия интересъ.

Василь Чобановъ: Заинтересуванъ е другъ, не азъ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата г-нъ докладчикътъ.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: Г-да народни представители! Въ бюджетопрокта на Министерството на правосъдието, така както излѣзе отъ бюджетарната комисиия, въ Вълчи-долъ сѣдилище не е предвидено. Вѣрно е, че въ първоначалния проектъ, внесенъ въ бюджетарната комисиия, тамъ е предвидено сѣдилище. Обаче сега, за да се

предвиди сѣдилище въ Вълчи-долъ, трѣбватъ нови средства. Когато бюджетарната комисиия разгласжда този въпросъ обстойно, реши се да се вземе всичко предъ видъ: дѣлата, разстоянията и тогава да манипулира съ тѣзи 8 новооткрити сѣдилища. И безспорно е отъ представения списъкъ за дѣлата въ всички тия открити сѣдилища, че Вълчи-долъ влиза въ числото на тия сѣдилища, които иматъ най-малко дѣла. Вѣрно е, че Чепеларскиятъ околийски сѣдъ има по-малко дѣла, но се взе предъ видъ, че Чепеларе отсѣи на 60 км. отъ Пловдивъ и, следователно, трѣбва да има тамъ сѣдъ.

Димитъръ Кушевъ: Кажете по кой принципъ не вървите.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: Предвиденитъ нови 8 околийски сѣдилища бюджетарната комисиия ги разпредѣли най-целесобразно. Намѣри се, че въ Вълчи-долъ не трѣбва да има сѣдилище, а трѣбва да се открие такова въ Сливница. Така излѣзе бюджетопроктътъ отъ комисиията. За да се предвиди сега новъ кредитъ за сѣдилище въ Вълчи-долъ, трѣбва да имаме съгласието на г-нъ министъра на финанситъ, а въ момента него го нѣма тукъ и, следователно, е абсолютно невъзможно.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Г-нъ министре?

Министъръ Никола Йотовъ: Не съмъ съгласенъ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване предложението на народния представител г-нъ Сава Поповъ, въ смисълъ: заличениятъ кредитъ въ бюджетопрокта за околийско сѣдилище въ Вълчи-долъ...

Министъръ Никола Йотовъ: Така не може, г-нъ председателю.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: Нищо не е предвидено въ бюджетопрокта.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Предвидено е било въ бюджетопрокта и е зачеркнато отъ комисиията сѣдилището въ Вълчи-долъ.

Министъръ Никола Йотовъ: Г-нъ председателю! Ние разглеждаме сега прокта на бюджетарната комисиия. Въ този проектъ нѣма сѣдилище въ Вълчи-долъ. Ако бюджетарната комисиия би напечатала бюджетопрокта така, както го е приела, тогава въ него нѣма да има околийско сѣдилище въ Вълчи-долъ. Така, че въ единностъ става въпросъ за откриване на ново сѣдилище въ Вълчи-долъ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Въ този смисълъ, г-нъ министре, го поставямъ на гласуване.

Когато приематъ предложението на г-нъ Сава Поповъ да се открие околийско сѣдилище въ с. Вълчи-долъ, моля да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Има предложение отъ народния представител г-нъ Петко Стояновъ, въ смисълъ да се открие ново околийско сѣдилище въ с. Габаре, Бѣлослатинско, въ съставъ, който е изброенъ, съ кредитъ 207.720 л.

Има думата г-нъ Петко Стояновъ, за да разнишъ предложението си.

Петко Стояновъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Както съ разпредѣлени днесъ сѣдалищата, азъ самъ признавамъ, че положението нѣкакъ си е малко специфично и ехотата у народното представителство да слуша ораторитъ е малко наматъла. Но азъ ви моля за едно внимание, г-да, защото азъ не взехъ думата по бюджетопрокта на Министерството на правосъдието и господата, които говориха по този бюджетопроктъ, не изчерпаха всички въпроси, които съ свързани съ нашето правосъдие дѣло. Ето защо мене ми се налага въ дадения случай да кажа нѣколко общи думи. И затова бъдете така снизходителни, г-да народни представители, и обърнете внимание на това, което искамъ да ви кажа.

Принципата, поради която нашето правосъдие дѣло днесъ страда и поради която е и това избитие на предложения както въ бюджетарната комисиия, така и преди нея въ кабинета на министъра, така и днесъ предъ васъ въ пленарното заседание на Народното събрание, е тази, че въ 1934 г., по реда на указъ, се пролѣти дѣлата наша система на правосъдаване.

Кои бѣха мотивитъ да бъде направена тази промѣна? Г-да! Отъ гледище на правосъдна политика и досега нѣ-

маме нужните обяснения. Въ края на краищата имаме положението, че повече сръдства на държавата струва днешната система, която почти от всички е неодобрена, на първо място от населението, отколкото оная система, която беше на времето, до 1934 г. Тя струваше по-евтино и поне удовлетворително задоволяваше нуждите на правосъдието.

За да бъде ясен на почитаемото Народно събрание този факт, аз ви моля да обърнете страниците на последния бюджет на правосъдието, гласуван от Народното събрание през 1934 г. Там ще видите, че е предвиден общ кредит за Министерството на правосъдието 108.083.000 л. Днес г-нъ министърът внесе бюджетопроекта за 1939 г., който е приет от комисията, въ размер на 128 милиона лева и пѣщо, значи съ увеличение от около 20 милиона лева. Въ дадения случай това, което настъпва, е интересно, то е въпросът колко струва съдението на дребния човѣкъ, обикновенни спорове, а това е съдението предъ околийския съдия сега, или правораздаването от мировитѣ съдилища на времето, първо, и, второ, колко струва съдението предъ първия, основния колежаленъ съдъ — окръжния съдъ по-рано, а сега областния съдъ. Да вземемъ пакъ бюджета за 1934 г., който въ сѣщностъ е година на най-малкъ кредитъ по Министерството на правосъдието. За предшестващитѣ години бюджетътъ е по-голямъ. Г-нъ Йотовъ познава този въпросъ, защото той беше докладчикъ на този бюджетъ отъ 1931 до 1934 г. Г-да народни представители! Тогава, въ 1934 г., при една сръдна заплата за мировия съдия между 4.400—5.500 л., имаме 130 мирови съдилища, съ общъ кредитъ, заедно съ тая за помощния персоналъ, въ размеръ на 29.577.000 л. Окръжнитѣ съдилища тогава, както въ окръжнитѣ градове, така сѣщо и въ нѣкой отъ околийскитѣ градове, въ единъ задоволителенъ брой, сѣ имали кредитъ 33.809.000 л. Или всичко споредъ тогавашнитѣ нужди, които азъ обрисухъ и които сѣ въ сѣщностъ и сегашни нужди, защото сега увеличената компетентностъ на околийския съдъ е за смѣтка на окръжния съдъ, сѣ били предвидени 63.386.000 л. за тия два вида съдилища, окръжнитѣ и мировитѣ, където се съди народътъ, където той отива да търси правораздаване.

Какво имаме сега, г-да, споредъ първоначално внесенния бюджетопроектъ за 1939 г. на Министерството на правосъдието? Имамъ околийски съдилища 100 — по ланшия бюджетъ бѣха 92, и сега се увеличаватъ съ 8 нови, та ставатъ 100 — съ месечна заплата на околийския съдия 4.940 л. Общо кредити за околийскитѣ съдии, за тѣхнитѣ заместници и за помощния персоналъ имаме 32.159.000 л. — значи, приблизително 3 милиона лева повече, отколкото сме имали презъ 1934 г. за 130 мирови съдилища. За областнитѣ съдилища днесъ имаме, споредъ бюджета, 36.171.000 л. срещу 33.809.000 л. за 1934 г., или приблизително 2.400.000 л. въ повече. Или общо, г-да народни представители, за това правосъдие — народното, ще кажа, безъ всѣкаква демагогия — имаме презъ 1934 г. 63.389.000 л., а презъ 1939 г. — 68.330.000 л.

Какви сѣ резултатитѣ? Значи, при едно увеличение на бюджета за 1939 г. отъ 5 милиона лева кръгло, ние имаме вмѣсто 130-тѣ по-раншни мирови съдилища, само 100 околийски съдилища и 7 областни съдилища — въ всѣка областъ по едно, съ рѣдки изключения и въ нѣкой отъ необластнитѣ градове — за смѣтка на множеството стари окръжни съдилища. Значи, имаме едно поскъпване, едно увеличение на разноснитѣ на държавата за едно правосъдие, което е всеобщо неодобрено. Защо? Има нѣщо, което действително представлява органически дефектъ на тая реформа и на днешното състояние на правосъдието у насъ.

Г-да народни представители! Презъ 1934 г. имаме 130 мирови съдилища и 130 съдии. Кѣмъ тѣхъ като помощници, имаме кандидатитѣ за съдии, преминали първоначалния стажъ срещу кредитъ съвършено нищоженъ. Днесъ имаме 100 околийски съдилища съ 151 околийски съдии и заместници околийски съдии. Или имаме съ 21 титуляри повече и съ 2½ милиона лева по-скѣпо, и то на 100 мѣста вмѣсто на 130, правосъдие, отъ което никой не е доволенъ. А, ще ви кажа, не е доволенъ и самиятъ министъръ на правосъдието, който по ангажмента да коригира направената въ 1934 г. реформа, която въ основата си е фалшива. Защо? Защото тя издига единъ центъръ въ околията и смѣта, че заставяйки населението да отива тамъ да търси правосъдие, че издигне така престижа на правосъдието. А престижътъ на правосъдието отъ 1934 г. до сега, вмѣсто да се издигне, падна. Вие, като представители на народа, като хора съ набити очи, които не само гледатъ, а и виждатъ и правятъ заключения отъ това, което виждатъ, знаете, че централизирано правосъдието въ околийския центъръ и областния градъ значи увеличаване на

разноснитѣ, които съдениитѣ се трѣбва да правятъ за отиване до съдилището, за довеждане на свидетели, както и за довеждането на съдния въ селото за огледъ. Всичко това поскъпва правораздаването. Ето, това е основниятъ дефектъ на правосъдната реформа отъ 1934 г., преди която съ по-малко пари имаме по-рационализирано, по-демократизирано, по-близко до населението правосъдие, имаме повече задоволство у маситѣ и по-правилно разрешаване на споровѣтѣ, отколкото днесъ. Не помогна въ това отношение и другата реформа — откриването на общинскитѣ съдилища — по която господата, които говориха вчеръ, се разпрострѣха по-подробно и за това азъ нѣма да приказвамъ по нея.

Г-да народни представители! Всѣко правосъдие, свързано съ администрацията, е порочно, фалшиво, не даващо абсолютно никаква гаранция. Този, който управлява, често е страна въ отношенията между гражданитѣ и не може да бъде съдия. Затова какъвъ е резултатътъ отъ общинскитѣ съдилища? Резултатътъ е, че не се завеждатъ дѣла, че гражданитѣ бѣгатъ отъ правосъдието на кмета. Тѣ предпочитатъ правосъдието на околийския съдия. Но при околийския съдия се отива съ много разноси, поради което, въ края на краищата, не се завеждатъ дѣла и много спорове, които дразнятъ населението, които внасятъ у него смутъ и поставятъ единъ срещу другъ гражданитѣ, оставатъ висещи. Такъвъ интересъ обществото не може да има. Отъ такъвъ единъ фактъ престижътъ на правосъдието въ страната пада. Ето защо съ тая система, която се създаде въ 1934 г., трѣбва да се ликвидира. Тя е система скѣпа и за държавата, и за населението. Тя е система, която компрометира правосъдието и го отдалечава. Тя е система, която създава раздражение и държи гоажданитѣ неприятелски настроени единъ срещу другъ. Азъ направихъ моето предложение, изхождайки не отъ съображения лични, защото нѣмамъ никакъвъ интересъ, и затова моля да бъде изслушанъ по него.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Времето ви изтече, г-нъ Стояновъ.

Петко Стояновъ: Г-да народни представители! Позволихъ си да употребя времето, дадено ми за развиване на предложението, което направихъ, за да обърна вниманието ви на този фактъ, защото той не беше освѣтленъ вчеръ.

Отъ къде тегля азъ аргументитѣ за моето предложение? Бѣлослатинската околия има приблизително 100.000 души население. Тя е една отъ най-богатитѣ околии. За голѣмо съжаление въ тази огромна мѣстностъ между ж.-п. линия Плевенъ—Сомовитѣ и ж.-п. линия Мездра—Ломъ, която мѣстностъ днесъ, бихъ казалъ, е Добруджата на Бѣлгария, нѣма нито една ж. п. линия. Има само едно посмѣшище на ж. п. линия, една дековилка, която започва отъ Червенъ-бръгъ и крета до Орѣхово. За да бъде превозена една стока по тая линия, тя трѣбва два пъти да бъде разтоварвана и натоварвана, което увеличава съ 10% цената ѝ. Тая линия не обслужва никого. Тя е въ периферията на Бѣлослатинската околия.

26 години подъ редъ, още отъ преди войната, въ Бѣлослатинската околия имаме две мирови съдилища, защото е околия земеделска, въ която има много спорове за недвижимата собственост. Споредъ сведенията на Министерството на правосъдието, повече отъ 5.500 дѣла има днесъ въ тая околия. Бѣлослатинското околийско съдилище е много претоварено съ работа. Ако се водѣхъ отъ лични политически съображения, г-да, не бихъ говорилъ, защото въ гр. Бѣлослатина, центърътъ на моята избирателна колегия, е околийскиятъ съдъ и отъ цѣлата околия хората идватъ тамъ. Но тия съображения менъ не ме движатъ. Нашата околия, имаща на дължина около 50 км. и на ширина около 44 км., нѣма нито едно шосе. Шосетата, които има днесъ, сѣ поправени междуселски пѣтища. Тя нѣма нито едно първокласно шосе, нито една желѣзница. Населението е заставено да изминава 40—50 км., за да отиде отъ периферията до околийския центъръ да се съди. Това е много тежко, г-да. Поради липсата на съобщителни сръдства, за да се отиде съ двама свидетели, напр., отъ с. Камено-поле до центъра на околията, трѣбва да се похарчатъ най-малко 800 л. Това, при днешнитѣ условия, значи въ сѣщностъ отказъ отъ правосъдие. Това солидно земеделско население тамъ, показало такива граждански и други добродетели, ние сме го поставили днесъ въ едно положение, което здравиятъ разумъ не може да абсорбира. Южната пѣкъ частъ на тая околия, която е полупланинска, е съвършено изоставена.

Казахъ: въ Бѣлослатинска околия нѣма пѣтища, нѣма желѣзници. Абсолютно никакви удобства. Имаше две мирови съдилища, просъществували 26 години — реформата

отъ 1934 г. ни ги отне. И азъ запитахъ г-да министритъ тамъ (Сочи министерската маса): какъ мислите да разрешите въпроса? Г-нъ министърътъ на правосъдието ми каза: „Азъ съмъ пратилъ въ Бѣла-Слатина единъ допълнителенъ съдия. Има и единъ замѣстникъ. Ако е нужно да се подпомогне околийскиятъ съдъ въ Бѣла-Слатина, ще пратя и още единъ допълнителенъ съдия“. Азъ казвамъ: този допълнителенъ съдия да отиде като титуляръ, безъ помощникъ и замѣстникъ, самъ, въ Габаре, за да се открие тамъ съдилище. Отъ 1931 г. насамъ постоянно вземаме села отъ Бѣлослатинска околия и ги придаватъ къмъ други съдилища — къмъ Ломъ, къмъ Червенъ-бръгъ, а по-рано къмъ Мездра. Това е невъзможно. Ние не можемъ да отиваме толкова далечъ. Затова ви моля да приемете моето предложение.

Нека да кажа още едно съображение. Когато направихъ това предложение лоялно предъ г-нъ министъра на правосъдието — тогава и моятъ колега г-нъ Калъчевъ и други ходиха при министъра на правосъдието — той се съгласи и каза, че не би ималъ нищо противъ, ако министърътъ на финанситъ се съгласи. На г-нъ министъра на финанситъ изложихъ следните съображения. При минималенъ съставъ на околийското съдилище отъ 8 души — цялътъ персоналъ, начело съ съдията — ще има разходъ 207.000 л. Отъ данните, които азъ изнесохъ, Габарското съдилище въ миналото е давало около 300—350.000 л. постъпления. Увеличени, вследствие увеличението на съдебните мита, които сега, както знаете, сж по-голъми, тия постъпления ще бждатъ къмъ 400.000 л. минимумъ, ако съдилището въ Габаре бжде отворено. Срецу 207.000 л., колкото се искатъ за това съдилище, очевидно ще допринесемъ на съкровището една по-голяма сума. Днесъ тѣзи пари се губятъ не заради това, защото се отива въ Бѣла-Слатина, но заради това, защото не се завеждатъ дѣла. А когато бжде открито съдилище въ Габаре, тѣзи дѣла ще се завеждатъ и постъпленията ще се реализиратъ.

Ето защо, г-да народни представители, азъ ви моля да приемете моето предложение. Г-нъ министърътъ на финанситъ каза: „Съгласенъ съмъ при това условие“, обаче следъ това станаха разговори, предвидяха се 8 съдилища; едни се заличаватъ, а за други той каза, че не може да ги предвиди. Азъ трѣбва да кажа, че най-напредъ той се съгласи, а подиръ това се отрече. Тази лоялностъ азъ му дължа — да ви заявя неговото казване — защото сега той отсъствува. Той действително не се съгласи, обаче моятъ аргументи сж тия, които азъ изнесохъ. Ние ще бждемъ предъ факта съдилището само да си плати разхода. Затова азъ предлагамъ осемчлененъ съставъ и кредитъ 207.000 л. Нашитъ съдилища по бюджета сж 100. Азъ искамъ 101-то да бжде въ Габаре, съ общъ кредитъ 207.000 л. Моля ви, г-да народни представители, вѣзте и въ положението на съдиятъ, които не веднажъ и не два пѣти предъ менъ сж заявявали, че сж на сжщото мнение. Моля ви да бждете внимателни къмъ нуждитъ на населението. Азъ ви направихъ смѣтката, г-да. Азъ твърдя, че министърътъ на правосъдието, ако не бѣше нищо друго направилъ, освенъ да заличи цѣлата система на правораздаване, която се създаде следъ 19 май, и бѣше възстановилъ положението отъ преди 1934 г., съ по-малко пари щѣхме да удовлетвориимъ нуждитъ на населението по-добре.

Моля ви да се съгласите съ моето предложение.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване предложението на г-нъ Петко Стояновъ. Той предлага да се предвиди ново околийско съдилище въ с. Габаре, Бѣлослатинско, въ съставъ: 1 околийски съдия, 1 секретаръ, 1 архиваръ-регистракторъ, 1 дѣловодителъ-призовкаръ, 1 книжоводителъ по нотариалната частъ, 2 писари и 1 прислужникъ, съ общъ кредитъ 207.720 лв. Съ това предложение г-нъ министърътъ на финанситъ и г-нъ министърътъ на правосъдието не сж съгласни. Тѣзи г-да народни представители, които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Малцинство, Събраието не приема.

Въ връзка съ това предложение г-нъ Петко Стояновъ прави едно ново предложение: въ т. 8 „Брѣзовско околийско съдилище“, думата „Брѣзовско“ да се заличи и вмѣсто нея да се пише „Габарско“. Има думата г-нъ Петко Стояновъ.

Петко Стояновъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ знамъ, че съ това второ свое предложение ще повдигна недоволството на нѣкои отъ васъ и на първо мѣсто на почитаемия г-нъ Говедаровъ.

Георги Говедаровъ: Г-нъ председателю! И азъ искамъ думата.

Петко Стояновъ: Моето второ предложение се заключава въ следното. Азъ съмъ убеденъ въ правотата на това, което казахъ. Убеденъ съмъ, че и вие сами — и тия, които не вдигнаха ръка за моето първо предложение — вѣрвате въ истинността на това, което казахъ, и смѣтате, че това е правилното разрешение на въпроса. Но вие отказате. Въ съображенията ви не искамъ да влизамъ. Тѣ, обаче, споредъ менъ, не издържатъ критика, защото, когато трѣбва да се коригира една система, която тиранизира населението, всѣки трѣбва да има елементарната гражданска смѣлостъ да вдигне ръка, безъ да се страхува отъ това или онова.

Нѣкой отъ дѣсно: Недейте ни се кара.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни) Моля, седнете си на мѣстото.

Петко Стояновъ: Вашиятъ апострофъ е свършено немѣстенъ.

Азъ правя второ предложение: отъ тѣзи нови околийски съдилища, които се предвиждатъ, новооткритото околийско съдилище въ Брѣзово, пакъ въ 8-члененъ съставъ, съ 207.000 л. общи разноси, да бжде залично, и вмѣсто тамъ, да се открие това съдилище въ Габаре. Азъ считамъ добросъвестно, че това може да стане. Билъ съмъ членъ на Пловдивския окръженъ съдъ 2 години и половина — г-нъ Говедаровъ е билъ при мене кандидатъ-съдия тамъ — познавамъ добре работитъ и следя оттогава и досега какъ се развива правосъдното дѣло и имамъ право да го кажа открито и ясно. Моето второ предложение, следователно, е да се заличи „Брѣзово“ и да се пише „Габаре“. Защо? Пловдивската околия, г-да народни представители, е околия, която е обслужвана съ огромно количество съдилища. Разстоянията тамъ не играятъ абсолютно никаква роля. (Народниятъ представителъ Георги Говедаровъ застава до трибуната) Виждале ли го какъ стои тукъ да караули! Като караулъ стои на поста си! (Обща веселостъ)

Велизаръ Багаровъ: Така си го училъ ти, Петко!

Петко Стояновъ: Азъ съмъ го училъ — доколкото съмъ могълъ да го уча, защото той не е по-малкъ отъ мене — да бжде честенъ и почтенъ, да стои здраво на поста си и да защищава интереситъ, които сж му повѣрени. И азъ знамъ, че той ще ми отговори и ще ми отговори почтено, като кавалеръ, но нека изнеса азъ моитъ аргументи.

Пловдивската околия, г-да, се ползува отъ първорабрѣдни съобщителни срѣдства. Тамъ рѣдко има селище, което да не е свързано съ центъра и връзката да не е баснословно евтина. Специално Брѣзово се намира между две ж. п. линии, които сж почти успоредни. Нѣкога, въ миналото, действително Брѣзово е било околийски центъръ и центъръ на околийско съдилище, но Брѣзово много отдавна е престанало да бжде таквъ центъръ както въ административното, така и въ съдебно отношение. Защо? Защото е престанало да бжде центъръ на околността. Всичко, което е около Брѣзово, отива по направление къмъ Пловдивъ.

Азъ знамъ, че тукъ ще се намѣрятъ колеги, които нѣма да възприематъ това мое предложение. Но тѣхнитъ съображения ще бждатъ политически, приятелски съображения. Отъ гледище, обаче, на културни и правосъдни съображения, въ Брѣзово не може да има съдилище, защото тамъ нѣма клиентела стопанска и главно културна клиентела. Не може и да има такава, тъй като успоредно съ Брѣзово стоятъ много по-голъми центрове, какъвто е на първо мѣсто градътъ Пловдивъ. Г-да! Не бива да се дроби клиентелата на голѣмитъ културни центрове заради удобство, които не съществуватъ и които се измислятъ. Трѣбва да се създаватъ удобства и да се служи на общественъ интересъ тамъ, където той е оформенъ, където той крещи и където игнорирането му е свързано даже съ едно престъпление.

Ето защо азъ моля да се гласува моето второ предложение: вмѣсто въ Брѣзово съдилището да отиде въ Габаре.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Георги Говедаровъ.

Георги Петровъ: Г-нъ председателю! Тогава и азъ ще искамъ думата, щомъ като се дава думата и на народни представители, които не сж направили предложения.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Моето разбиране на правилника е такава.

Георги Петров: Азъ искамъ да се отбележи това — че по едно предложение, направено отъ народенъ представителъ, дебати могатъ да се развиятъ. Нека се установи тая практика.

Георги Говедаровъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Тръбва да признаемъ, че колкото да е странна, да не кажа злопадна, позицията на уважаемия професоръ г-нъ Петко Стояновъ, тя не ме учудва. Тя е изразъ на една психология: „Повече не можахъ да ви убедя да дадете сѣдилище въ Габаре, не можахъ да направя добро, нека направя пакостъ — да махнемъ сѣдилището въ Бръзово“. Но не е важно това. Азъ казахъ и въ бюджетарната комисия, и въ правосѣдната: вие ще вървимъ къмъ откриване не на 8, както тая година, а на 28, на 48 околийски сѣдилища, защото правораздаването трѣбва да иде долу, при сѣдещото се население.

Димитъръ Търкалановъ: Защо тая работа да бъде до година?

Георги Говедаровъ: Ще стане. Азъ съмъ убеденъ. Ние имаме декларацията на г-нъ министъра на правосѣдието като отговоренъ членъ на кабинета, че и той възприема да вървимъ къмъ сѣдино, къмъ близко, къмъ достъпно правосѣдие.

Но което е по-странно, г-да, то е, че уважаемиятъ професоръ Петко Стояновъ се е скаралъ не само съ географията специално на Бръзовско, но и съ истината. Той твърди абсолютно невѣрни нѣща. Азъ ще ви кажа само две цифри. Тѣ сѣ официални. Предъ тѣхъ дързостта на професора ще трѣбва да замлъкне. На първо мѣсто отъ официалните данни на Министерството на правосѣдието за 1934 г. се вижда, че Габарскиятъ мирови съдъ за 1934 г. е ималъ продукция отъ 668 дѣла срещу 1.155 — значи двойно, за Бръзовския.

Димитъръ Търкалановъ: Цифрата за Габаре е за половинъ година.

Георги Говедаровъ: Втори фактъ, който не бива да се забравя: Бръзово е отдалечено отъ Пловдивъ на 40 км., а селата Зелениково, Свеженъ, Розовецъ — родното мѣсто на Гюро Михайловъ, когото познаваме, на истинския Гюро Михайловъ, предъ когото всички ще се поклонимъ — сѣ на 54—55 км.

Миячо Драгалевски: Моля, моля! Гюро Михайловъ е отъ Скобелево!

Георги Говедаровъ: Отъ Розовецъ е, но е преселенъ по-късно въ Скобелево. Идете въ Пловдивъ и четете надписа върху този паметникъ, който се издига посди месеци или два: „Гюро Михайловъ, роденъ отъ Розовецъ, Пловдивско“. Фактъ е, че Бръзово е било по-рано административна и сѣдебна околия. (Глъчка) Вѣрно е, г-да народни представители, че Бръзово е отдалечено на 40 км. отъ Пловдивъ, но също така вѣрно е, че и нѣжната сѣ извървядо лоши. Азъ мога да кажа на г-нъ професора, че пътя Пловдивъ—Бръзово между втория и единадесетия километъръ е извървядо лошъ. Между единадесетия и деветнадесетия километъръ е тоже много лошъ. Това е единъ път, който трѣбва да се направи. Ако тамъ имаше редовно шосе, пътятъ отъ 40 км. можеше да се измине за 60 минути. Но отъ Бръзово до Пловдивъ сега се отива за два и половина часа, а пътятъ отъ Пловдивъ до Розовецъ се изминава за 4 часа. Вънъ отъ всичко, Бръзовско е една стопанска, една културна общност. И порече отъ дързостъ, повече отъ скарване, повече отъ неуважение къмъ истината е отъ почтениа г-нъ професоръ Петко Стояновъ да отрича тѣзи факти и да се опитва да ги мистифицира. За добра честь, познанията на народното ни представителство за географията, за културата, за историята на България, специално на Пловдивската областъ и на Бръзово, сѣ повече отъ сигурни и тѣ не ще сподѣлятъ, нито допуснатъ тая мистификация.

Г-да народни представители! При тия красноречиви цифри и данни, азъ смѣтамъ, че нѣма нужда отъ повече аргументи, и правя апелъ къмъ вашата добра съвестъ, къмъ вашето чувство на отговорностъ и на правда, да отхвърлите пакостното предложение на уважаемия професоръ. (Ржкоплѣскания отъ дѣсно)

Петко Стояновъ: (Отива къмъ трибуната) Искамъ думата за лично обяснение, защото г-нъ Говедаровъ ме оскърбн.

Нѣкой отъ дѣсно: А-а-а!

Петко Стояновъ: Моля ви се, г-да! Това не е много културно. Азъ искамъ думата за лично обяснение, защото г-нъ Говедаровъ ми каза, че съмъ се скаралъ съ истината и че съмъ недобростѣстенъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни)

Петко Стояновъ: Азъ съжалявамъ, че следъ като му направихъ комплиментъ, той ми отговори съ такъвъ жаргонъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Съжалявамъ, г-нъ Стояновъ, но не Ви давамъ думата, защото намирамъ, че нѣма мѣсто за лични обяснения.

Ще поставя на гласуване предложението на г-нъ Петко Стояновъ. Моля г-да народните представители, които приематъ предложението на г-нъ Петко Стояновъ, въ точка 8 — Бръзовско околийско сѣдилище, думата „Бръзовско“ да се заличи и въместо нея да се пише „Габарско“, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събраието не приема.

Има предложение отъ народния представителъ г-нъ д-ръ Найденъ Найденовъ, припопиано отъ г-нъ Димитъръ Гичевъ: (Чете) „Предлагамъ да се открие околийско сѣдилище въ с. Перущица, Пловдивско, съ надлежния съставъ и кредитъ — 166.200 л.“

Г-да! Това предложение е направено и въ бюджетарната комисия, но съ него не е съгласенъ и г-нъ министърътъ на финансите, и г-нъ министърътъ на правосѣдието. Ще го поставя на гласуване.

Моля тия отъ г-да народните представители, които приематъ предложението на г-нъ д-ръ Найденъ Найденовъ — да се открие околийско сѣдилище въ с. Перущица, Пловдивско, съ надлежния съставъ и кредитъ отъ 166.200 л. — да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събраието не приема.

Предложение отъ народния представителъ г-нъ х. Атанасъ Поповъ: „Предлагамъ по § 1 — 17, околийското сѣдилище въ с. Вълчи-долъ, да се замѣни — въ с. Новградъ — Варненско.“

Има думата г-нъ х. Атанасъ Поповъ.

х. Атанасъ Поповъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ поддържамъ това предложение въ дветъ комисии — по Министерството на правосѣдието и въ бюджетарната комисия, но то не се възприе. Не се възприе не защото каузата не е справедлива, а защото сигурно азъ съмъ билъ слабъ за да го наложя, да го прокарамъ. Но, г-да народни представители, азъ вѣрвамъ, че вие, които отъ тая трибуна много пъти правихте декларации, че ще служите на българския народъ, ще приемете моето предложение. Ще го приемете затова, защото въ с. Новградъ, въ което азъ искамъ да бъде открито сѣдилище, по писмени доказателства на турски езикъ, е съществувало сѣдилище 138 години преди освобождението.

Нѣкой отъ дѣсно: Ей-й-й!

Йосифъ Робевъ: Тогава то е остарѣло и трѣба да му се тури кръстъ! Стига му толкова!

х. Атанасъ Поповъ: Следъ Освобождението то е съществувало до 1934 г. Но, г-да народни представители, най-важно съображение, което вие трѣбва да уважите, е това, че повече отъ 3—4 общини, каквито сѣ Крумовската, Ботевската, Генералъ-Скобелевската, имаха своята подсъдностъ въ гр. Добричъ, който отстои на 10 км. и населението отиваше много лесно въ Добричъ. Но следъ 1913 г., когато бѣ прокарана новата граница и Добричъ ни бѣ отнетъ, вие не можете да заставите това население да отива въ Варна, която отстои на 65 км. Но азъ ще ви кажа и нѣщо друго: въ Новградъ и сега заседава околийския съдъ и разглежда дѣла. А какво струва на сѣдещитъ се, когато трѣбва най-малко 5 пъти отъ Новградъ да отиватъ въ Варна, за да подготвятъ процеса си, който ще се гледа пакъ въ Новградъ — да подготвятъ доказателствата и защитата си? Азъ смѣтамъ, г-да народни представители, че вие нѣма да се отнесете така леко къмъ тая нужда, която азъ ви изтъквамъ. Знаете, че когато адвокатътъ трѣбва да отиде отъ своето седалище въ другъ пунктъ, какъвто е Новградъ, където се разглежда тая постоянно дѣла и сега, защитата става двойно и тройно по-скѣпа. Ето защо вие ще трѣбва да уважите тия аргументи, които ви навеждамъ азъ тукъ. Азъ вѣрвамъ въ васъ и ви моля да гласувате мѣсто предложение за откриване на сѣдилище въ Новградъ. (Ржкоплѣскания отъ лѣво)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване предложението на народния представителъ

г-нъ х. Атанасъ Поповъ да се открие околийско сѣдилище въ с. Новградецъ.

Моля ония г-да народни представители, които приематъ това предложение, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събра- нието не приема.

Има предложение отъ народния представител г-нъ То- доръ Найденовъ въ смисълъ: „По § 1, стр. 25, следъ Горно- орѣховски околийски сѣдъ, да се прибави — № 22. Две- могило околийско сѣдалище, съ районъ, какъто е имало преди закриването си въ 1934 г. и съ бюджетъ въ раз- мѣръ по служби и сума 166.200 л.“

Има думата народниятъ представител г-нъ Тодоръ Найденовъ.

Тодоръ Найденовъ: (Отъ трибуната) Г-да народни пред- ставители! При разглеждане бюджетопроекта на Министер- ството на правосѣдието въ бюджетарната комисия азъ повдигнахъ въпроса за откриване на околийско сѣдалище въ с. Две-могили, което бѣше закрито следъ 19 май 1934 г., но комисията не възприе предложението ми. Затова азъ правя сега тукъ предложение и моля народното представи- телство да се съгласи да се внесе въ бюджетопроекта кре- дитъ за откриване на околийско сѣдалище въ гара Две- могили.

Г-да народни представители! За да искаме открива- нето на това сѣдалище, мотивиътъ ми сѣ следниятъ. Две- могилското сѣдалище, което бѣше закрито следъ 19 май 1934 г., включва въ района си 17 села съ население повече отъ 40.000 жители. Тѣзи села сѣ много близо до гара Две-могили, най-далечниятъ села сѣ на 15 км. Но нѣкои отъ тѣзи села сѣ на 50—52 км. отъ Русе и отъ Бѣла. Напр. с. Батина отстои на 48 км. отъ Русе, с. Тръстеникъ, сѣ 4.600 жители, отстои на 28 км. отъ Русе, селата Коста- денецъ и Сваленикъ — на 52 км. отъ Русе. Тѣзи села, които сѣ на толкова голямо разстояние отъ околийския центъръ, сѣ много затруднени при правораздаването. Гара Две- могили, въ която искаме откриването на сѣдалище, е единъ търговски центъръ. Тамъ е развита въ доста голямъ размѣръ търговията. Гара Две-могили е единъ отъ първитъ търговски центрове следъ Русе и Горно-Орѣховица. Сѣ- далището въ гара Две-могили, което се закри въ 1934 г. презъ последната година е имало приходъ 343.000 л., срещу разходъ около 160.000 л. Ясно е, че това сѣдалище е дало изливекъ отъ около 185.000 л.

Нѣкой отъ дѣсно: Ясно е.

Тодоръ Найденовъ: Географското положение на гара Две-могили позволява да се развие тамъ много усиленъ търговия. Две-могили е назаренъ центъръ. Това е станало причина да се открие тамъ популярна банка, кредитна кооперация, агентура на Б. з. к. банка, земеделско училище, сѣдалище на землемѣръ, има медицинска амбулатория, ветери- паренъ участъкъ, агрономство, какъ е и избирателна колегия на г-нъ Мандаровъ. Най-важно е, че притежава общинско здание съ специално помѣщение за сѣдалище, което помѣщение, мога да кажа, е едно отъ първитъ по голѣмина и размѣръ и има равно на себе си въ бившия Русенски окръгъ.

Г-да народни представители! Като знаете какви ще бѣ- датъ удобствата за сѣлското население, като имате предъ- видъ, че това сѣдалище ще носи винаги приходъ на дър- жавата, а не загуби, като имате предъ видъ, че то ще улесни едно население отъ 40.000 души да не бѣде раз- карвано на голѣми разстояния, съ което ще се снесия- ватъ маса време и срѣдства, които въ тия времена сѣ много оскажни, моля ви да се съгласите съ това мое предложение.

Г-да народни представители! Не може да се гледа така малчески на нѣкои краища въ България! Не можемъ да посмѣлчаваме, когато виждаме, че Русенскиятъ край е пренебрегнатъ и изоставенъ въ всѣко отношение. Не мо- жемъ да оставимъ Русе само съ едно околийско сѣдалище, когато само градътъ има 50.000 жители, а заедно съ селата въ неговия районъ има 150.000 жители.

Като имате предъ видъ горнитъ съображения, г-да на- редни представители, като имате предъ видъ, че и всички оратори по бюджетопроекта на правосѣдието се изказаха за откриването на околийски сѣдалища, които да улесни- ватъ нашето население, азъ моля г-нъ министъра, моля и вастъ, г-да народни представители, да се съгласите и да гласувате този кредитъ за околийско сѣдалище въ Две- могили.

Азъ смѣтамъ, че може г-нъ министърътъ да вземе отъ Бѣленското околийско сѣдалище единъ подсекретаръ и единъ писаръ и отъ Русенското околийско сѣдалище единъ замѣстникъ-сѣдия. По тоя начинъ бюджетътъ на правосѣдието нѣма да бѣде увеличенъ съ сума по-голяма

отъ 100.000 л. Моля народното представителство да приеме това мое предложение. (Рѣшението отъ дѣсно)

Никола Вачковъ: Искамъ да кажа две думи, за да подкрепя това предложение.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Имате думата, г-нъ Вачковъ, само че отъ мѣстото си.

Никола Вачковъ: Г-да народни представители! Всички гари иматъ голямо значение. Азъ мисля, че нѣкои отъ га- ритъ, какъто е и гара Две-могили, иматъ голямо търговско значение, сѣ търговски центрове. Ще ви кажа, че ако тази година не се съгласите да се открие сѣдалище тамъ, дого- дина нуждитъ на живота ще наложатъ да се открие. Ето защо ви моля да гласувате предложението на г-нъ Най- деновъ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще постави на гласуване предложението на г-нъ Найденовъ. Тия отъ г-да народнитъ представители, които приематъ предложе- нието на народния представител г-нъ Тодоръ Найденовъ, съ което което не сѣ съгласни г-да министритъ на финан- ситъ и на правосѣдието, да се открие въ гара Две-могили околийско сѣдалище, съ районъ, какъто е имало преди закриването му въ 1934 г. и съ бюджетъ въ размѣръ по служби и сума 166.200 л., моля, да вдигнатъ рѣка. Ма- лцинство, Събраието не приема.

Нѣкой отъ дѣсно: Мнозинство е.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Моля, г-да, малцинство е.

Има предложение отъ ихтиманския народенъ пред- ставител г-нъ Стамо Колчевъ, който предлага: „Да се предвиди кредитъ за Долнобанското мирово сѣдалище съ следния персоналъ: единъ околийски сѣдия, единъ се- кретаръ, единъ архиваръ-регистраторъ, единъ дѣловоди- телъ-призовкаръ, единъ книжоводителъ по нотариални дѣла, единъ писаръ и единъ прислужникъ, съ съответнитъ за- плати, както бѣ предвидено въ бюджетопроекта преди разглеждането му отъ бюджетарната комисия“. Това пред- ложение е еднакво съ предложението на народния пред- ставител г-нъ Димитъръ Търкалановъ.

Има думата народниятъ представител г-нъ Стамо Колчевъ.

Стамо Колчевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни пред- ставители! Не съмъ азъ човѣкътъ, който ще излѣза тукъ да искаме да се наруши равновесието на бюджета и да създамъ неприятности на този или оный министъръ, ако нѣмаме следнитъ основания.

Нѣкой отъ дѣсно: Ясно е!

Стамо Колчевъ: Зная, че е ясно. — Въ Долна-бана имаше сѣдалище до 1934 г. Долнобанското корито има дължина 40 км. Въ него има села като Долна-бана и Ко- стенецъ, които иматъ надъ 3.000 жители. Сѣдалището въ Долна-бана бѣ предвидено въ бюджетопроекта по почитъ на правителството. Това бѣше обявено на населението и то идва да благодарятъ на правителството за вниманието и за коригирането на една неправда съ решението да се открие сѣдалището въ Долна-бана. За голямо наше съ- жаление, въ бюджетарната комисия това сѣдалище е зами- чено, както и сѣдалището въ Вълчи-долъ, и се откриватъ сѣдалища въ Чепеларе и въ Сливница. Признавамъ, че въ районитъ на Сливница и Чепеларе има по-голями и повече села и е належаще откриване на сѣдалища тамъ. Но и въ Долна-бана, при тия обстоятелства, при които се опо- вежи откриването на сѣдалище, смѣтамъ, че имамъ осно- вание да поискамъ отъ г-нъ министъра да се съгласи да остане това сѣдалище като № 101 — макаръ че г-нъ Петко Стояновъ не може да успѣе — съ кредитъ 186.960 л.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата г-нъ министърътъ на правосѣдието.

Димитъръ Търкалановъ: Азъ съмъ направилъ предло- жение, г-нъ председателю. Искамъ думата

Министъръ Никола Йотовъ: Нека се изкаже г-нъ Тър- калановъ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Димитъръ Търкалановъ.

Димитър Търкаланов: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Мене никой не може да ме обвини, че провеждам локална политика, защото въ моята избирателна колегия, въ различие отъ всички, които говориха тукъ, нѣма села. Но азъ излизамъ тукъ да се обясня по една процедура на комисията по Министерството на правосъдието и на бюджетарната комисия при разглеждане на бюджетпроекта на Министерството на правосъдието. Трѣбва да изкажа съжаление, че на времето не бѣхъ изслушанъ въ комисията, за да ви спестя времето, но и сега мене ми се струва, че то не ще бѣде загубено.

Най-напредъ, г-да народни представители, азъ трѣбва да изкажа учудване, че уважаемиятъ министъръ на финанситѣ, който никога не е отсъствувалъ, когато се гласуватъ бюджети, сега, когато се гласува бюджетътъ на Министерството на правосъдието, не присъства.

Нѣкой отъ дѣсно: Нѣма г.

Димитър Търкалановъ: Преди малко бѣше въ кабинета на министритѣ въ Народното събрание. Г-да народни представители! Азъ зная, че когато ще правя предложение за откриване на едно сѣдилище, или когато ще стоя на становището да бѣде възстановенъ кредитътъ за едно сѣдилище, което е било предвидено въ първоначалния проектъ на Министерството на правосъдието, одобренъ отъ Министерския съветъ, веднага г-нъ министърътъ на правосъдието ще ми каже: „Да, но кредитъ нѣма, министърътъ на финанситѣ не е съгласенъ“. Затова азъ поставямъ принципния въпросъ: кой гласува бюджета?

Г-да народни представители! Всички служители на държавата сѣ представители и пълномощници на българския народъ. Но преди министритѣ и преди всички други чиновници, пръвъ представителъ на народа е народното представителство и то е, което ще реши тоя въпросъ, следъ като изслуша мнението на министра на финанситѣ и министра на правосъдието. Това, което ще каже министърътъ на правосъдието — че министърътъ на финанситѣ не разрешава кредитъ, има смисълъ и значение на мнение — нищо повече, г-да народни представители. Ще кажете: ама не може да се уравниवेशи бюджетътъ. Ще се намѣри възможностъ. Фактътъ, г-да народни представители, че тукъ ние разискваме вече два и половина часа по таблицата. . .

Кирилъ Минковъ: Ние сме за икономии.

Димитър Търкалановъ: . . . къмъ § 1 на бюджетпроекта на Министерството на правосъдието, че се изказаха толкова много народни представители, показва, че въпросътъ за сѣдилищата е много важенъ. Действително, въ този моментъ, г-да народни представители, маса граждани отъ всички краища на страната иматъ работа съ сѣдилищата. Очевидно е, че въпросътъ е много важенъ и че интересътъ на населението къмъ него е много голѣмъ. Не току така всѣки идва да каже: искаме сѣдилище. Очевидно е, че народнитѣ представители не влагатъ лични интереси въ тия искания. Касае се да се даде онова, което отдавна се иска и проповѣдва, г-да народни представители — да се даде евтино и бързо правосъдие на народа.

Кирилъ Минковъ: Ясно е!

Димитър Търкалановъ: Г-да народни представители! Въ сѣдншностъ, засѣгатъ се и стопански интереси. Вземете предъ видъ труда и времето, които губятъ гражданитѣ, които сѣ далечъ отъ центровѣ на сѣдилищата, и ще видите, че това е така. Та казвамъ, когато се слага тоя въпросъ, трѣбва съ обективностъ да се разгледа и разреши по убеждение. Мене не ме смущава мнението, което ще поддържа по въпроса за Долнобанското сѣдилище г-нъ министърътъ на финанситѣ, когато много уважавамъ. То за мене остава едно мнение, което, по реда на нашата процедура тукъ, не може да се наложи на народното представителство.

Г-да народни представители! Казватъ: не може да се открие въ Долна-бана сѣдилище, защото . . .

Кирилъ Минковъ: Ясно е!

Димитър Търкалановъ: Г-нъ Кирилъ Минковъ! Моля, имайте търпение да слушате!

Кирилъ Минковъ: Защо си хабишъ лафа?

Димитър Търкалановъ: Г-да народни представители! Долнобанското сѣдилище е съществувало 22 години. То

има редовно надъ 1.000 дѣла годишно. То има своя сѣдебна околия — това е коритото на Долна-бана. Очевидно е, че се касае да се защитятъ интереситѣ на едно население, което е доста многобройно. Ако искате да знаете, изкуственъ центъръ на Ихтиманска околия е гр. Ихтиманъ, родниятъ градъ на Стамо Колчевъ, който тукъ защитаваше откриването на тона сѣдилище. Културнитѣ центрове на тая околия, обаче сѣ два: Долна-бана и Костенецъ съ гара Костенецъ. Това е истината. Този центъръ съ всички културни и стопански учреждения иска да има свое сѣдилище. Вие сте длъжни, г-да народни представители, да се отзовете на нуждитѣ на това население и да гласувате тоя кредитъ.

Азъ не съмъ заинтересуванъ. Азъ изхождамъ отъ единъ принципъ и ще ви кажа онова, което преди малко каза единъ колега: гласувайте за откриването на повече сѣдилища! Съ това ще извършите добро дѣло за правосъдието, а чрезъ него — за българския народъ. Ако вие се върнете къмъ правосъдната система преди 19 май, ще направитѣ едно хубаво дѣло.

Кирилъ Минковъ: Догодина.

Димитър Търкалановъ: 19 май създаде околийски сѣдилища, които очевидно дотегнаха на българскитѣ граждани. И азъ ви увѣрявамъ, че ако вие не откриете тая година Долнобанското сѣдилище и другитѣ сѣдилища, които се искатъ, тѣ ще бѣдатъ открити догодина. Сигурно е, че догодина ще се откриятъ още сѣдилища, защото е необходимо да се откриятъ. Тѣ не тежатъ на бюджета.

Изказвайки се по принципъ и конкретно по въпроса, азъ ви моля, г-да народни представители, да се съгласите да бѣде открито Долнобанското сѣдилище.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата г-нъ министърътъ на правосъдието.

Министъръ Никола Йотовъ: Г-да народни представители! Ще кажа само нѣколко думи. Съдоустройствената реформа, направена въ 1934 г., основателно бѣше критикувана тукъ. Правосъдието трѣбва да бѣде леснодостъпно. Тази реформа отне това качество на нашето правосъдие и затова още преди 2—3 години стана отстъпление отъ нея. То не можеше да стане изъ единъ път, то ставаше съ огледъ на финансовитѣ възможности. Знаете, че отъ 2—3 години насамъ всѣка година се открива по нѣколко околийски сѣдилища. Тази година г-нъ министърътъ на финанситѣ бѣше много щедръ и даде кредитъ за 8 нови околийски сѣдилища. Вѣрно е, че тия 8 нови сѣдилища първоначално бѣха предвидени другаде. Впоследствие сѣдилищата, предадени въ Долна-бана и Вълчи-долъ, бѣха заличени и поставени въ Чепеларе и въ Сливница. Ако искате да знаете, споредъ острогата на нуждата трѣбва да се предвидятъ повече сѣдилища. Истина е, че има нужда отъ околийско сѣдилище и въ Созополъ, единъ черноморски градъ и наше хубаво пристанище. Има нужда отъ околийско сѣдилище и въ Долна-бана, и въ Габаре, гдето сега отказаме да откриемъ такава, и въ Левски, и въ Стражица, и въ Стралджа и другаде. Тамъ сѣдилища ще се дадатъ, но това ще стане идущата година. Тази година това е невъзможно и затова ще моля г-нъ Стамо Колчевъ да не настоява на своето предложение и да го оттегли. (Ръкоплѣскания отъ дѣсно и центъра)

Стамо Колчевъ: При тая декларация на г-нъ министри, оттеглямъ предложението си.

Димитър Търкалановъ: Азъ нѣма да го оттегля. Моля да се гласува моето предложение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Предложението на г-нъ Стамо Колчевъ нѣма да поставя на гласуване, понеже го оттегля.

Който приемятъ предложението на г-нъ Димитър Търкалановъ, да се възстанови околийскитѣ сѣдъ въ с. Долна-бана, Ихтиманско, споредъ първоначалния проектъ по бюджета на Министерството на правосъдието, моля, да вдигнатъ ръка. Маджистро, Събранието не приема.

Народниятъ представителъ г-нъ Христо Каркъмовъ предлага по § 1, на стр. 27 въ объяснителната таблица, въ Карловския околийски сѣдъ да се предвиди единъ за вѣстникъ-околийски сѣдия съ месечна заплата 4.460 л. Съ това предложение г-нъ министърътъ на правосъдието не е съгласенъ.

Има думата г-нъ Христо Каркъмовъ.

Христо Каркъмовъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Ще бжда много кратък. Преди години въ Карлово имаше две мирови сѣдилища. Съ реформата отъ 19 май 1934 г. се остави само едно околийско сѣдилище въ този край. Въ Карловска околия, кждето има повече отъ 44 села, има само единъ околийски сѣдия, който ръководи и нотариалната служба Той е въ невъзможност да върши цѣлата тая работа.

Никола Контевъ: Негови началници нѣма ли да кажатъ, ами Вие сега го казвате?

Христо Каркъмовъ: Г-да народни представители! Отъ таблицата, която дава Министерството на правосѣдието за дейността на околийскитѣ сѣдилища презъ 1937 г., се вижда следното.

Презъ 1937 г. сѣж постѣпили: въ Казанлъшкия околийски сѣдъ — 1.558 дѣла, въ Карловския — 2.885, въ Карнобатския — 1.400. Насрочени дѣла: въ Казанлъшкия околийски сѣдъ 2.270, въ Карловския — 3.262, въ Карнобатския — 1.945. Написани решения и присѣди: въ Казанлъшкия — 1.021, въ Карловския — 2.014, въ Карнобатския — 983.

Г-да народни представители! Вие виждате отъ тази таблица, която ви прочетохъ, каква е несправдата по отношение на Карловския околийски сѣдъ. И азъ ви моля да приемете предложението, което направихъ. (Нѣкои народни представители ржкоплѣскаха)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Моля ония г-да народни представители, които приематъ предложението на г-нъ Христо Каркъмовъ, да се предвиди 1 замѣстникъ околийски сѣдия въ Карлово съ месечна заплата 4.460 л., да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Последното предложение е отъ г-нъ Димитъръ Търкалановъ, който предлага, секретаритѣ при сѣдилищата, които владѣятъ стенография, да получаватъ добавка къмъ заплатата си 200 л. месечно, или 2.400 л. годишно.

Има думата г-нъ Димитъръ Търкалановъ да развие предложението си.

Димитъръ Търкалановъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Ще ви отнема само една минута.

Серафимъ Георгиевъ: Димитре, омръзна вече.

Димитъръ Търкалановъ: Въ стария законъ за устройството на сѣдилищата, чл. 113, алинея пета, е казано, че при равни условия се предпочитатъ кандидати, които владѣятъ стенография. Касае се за секретари. Последнитѣ да получаватъ прибавка върху заплатата си, определена въ бюджета.

Г-да народни представители! Азъ съмъ направилъ предложение и ви моля спокойно и внимателно да го обсъдите: на секретаритѣ-стенографи да се увеличи възнаграждението съ 200 л. месечно. Това е предвидено, както виждате, въ закона. Вѣрно е, че тази алинея въ наредбата-законъ за сѣдоустройството отъ 1934 г. е изхвърлена, но въпрѣки това, г-да народни представители, въ бюджета на държавата за 1936 г., въ § 1 „Заплати на личния съставъ“, е казано, че секретаритѣ при сѣдилищата, които владѣятъ стенография, получаватъ 2.400 л. годишна прибавка къмъ заплатата си.

Нѣкой отъ дѣсно: Ясно е.

Димитъръ Търкалановъ: Азъ не зная дали на онии, който приказва тамъ, му е много ясно, но за българското правораздаване е ясно, че най-напредъ, трѣбва да има стегнатъ и пълненъ протоколъ на сѣдебното заседание, а такъвъ протоколъ може да има само тогава, когато секретаритѣ при сѣдилищата бждатъ стенографи, и когато записватъ всичко, което говори сѣдията, което говорятъ странитѣ, което говорятъ свидетелитѣ и което говорятъ вещитѣ лица. Очевидно е, г-да народни представители, че цензътъ на секретаритѣ-стенографи и на секретаритѣ, които не владѣятъ стенография, не е единъ и същъ и че се налага една поправка на заплатата на тѣзи, които сѣж по-добри секретари.

Азъ завършвамъ, като ви моля да ме разберете добре и да дадете съгласието си. Всичко това, споредъ моята преценка, ще струва на държавното съкровище къмъ 65—70.000 л. Моля да се съгласите съ тази добавка за секретаритѣ-стенографи.

Министъръ Никола Йотовъ: Г-нъ председателю! Моля да забавите за малко гласуването на това предложение, за да искамъ съгласието на г-нъ министра на финанситѣ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Давамъ 10 минути отиди.

(Следъ отиди)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни) Заседанието продължава.

Г-нъ министре! Какво ще кажете по предложението на г-нъ Димитъръ Търкалановъ?

Министъръ Никола Йотовъ: Г-нъ министърътъ на финанситѣ не е съгласенъ да се даде това увеличение, по бюджетни съображения — за да не се наруши равновесието на бюджета. Затова не може да се приеме предложението.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване предложението на г-нъ Димитъръ Търкалановъ. Тѣзи отъ г-да народнитѣ представители, които приематъ това предложение, въ смисълъ: секретаритѣ при сѣдилищата, които владѣятъ стенография, да получаватъ по 2.400 л. годишно прибавка къмъ заплатата, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Ще поставя на гласуване § 1 отъ бюжетопроекта за разходитѣ по Министерството на правосѣдието. Тѣзи отъ г-да народнитѣ представители, които приематъ § 1 и обяснителната таблица, заедно съ измѣненята и допълненята въ нея, направени отъ комисията, и съ приетитѣ предложения отъ Събранието, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ (Чете)

„Глава II.

A. Лични разходи:

Централно управление.

§ 2. Облѣкло, обща и по единъ чифтъ подметки на прислужницитѣ — 12.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ (Чете)

„§ 3. Пътни и дневни пари и за трамвайна карта — 300.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ (Чете)

„§ 4. Възнаграждения на частни лица по произвеждане теоритико-практически изпитъ на кандидатитѣ за сѣдебна длъжностъ, по 100 л. одному и възнаграждение на частни лица за участието имъ въ квалификационния съветъ (480.000 л.) и разходи по посрѣщане официални лица и чужденци и служебни тържества (20.000 л.) — 500.000 л.“

Въ текста на този параграфъ, следъ думитѣ „квалификационния съветъ“ се поставя точка и запетая и следва новъ текстъ: „за изработване на законопроекти и други подобни“; и по-нататъкъ следва въ скоби цифрата 480.000 л. и останалия текстъ на параграфа.

Общиятъ кредитъ по параграфа си остава пакъ 500.000 л.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: По § 4 е постѣпило предложение отъ народния представител г-нъ Рашко Маджаровъ, въ смисълъ: въ текста на параграфа да се прибавятъ думитѣ „както и на членовеѣ на научния комитетъ за правна книжнина“.

Има думата народниятъ представител г-нъ Рашко Маджаровъ, за да развие предложението си.

Рашко Маджаровъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Нѣма да говоря каква трѣбва да бжде системата на правораздаването въ България, и въ особености на правораздаването отъ мировитѣ сѣдилища — дали

онази, която съществуваше до 1934 г., или тази, която се създаде след това, защото г-нът министърът почти изчерпа този въпрос. Той се връща към системата, която сме имали по-рано, до 1934 г., и с която съм съгласен, та безполезно е сега да се развиват дълги дебати по този въпрос.

По въпроса, какъ трябва да бъдат разпределени сѣдилищата въ България, нека ми бъде позволено, г-да народни представители, да внеса единъ малък дисонанс въ нашитѣ разисквания. Ние имаме една приблизително установена вече правна география. Вѣрно е, че много пѣти въ Народното сѣбрание се е повдигалъ въпросъ за сѣдалището на известни сѣдилища, но трябва да признаемъ, че макаръ нѣкои сѣдилища да сѣ били откривани или закривани, районитѣ имъ сѣ оставали приблизително все едни и сѣщи. Азъ, обаче, считамъ, че е неудобно ние тукъ, въ Народното сѣбрание, да предлагаме и да определяме районитѣ на сѣдилищата и че тая работа трябва да бъде оставана винаги на министритѣ на правосѣдието и на респективнитѣ сѣдилища, които, знаейки правната география на България, ще могатъ по-обективно отъ политическиятъ или отъ мѣстно заинтересуваниятъ хора да определятъ нуждата отъ сѣдилища въ нѣкои мѣсто и тѣхнитѣ райони. По такъвъ начинъ ние ще дадемъ по-голяма свобода на изпълнителната властъ, ще възстановимъ авторитета на нашитѣ сѣдилища и ще издигнемъ и авторитета на Народното сѣбрание, което има за задача да разрешава много по-голѣми въпроси отъ тия за създаването или за закриването на нѣкои дребни, на, ако искате, и на голѣми длъжности.

Г-да народни представители! Има случаи, когато Народното сѣбрание, като е искало разумно да процедира при установяване районитѣ на сѣдилищата, е наговарвало даже сѣдилища да ги определятъ, и това е било извършвано. Завчера азъ повдигнахъ въпроса за Свищовското сѣдилище, като казахъ, че трябва да му се даде необходимата сѣдебна храна, да има повече дѣла, за да се оправдае съществуването му, предвидъ на особеното положение, което гр. Свищовъ заема въ България. Тая работа, да се направи по-голямъ районътъ на Свищовското сѣдилище, беше възложена още преди 7 или 8 години на апелативния съдъ и, по моитѣ сведения, той е определилъ района на това сѣдилище, но, по съображения отъ политически, партисенъ или другъ характеръ, решението на апелативния съдъ не е било изпълнено отъ изпълнителната властъ. Ето педоария въ обратенъ смисълъ на онова, което става до днесъ.

Министъръ Никола Йотовъ: За къде става дума, г-нъ Маджаровъ?

Рашко Маджаровъ: Да се взематъ отъ Пабвненския районъ известни села и да се присѣдинятъ къмъ района на Свищовското сѣдилище.

Министъръ Никола Йотовъ: Николюлска околия?

Рашко Маджаровъ: Да.

Министъръ Никола Йотовъ: Имало е две опредѣления на сѣда въ този смисълъ, но впоследствие е имало и трето опредѣление въ смисълъ да не се присѣдиняватъ други села. Това е било преди 10 години.

Рашко Маджаровъ: Зная много добре. — Г-да народни представители! Свършвамъ по този пръвъ въпросъ, защото си давамъ смѣтка, че споредъ правилника, не мога да говоря повече отъ 15 минути.

Ние трябва, прочее, да оставимъ изпълнителната властъ да опредѣля районитѣ на сѣдилищата, и които по-рано освободимъ Парламента отъ тая работа, толкова по-добре ще бъде за него. Отъ друга страна, ние ще трябва да искаме отъ правителството да защита законнитѣ постановления относно опредѣляне районитѣ на сѣдилищата. А когато тѣзи райони ни се представятъ тукъ, ние ще имаме една задача — да одобримъ или не подтикната на правителството, но не да управляваме, което ще бъде ударъ върху парламентаризма.

По другия въпросъ, който се слага — за качеството на нашето правосѣдие. Може нашитѣ сѣдилища понякога да сѣ страдали отъ известна нереснителностъ, може да сѣ допускали сѣдебни грѣшки отъ страна на сѣдини но безспоренъ фактъ е, че българското правосѣдие, което е най-мълчаливото, стои на едно отъ най-високитѣ стъпала въ нашия животъ въ морално, да не кажа и въ интелектуално отношение. Нито го защитавамъ, нито го оправдавамъ, а само констатирамъ единъ фактъ. Затова

и правя тукъ моето предложение, което направихъ и въ бюджетарната комисия.

Г-да народни представители! Животътъ презъ войнитѣ направи такива измѣнения въ политическата и социалната структура на народитѣ и на държавитѣ, че предизвика цѣла редица нови законодателства. Това, което преди войнитѣ се считаше за непрестѣнно, следъ войнитѣ въ нѣкои държави бѣше обявено за тежко престѣпление, а онова, което се считаше за сравнително леко престѣпление, днесъ нѣкъде се наказва съ смъртъ. Има правни отношения между личностъ и колективитѣ отъ углавенъ характеръ, които въ минало време се считаха за обикновени нарушения, а днесъ се считатъ като най-тежки престѣпления. Има сѣщо така и нѣкои нарушения срещу държавната сигурностъ, за които въ миналото се налагаха сравнително много малки наказания, а днесъ въ цѣла Европа се налага смъртно наказание. Това е въ областта на углавното право. По отношение на гражданското право, днесъ единъ отъ ораторитѣ тукъ изтъкваше, че то е неперфектно. Въ тая областъ има модерно разработени цѣли законодателства. И преди години у насъ бѣше сложенъ този въпросъ — да се създаде единъ действително новъ граждански законникъ въ България. Ако прегледате нашето законодателство, ще видите, че всички тѣзи работи, които има въ него, датира отъ преди 40 години и, следователно, налага се тѣхното модернизиране. Азъ и въ бюджетарната комисия повдигнахъ този въпросъ, и г-нъ министърътъ възприе по принципъ, че действително е време да се реформира и гражданското законодателство у насъ, което именно е задача на Народното сѣбрание, а не да се занимава то, дали въ това или онова сѣдилище трябва да има единъ писаръ повече или по-малко.

Като е тъй, слага се въпросътъ: какви сѣ възможно-стѣ, при наличнитѣ юридически сили у насъ днесъ, при съществуващитѣ юристи, да бъде тая задача разрешена съ по-бързъ темпъ? Опитътъ показва, че преди 14 години, когато азъ управлявахъ Министерството на правосѣдието, действително ние нѣмахме достатъчно юристи, владеещи езици, които, при наличнитѣ срѣдства на фонда за правна книжнина да могатъ още да преведатъ това, което тогава бѣше създадено въ научния свѣтъ. Трѣбваше да прибѣгнемъ за преводъ на много сериозни съчинения до услугитѣ на единъ юристъ, сега покойникъ, който бѣше осѣденъ за рѣдко престѣпление. Това пѣщо тогава предизвика командироване на сѣдини въ странство за специализация. За да може научниятъ комитетъ да стане действително единъ комитетъ за проучване на всички въпроси — защото не винаги сѣдищата и адвокатитѣ, всѣки въ своята специалностъ, иматъ свободно време да следятъ литературата, да следятъ това, което става въ чужбина; за да можемъ да реформираме законодателството, споредъ времето, да не чакаме събитията да ни налагатъ често нѣгѣ прибѣрзани решения по голѣми въпроси, нуждни бѣха тогава повече срѣдства, които не можеха да се намѣрятъ.

Създадениятъ отъ мене наученъ комитетъ функционира нѣколко години. Г-нъ Стефановъ, обаче, като министъръ на финанситѣ закри тоя комитетъ, защото нѣмри, че България ще се спаси финансово, ако премахне фондоветѣ, които държавата бѣше създавала. Днесъ моята задача е — затова и направихъ предложението си — да моля г-нъ министра на правосѣдието, тъй като въпросътъ, който повдигамъ, е повече въпросъ на управление, отколкото на решение на Народното сѣбрание, да вземе актъ отъ другитѣ, които казватъ, и да възобнови научния комитетъ. Това нѣма да предизвика нови голѣми разходи.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: Защо не повдигнахте този въпросъ въ бюджетарната комисия?

Рашко Маджаровъ: Г-нъ министърътъ знае много добре, че азъ повдигнахъ този въпросъ и въ бюджетарната комисия. Извинете, но ние не сте ме чули. То е записано и отъ стенографа въ бюджетарната комисия.

Така че повтарямъ: отъ съществено значение за мене е, да се извика паново на живото научниятъ комитетъ. Това нѣма да доведе до измѣнение въ кредита. Въпросътъ за неговото организиране е вече въпросъ на подробности. Ще се търсятъ хората — има ги не само въ правосѣдието, а и въ другитѣ ведомства, назѣжда се работи. Тѣзи, които ще бъдатъ назначени въ научния комитетъ, трѣбва обезпечено да знаятъ два езика, за да могатъ правилно да превеждатъ задграничната правна литература, а и нашата, която се издава, да покриватъ. Това е предложението ми.

Министър Никола Йотовъ: Съгласен съм с предложението на г-нъ Рашко Маджаровъ. Кредитът ще остане същият.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Ще посваля на гласуване предложението на г-нъ Рашко Маджаровъ — към § 4 да се поставят думите: „Както и на членовете на научния комитет за правна книжнина“. Съ това предложение е съгласен г-нъ министърът на правосътието.

Тъзи от г-да народните представители, които приемат това допълнение към § 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Който приема § 4, заедно с гоку що претото допълнение по предложението на г-нъ Рашко Маджаровъ, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ (Чете)

„Б. Веществени разходи.

§ 5. Поддържане помещенията: малки поправки, чистене, миене, осветление, отопление, вода, сметъ, каналъ, застраховка и др. подобни — 150.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Който приема § 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ (Чете)

„§ 6. Мобели и покъщнина: купуване и поправка и пренасяне на мебели, каси и други за канцеларията на министерството — 20.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Който приема § 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ (Чете)

„§ 7. Канцеларски потребности и материали: хартия, мастило, пишешни машини, циклостили, шемпели, печаги, знакове и други; печатане разни бланки, регистри, закони, правилници, формуляри, наредби, официални издания, обявления и пр.; подвързване, подписване разни книжа, амбалажни материали; опаковка и разходи за експедицията на разни материали; пощенски, телеграфни и телефонни такси и други — 180.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Който приема § 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ (Чете)

„§ 8. Купуване и подвързване книги за библиотеката, абониране списания и вестници и разноски по доставки на такива, сборници и сборки по правото — 200.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Който приема § 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ (Чете)

„§ 9. Обезщетение, присъдени и злоупотребени суми: за изплащане присъдени суми, дикси и разноски по същитъ; за изплащане суми злоупотребени отъ държавни служители, неправилно платени суми отъ същитъ и други подобни презъ миналата и настоящата година — 750.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Който приема § 9, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ (Чете)

„§ 10. Помощ за лекуване заболѣли служители и погребение на починали бедни такива и тия по чл. 70 и 71 отъ закона за държавните служители — 10.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Който приема § 10, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ (Чете)

„§ 11. Непредвидени веществени разходи — 5.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Който приема § 11, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ (Чете)

„§ 12. Разходи по сключени бюджетни упражнения — 1.000.000 л.“

ТАБЛИЦА 1.

за разпредѣлението на кредита по § 12

1. За заплати	10.000 л.
2. За канцеларски потреби	20.000 „
3. За покъщнина	10.000 „
4. За разноски на свидетели, възнаграждения на вещи лица, отопление и осветление, обилитни такси, храна на затворниците и др.	960.000 „
Всичко	1.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Който приема § 12, заедно съ обяснителната таблица къмъ него, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ (Чете)

„§ 13. Връщане неправилно внесени суми по сключени бюджети — 100.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Който приема § 13, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ (Чете)

„§ 14. Връщане неправилно внесени суми по текущия бюджетъ“.
По този параграфъ не се предвижда кредитъ.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Който приема § 14, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ (Чете)

„§ 15. Запазенъ фондъ — 500.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Който приема § 15, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ (Чете)

„Глава III.

Всички сѣдилища, включително сѣдинитъ-изпълнители.

А. Лични разходи.

§ 16. Формено облѣкло, обуша и по единъ чифтъ подметки на прислужниците при сѣдебните учреждения — 550.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Който приема § 16, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ (Чете)

„§ 17. Пътни и дневни пари и др. за командировки по служебни работи на длъжностни и частни лица и пътни пари по премѣстване на длъжностъ и за трамвайни карти (1.000.000 л.) и за ревизии на общин. сѣдилища (100.000 л.) — 1.100.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Който приема § 17, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ (Чете)

„§ 18. Пътни и дневни пари и др. разноски по наказ и граждански дѣла (чл. чл. 617—630 отъ закона за наказ. сѣдопроизводство, чл. чл. 600—603 отъ гражданското сѣдопроизводство и чл. 135 отъ закона за лицата), както и разноски по всички държавни и граждански дѣла, които трѣбва да се внасятъ отъ държавата, а така също и за изплащане превознитъ разноски по екстрадицията

на престъпници, съгласно сключенитъ съ чуждитъ държави конвенции: а) за пѣтни и дневни на сѣднитъ, прокуроритъ и др. сѣдни служители — 2.000.000 л.; б) разности за пѣтни и дневни на свидетелитъ, вешитъ лица и др. и възнаграждения на вещи лица, преводчици и други 4.500.000 л. — 6.500.000 л.

Забележка. Пѣтни и дневни пари, за отиване на околийскитъ сѣдни и секретаритъ имъ за разглеждане дѣла въ подучастиятъ, съгласно чл. 57 отъ закона за углавното сѣдопроизводство, да се заплащатъ пропорционално отъ съответнитъ общини, които влизатъ въ района на подучастка.

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 18, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„Б. Веществени разходи.

§ 19. Наемъ на помѣщения — 6.200.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 19, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 20. Поддържане помѣщенията: малки поправки, из-
мазване и приспособления; инсталации, чистене, миене,
дезинфекциране, осѣвѣление, отопление, вода, сметъ, ка-
налъ, застраховка и други подобни — 2.230.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 20, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 21. Мобели и покѣщнина: купуване, поправка на
мобели и други предмети, които правятъ помѣщенията
използуваеми, като: маси, столове, етажерки, шкафовѣ,
бюра, каси и други подобни — 500.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 21, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 22. Канцеларски потрѣби и материали: хартия, ма-
стило, пишещи машини и поправкитъ имъ, циклостили,
печати, шемпели, знакове и пр., печатане разни бланки,
регистри, формуляри, наредби и др. официални издания,
обявления и пр.; поддържане, подшиване на разни книжа;
амбалажни материали, опаковки и разходи за експеди-
цията на разни материали, пощенски, телеграфни, теле-
фонни такси и други подобни — 3.400.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 22, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 23. Помощи за лѣкуване заболѣли служители и по-
гребение на починали бедни такива и тия по чл. чл. 70 и
71 отъ закона за държавнитъ служители — 80.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 23, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„Глава IV.

Затвори.

А. Лични разходи.

§ 24. Порционни пари на персонала при затворитъ и
работилницитъ; формено облѣкло, обуца и по 1 чифтъ
подметки на директоритъ и надзирателитъ при затво-
ритъ — 1.600.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 24, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 25. Пѣтни и дневни пари за командировки и пѣтни
пари по премѣсване на държавни служители и за трам-
вайни карти — 100.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 25, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 26. Възнаграждение на лѣкари, жбобѣкари, фелд-
шери или санитарни агенти и свещеници при затворитъ,
опредѣлено съ заповѣдь отъ министра на правосѣдието —
320.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 26, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„Б. Веществени разходи.

§ 27. Наемъ на помѣщения — 100.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 27, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 28. Поддържане помѣщенията: чистене, миене, де-
зинфекциране; поддържане на отоплителнитъ и електри-
чески инсталации; поддържане на канализацията; гориво
за отопление и варене на храна и др.; такси за осѣвѣ-
ление и двигателна сила, за вода, сметъ, каналъ, застра-
ховки и други подобни, нагло и превозъ — 3.400.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 28, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 29. Мобели и покѣщнина: купуване кревати, на-
ровѣ, черковни и училищни потрѣби и разни други до-
макински разходи, както и за поправката имъ и превоз-
ване на затворници — 400.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 29, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 30. Канцеларски потрѣби и материали: пишещи ма-
шини, шемпели, печати, каси и други; пощенски, теле-
фонни и телеграфни такси и други подобни и печатане
разни книжа — 250.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 30, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 31. Купуване облѣкло, обуца, завивки, постелки на
затворницитъ, купуване шевни машини и материали за
поддържане облѣклата — 1.500.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 31, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 32. Храна на затворницитъ и болнична храна въ
болницитъ при затворитъ — 20.500.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 32, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 33. Хигиена и здравеопазване; набавяне болнични принадлежности, лѣкарства, сапунъ, стрижене, къпане, вадене зъби, праволѣкуване, набавяне превозни сръдства, дезинфекционни машини и поддържането имъ, пренасяне на болни и погребение на затворниците, набавяне бензинъ, масла, гуми и др. за поддържане превознитѣ сръдства — 400.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 33, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 34. Помощъ за лѣкуване на заболѣли служители и за погребение на починали бедни такива и тия по чл. чл. 70 и 71 отъ закона за държавнитѣ служители — 10.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 34, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„Глава V.

За подобрене затворното дѣло.

A. Лични разходи.

§ 35. Заплати на личния съставъ (Вижъ обяснителната
таблица къмъ 29. заседание) — 740.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 35, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 36. Пѣтни и дневни пари — 30.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 36, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 37. Помощи на заболѣли служители и тия по чл. чл. 70 и 71 отъ закона за държавнитѣ служители — 5.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 37, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 38. Възнаграждение на частни лица: за участие въ
комисии, за извършена отдѣлно възложена работа; на
вещи лица и пр. — 5.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 38, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 39. Възнаграждение на времененъ персоналъ по на-
правата на затвори: общи работници, специалисти, тех-
ници и други подобни, включително и вноскитѣ за фонда
„Обществени осигуровки“ — 50.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 39, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„B. Веществени разходи.

§ 40. Поддържане на помѣщенията (затворитѣ), малки
поправки, измазване и приспособления; инсталации; за-
страховка и др. — 100.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 40, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 41. Мобели и покъщнина: купуване, поправка, под-
държане, пренасяне на мобели и други необходими пред-
мети за обзавеждане на затворитѣ, като: маси, столове,
кревати, етажерки, шкафовѣ, бюра, одеала, сламеници и
др. — 450.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 41, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 42. Канцеларски потрѣби и материала: хартия, ма-
стило, пишешни машини, циклостили и пр.; печатане разни
формуляри, обявления; подвързване, подшиване на разни
книжки; амбалажни материали, опаковка и разходи за
експедицията на разни материали, пощенски, телеграфни
и телефонни такси и други подобни — 30.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 42, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 43. Купуване на книги и списания за библотеки,
на затворитѣ и тия на фонда и за поддържането имъ —
30.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 43, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 44. Машини, уреди, сѣчива и пр. — купуване, по-
правка, поддържането имъ — необходими за работил-
ницитѣ и стопанствата на затворитѣ — 350.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 44, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 45. Цаемъ на земи: зеленчукови градини, ливади
ниви, набавяне на семена, торъ и други разходи по сто-
панствата — 250.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 45, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 46. Набавяне на добитѣкъ: коне, волове и др. за
набавяне превозни сръдства и поддържането на превоз-
нитѣ сръдства — 300.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 46, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 47. Храна и поддържане добитѣка: купуване, произ-
веждане и пренасяне на хранителни припаси, фуражи и
пр.; лѣкуване на добитѣка и подковаване на сѣчия —
150.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 47, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 48. Хигиена и здравеопазване: купуване на медика-
менти, прегързочни материали, обзавеждане на амбула-
тории при затворитѣ — 50.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 48, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 49. Помощи: а) на Д-вата за борба съ детската престъпност — София и Пловдив — 70.000 л.; б) помощи на изтърпѣли наказанието си затворници и помощи на благотворителни дружества, които отпращатъ деца на затворници — 20.000 л.; в) за награди на затворници, съгласно чл. 46, п. 17, отъ закона за работата на затворниците 10.000 л. — 100.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 49, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 50. Недвижими имоти: за довършване започнатитъ постройки за затворитъ въ Кюстендилъ, Бургасъ, Сливенъ, Ломъ и постройка на затворъ въ Пазарджикъ; за организиране работитъ и строежъ на затвори, стопански и домакински сгради по стопански начинъ, чрезъ труда на затворниците; за разни строителни и благоустройствени работи; за закупуване мѣста за зеленчукови градини и закрѣпяване стопанствата и двороветъ на затворитъ — 7.300.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 50, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 51. Разходи по сключени бюджетни упражнения — 200.000 л.“

ТАБЛИЦА 2.

за разпредѣлението на кредита по § 51

1. За строежъ на затвори	130.000 л.
2. За ремонтъ на затвори	50.000 „
3. За разни разходи	20.000 „
Всичко	200.000 л.

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 51, заедно съ таблицата, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 52. Връщане неправилно внесени суми по сключени бюджети — 20.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 52, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 53. Връщане неправилно внесени суми по текущия бюджетъ.“

По този параграфъ не се предвижда кредитъ.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 53, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„§ 54. Запазенъ фондъ — 100.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Които приематъ § 54, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„Забележка I. Отпуснатитъ суми за оборотни капитали на работниците при затворитъ презъ миналитъ години се оставятъ на разположение на последнитъ и за напредъ, като използването на тия оборотни капитали става по реда означенъ въ закона за работата на затворниците и правилника за службата на фонда за подобрене затворното дѣло въ България отъ 1925 г.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Които приематъ забележка първа, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Георги Кацаровъ: (Чете)

„Забележка II. Събрането на приходитъ и произвеждането на разходитъ по кредититъ за подобрене на затворното дѣло става по реда и начинитъ, предвидени въ закона за работата на затворниците и правилника за службата на фонда за подобрене затворното дѣло въ България отъ 1925 г.“

Приходитъ на този фондъ се събиратъ чрезъ вносни листове, а разходитъ се изплащатъ съ платежни заповѣди, съгласно общо установения редъ за държавнитъ приходи и разходи чрезъ Българската народна банка.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Има направено предложение по тая забележка отъ г-нъ Рашко Маджаровъ.

Рашко Маджаровъ: Оттеглямъ предложението си.

Председателстващъ Рашко Маджаровъ: Г-нъ Рашко Маджаровъ оттегля предложението си.

Ще гласуваме. Които приематъ забележка втора, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Съ това се приема окончателно бюджетпроектътъ за разходитъ по Министерството на правосъдието. (Рѣко-пѣскания отъ дѣсно и центръ)

Г-да народни представители! Преди да пристѣпимъ къмъ бюджетпроекта за разходитъ по Дирекцията на държавнитъ дългове, моля да се съгласите да направимъ едно пререждане на дневния редъ — да разгледаме

ПРЕДЛОЖЕНИЕТО ЗА ОТПУСКАНЕ НАРОДНА ПЕНСИЯ НА СЪПРУГАТА НА ПОКОЙНИЯ ПИСАТЕЛЪ ЙОРДАНЪ ЙОВКОВЪ И НА ДЪЩЕРА МУ.

Този въпросъ е поставенъ въ дневния редъ.

Обаждатъ се: Всички сме съгласни.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Иосифъ Разсукановъ: Да се приеме предложението безъ дебати.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Моля, г-нъ секретаритъ да прочете предложението.

Секретаръ Стамо Колчевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ предложението за спускане народна пенсия на съпругата на покойния писателъ Йорданъ Йовковъ и на дъщеря му.

Господа народни представители,

Миналата година България изгуби единъ отъ най-големитъ творци на българското художествено слово — белетриста и драматурга Йорданъ Йовковъ. Съ своитъ изключителни дарования той писателъ въ своето богатото литературно дѣло стрези съ рѣдка досега живостъ, красота и правда многообразнитъ прояви на българската душа въ миръ и бранъ и остави на поколенията творби, които ще бадаватъ между най-ценнитъ бисери на българската духовна съкровищница.

Следъ Вазовъ, Йорданъ Йовковъ е най-значителниятъ нашъ белетристъ. Въ своето литературно дѣло — около 15 тома — той обхваща епохата непосредно преди войната, самата война и следвоенното време. Съ своето голѣмо дарование той бързо израстна като рѣдкѣ художникъ на словото и получи високо признание не само у насъ, но и въ чужбина. Много неговитъ разкази и новести съ преведени на сръбски, хърватски, чешки, полски, ромѣнски, гръцки, италиански, френски и английски езици и представятъ достойно нашата народностна култура въ тия страни.

Йовковъ е, безсъмнено, най-вѣрниятъ и неподражаемъ художникъ на подвизитъ, устрема и духа на българина, като воинъ отъ ново време. Неговитъ описания на боеветъ и проникване въ душата на народа-боецъ и героитъ съ една рѣдка смѣлостъ, която нѣма да изгуби своята стойностъ презъ вѣкове. Самъ Йовковъ взема уча-

стие въ войнитъ за обединението на българския народъ, като строеви офицеръ.

Той ни даде и една прекрасна галерия отъ характерни живи описания на мирновременния трудовъ животъ на българина, които пълнятъ читанките и хризматините и възпитаватъ младитъ поколения въ човѣщина, любовъ къмъ родината, любовъ къмъ труда и къмъ народнитъ добродетели, както и въ любовъ къмъ богатството и красотата на българския езикъ. Йовковъ прозрѣ най-дълбоко въ душата на съвременния българинъ, доловя нейнитъ основни първични черти, разкри нейната битова сѣщина, нейната любовъ къмъ хлѣбородната земя, нейния копнежъ къмъ роденъ кжтъ, нейната героична стихийностъ въ време на подвигъ и браня.

Йорданъ Йовковъ ни остави рѣдко духовно съкровище. Той разладе своята богата душа на българския народъ, но самъ умрѣ въ материална оскъдица. Въ продължение на 7—8 години Йовковъ бѣше народенъ учителъ, а по-късно — скроменъ чиновникъ при Министерството на външнитъ работи. Съ своята рѣдка скромностъ, голѣма добросъвестностъ и пълна самоотдайностъ въ служба на перото, той не можеше да мисли да се нареди и да осигури семейството си. Миналата година неочаквано Йовковъ се помина и остави своето семейство — жена и дъщеря — безъ достатъчно материална издръжка. Съпругата му, която го е крепила въ всѣка стѣпка въ живота, за да може той да дари на своя народъ повече духовни богатства, остана да изнемогва следъ неговата смъртъ. Дъщеря му, на която той е възлагалъ надежди и любовъ, не ще може да получи подходящо висше образование безъ подкрепата на признателния народъ. Семейството на Йовкова нѣма други доходи, освенъ скромната пенсия на покойния отъ 1.200 л. и малкитъ хонорари отъ новитъ издания на произведениата му.

Г-да народни представители!

Народътъ оплаква ранната смъртъ на своя великъ синъ и получи съ признателностъ въ наследство неговитъ безценни художествени творби. На държавата, обаче, остана дългътъ да стане изразителъ на тая признателностъ и да подкрепи осиротѣлото му семейство, за да пресъживе единъ сносенъ животъ. Йовковъ отдаде всичко на народа, и семейството му трѣбва да намѣри признателна поддръжка въ народа.

Г-да народни представители!

Изпълненъ съ утѣрение, че всички ще се съгласятъ съ изтъкнатитъ преценки и разбирания, азъ ви моля единодушно и съ готовностъ да дадете съгласието си и да гласувате предложението да се отпусне народна пенсия отъ 3.000 л. месечно на съпругата на покойния Йорданъ Йовковъ и на дъщеря му, като последната получава приплатата ѝ се частъ до омжването ѝ или до навършване на 25-годишна възраст. Като се има предвидъ, че семейството му получава пенсия отъ 1.200 л., въ действителностъ това ще означава само едно повишение на пенсията съ 1.800 л. месечно. Съ тоя си актъ ние всички ще станемъ вѣрни изразители на всенародната признателностъ къмъ покойния голѣмъ писателъ и ще изпълнимъ единъ нравственъ дългъ къмъ семейството му.

Гр. София, декември 1938 г.

Министъръ на финанситъ Д. Божиловъ

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

за отпускане народна пенсия на съпругата на покойния писателъ Йорданъ Йовковъ и на дъщеря му.

Отпускатъ се 3.000 (три хиляди) лева месечно народна пенсия на Деспина Йорданова Йовкова, съпруга на покойния писателъ Йорданъ Йовковъ, и на дъщеря му Елка Йорданова Йовкова, като последната получава приплатата ѝ се частъ (1/4) до омжването ѝ, или до навършване 25-годишна възраст.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: По това предложение се е записалъ да говори г-нъ Василь Чобановъ. (Народниятъ представителъ Василь Чобановъ отиза на трибуната).

Йосифъ Робевъ: Нѣма нужда да се говори. Ще го гласуваме и ще се свърши. Ще ни накарашъ демонстративно да напустнемъ.

Никола Контевъ: (Къмъ Василь Чобановъ) Откажи се! Всички, които се записаха, се отказаха.

(Народниятъ представителъ Василь Чобановъ слиза отъ трибуната. Ръкоплѣскания отъ всички страни)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Г-да народни представители! Народниятъ представителъ г-нъ Василь Чобановъ се отказва да говори.

Ще поставя на гласуване предложението.

Тѣзи отъ г-да народнитъ представители, които прие-матъ предложението за отпускане народна пенсия на съпругата на покойния писателъ Йорданъ Йовковъ и на дъщеря му, моля, да вдигнатъ ръка. Приема се единодушно. (Ръкоплѣскания отъ всички страни)

Пристъпваме къмъ разглеждане

БЮДЖЕТОПРОЕКТА ЗА РАЗХОДИТЪ НА ГЛАВНАТА ДИРЕКЦИЯ НА ДЪРЖАВНИТЪ И НА ГАРАНТИРАНИТЪ ОТЪ ДЪРЖАВАТА ДЪЛГОВЕ ЗА 1939 БЮДЖЕТНА ГОДИНА.

Моля г-нъ докладчика да прочете заглавието на бюджетопроекта.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„ДЪРЖАВНИ ДЪЛГОВЕ.

„Глава I.

Консолидирани държавни дългове

А. Погашение.

Външни дългове.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Стойко Славовъ

Стойко Славовъ: (Отъ трибуната. Чете). Г-да народни представители! При различни случаи, а най-вече при раз-випитъ се дебати за експозето на г-нъ министъра на финанситъ по спогодбата съ портъоритъ, при разглеждането на законопроектъ по намаляване на лихвения процентъ по тритъ вътрешни заема и др., се изказаха доста и при това най-компетентни наши финансови и познавачи на проблемитъ по нашитъ външни и вътрешни, консолидирани и неконсолидирани дългове. За да не се повтарятъ известни нѣща, вземайки думата по бюджета на Дирекцията на държавнитъ дългове, азъ ще се огранича да повдигна само нѣколко конкретни въпроси, които сж предметъ на бюджетопроекта, който разглеждаме, за които се искатъ кредити въ параграфи 31, 35, 44 и 45 на схия. Тѣзи въ-проси сж:

1. Въпросътъ за подпомагане пострадалитъ отъ вой-нитъ;

2. Въпросътъ за правилното разпредѣляне кредититъ, отпуснати като помощи на пребиваващитъ въ България и заслужили къмъ насъ руски и украински бѣжанци и др. и

3. Въпросътъ за изпълнението на поетия отъ държавата ангажментъ да обезшети пострадалитъ отъ фалита на Кая-лийската захарна фабрика ошетени цвеклопроизводители.

По първия въпросъ, по който при генералнитъ дебати по бюджета на държавата отъ тази трибуна се казаха толкова съчувствени думи, изплакаха толкова съззи и да-лоха толкова обещания, азъ има да направя следнитъ бележки.

Още въ началото на първата редовна сесия, имайки пред-видъ крайно тежкото положение на пострадалитъ отъ вой-нитъ — инвалиди, сираци, вдовици и родители на убититъ въ войнитъ — и като членъ на тѣхната 65.000-на армия, азъ се счетохъ задълженъ своевременно, още преди из-работването и внасянето на бюджета на държавата въ На-родното събрание, да обърна вниманието както на прави-телството, тъй и на народното представителство върху не-обходимостта отъ вземане мѣрки за подобрене, въ крѣта на възможноститъ, тѣхното положение. И както ще си спомните, следъ предварително съвѣщание съ министъра на финанситъ и съ одобрението и съгласието на три четвърти отъ народното представителство, азъ изработихъ и внесе-дохъ въ Парламента частно законодателно предложение за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за пенситъ за инвалидностъ. Съдържанието на този законопроектъ, съ който се цели да се коригиратъ нѣкои несъобразности въ сега съществуващия законъ и подобрятъ нищожитъ пен-сии на делнитъ чинове, ви е известно и азъ не ще се спи-рамъ на него, още повече, че той не е обектъ на днешната ни работа.

Но, г-да народни представители, азъ не мога да пре-мѣлча и публично да не изкажа моето и това на всички пострадали отъ войнитъ учудване и огорчение отъ факта, че при наличността на толкова и такива словосизлияния, както на г-да министритъ, тъй и на нѣкои отъ народнитъ представители, по злата сѣдба на тѣзи мъченици, ние бѣхме скрпюзирани съ единъ бюджетъ, въ съответнии

параграф на който не бѣ предвиден нито левъ повече за увеличаване пенсиятъ на пострадалитѣ отъ войнитѣ. Голѣмо бѣ огорчението ни отъ тая некоректна постѣпка на правителството, която азъ се отказвамъ да назова съ истинското ѣ име. Дебело трѣба да подчертая, обаче, че когато това сѣщото правителство по свой починъ, чрезъ премахване удържкитѣ върху заплатитѣ на чиновницитѣ и пенсиятъ на гражданскитѣ пенсионери имъ даде все пакъ едно, макаръ и малко, увеличение, този му актъ предизвика въ душитѣ на пострадалитѣ отъ войнитѣ недоволство, чувство на бунтъ, чувство на онеправдане. Въ нашето съзнание правителството се очерта като майка-мачеха. И днесъ, когато подъ напора на общественото мнение и решителнитѣ постѣпки на управата на Съюза на пострадалитѣ отъ войнитѣ правителството се видѣ принудено да впише една микроскопична сума за засилване параграфа за подобрене пенсиятъ на инвалиди, сираци и пр., азъ съмъ длъженъ още въ началото да заявя, че съ тази сума отъ 20 милиона лева, при най-щателно и прецизно изчисление, ще може да се даде едно увеличение на тѣзи пенсии само съ по 1 левъ дневно! Защото 20 милиона лева раздѣлени на 65 хиляди, даватъ 300 л. годишно! Нито единъ левъ повече! Подобна гавра, подобно подаване, ние отхвърляме най-решително, защото смятаме, че е подъ достоинството ни да бъдемъ обектъ на състрадание! Ние считаме, че правителството и Парламентътъ биха изпълнили единъ отъ най-приятнитѣ си дългове, ако съ единъ жестъ, достоенъ за акадация, биха ни дали поне по 10 л. дневно, защото считаме, че епохата на гиздовщината, епохата на подавания, епохата на просията, епохата на ротативкитѣ си отиде или най-малко трѣба да си отиде!

Ние очаквахме, вмѣсто срамни пазартѣци, да видимъ тукъ едно тържество; ние очаквахме въ днешния денъ да видимъ прозорливостта и щедростта на българскитѣ държавници; ние очаквахме въ днешния денъ и вие да видите, да почувствувате не нашия укоръ, а нашата признателностъ. Но уви!

Г-да народни представители! Въпрѣки желанието си не мога да избѣгна изкушението да ви обрисувамъ, макаръ и въ бѣгли черти, истинското положение на пострадалитѣ отъ войнитѣ. Вѣрвамъ, че нѣкои отъ васъ го знаятъ, но за мнозина то е terra incognita.

Безъ да се впускамъ въ подробно изброяване на статистически и други сравнителни таблици, било за броя на пострадалитѣ, било за размѣра на пенсиятъ или привилегиитѣ имъ, и безъ да правя сравнение съ положението на събратята имъ въ другитѣ близки и далечни страни, което право си запазвамъ за момента, когато правителството ще благоволи и се съгласи да сложи на дневенъ редъ законопроектътъ, за който вече ви споменахъ, азъ сега ще се задоволя да спомена само нѣкои общи работи.

Г-да народни представители! Ето вече повече отъ 20 години пострадалитѣ отъ войнитѣ изживяватъ днитѣ си всрѣдъ лишения и ницета и водятъ единъ безплоденъ и нечовѣшки животъ. Единъ отъ тѣхъ — военноинвалидитѣ — съ малки и голѣми тѣлесни недостатѣци, безъ рѣце и крака, или съ осакатени такива, слѣпи, глухи, нѣми и неподвижни, се борятъ съ болести и мизерия, които нито единъ моментъ не сѣ успѣли да победятъ. Наистина, държавата, кога повече, кога по-малко, имъ е давала по нѣщо, било въ форма на пенсия, било въ форма на инвентаръ, било подъ форма на нѣкакви привилегии — отъ които, между впрочемъ, се ползватъ въ цѣла България около 500—600 души — но всичко това сѣ само малки трохички, които въ нито единъ моментъ не сѣ били въ състояние да ги нахранятъ, а въ повечето случаи сѣ имъ носили само огорчения и обиди. И действително, днесъ, следъ десеткитѣ години отъ деня на тѣхното нещастие, когато броятъ имъ — за военноинвалидитѣ е думата — отъ 34.000 е спадналъ на 14.000 души, три четвърти отъ тѣхъ получаватъ отъ държавата само 6 л. дневно! На възражението, че тѣ могатъ да припечелватъ и отъ упражняванитѣ отъ тѣхъ занаяти — което възражение би било цинизмъ — азъ тутакси трѣбва да противопоставя трудността, които тѣ изпитватъ при тия упражнявани отъ тѣхъ занаяти. Та кой отъ васъ не знае, че 80—90% отъ военноинвалидитѣ сѣ хора на черния трудъ, че тѣ сѣ земеделци, занаятчи и работници? За да ви стане понятно какъвъ физически трудъ могатъ да извършватъ поменатитѣ куци, сакати, слѣпи и глухи нещастници, безъ да ви цитирамъ глави и параграфи отъ разписанието на болеститѣ и повредитѣ, които даватъ право на инвалидность, за което съмъ отправилъ специално писане до г-нъ министра на вътрешнитѣ работи — и много съжалявамъ, че него го нѣма тукъ, за да му напомня да отговори на това питане — азъ ви соча единъ конкретенъ примѣръ. Ето, г-да народни представители, това пресловуто разписание дава за единъ такъвъ недостатѣкъ (Сочи

ржката си) до 30% загубена работоспособностъ. Кажете ми, съ този недостатѣкъ какъвъ земеделски трудъ, какъвъ работнически трудъ, какъвъ занаятчийски трудъ може да се упражнява? Представете си единъ инвалидъ, който получава 6 л. дневно, съ изгубена работоспособностъ 30%, може ли да оре, може ли да копае, може ли да жъне, може ли въобще да върши нѣкакъвъ физически трудъ? И ако вече 20 и повече години, откакъ сѣществува това разписание, въ България не се намѣри човѣкъ, който да се сѣти да подкани да бѣде поне от малко подобро това разписание, азъ въ настоящия моментъ се ползувамъ отъ случая да помоля г-нъ министра на финанситѣ, и специално г-нъ министра на вътрешнитѣ работи да нареди, щото това разписание да бѣде коригирано, като въ новото разписание се държи смѣтка за занаята, който е упражнявалъ военноинвалидътъ до получаване на недостатѣка. Защото ще се съгласите, че не е едно и сѣщо нѣщо за всички изгубената работоспособностъ: единъ военноинвалидъ, който до получаване на недостатѣка си е билъ чиновникъ, той по-спокойно ще може да върши работата съ дѣсната сирѣжа, тогава когато сѣщото нѣма да бѣде за онзи инвалидъ, който е упражнявалъ другъ физически трудъ. Азъ не ще повтарямъ, че никакъвъ физически трудъ не може да се върши съ една рѣжа правилно и нормално. Изгубена, осакатена една рѣжа, осакатенъ единъ кракъ — личава се инвалидътъ съ повече отъ 50% работоспособностъ. Моля да се има това нѣщо предвидъ при промѣната на разписанието.

Василъ Вълковъ: Нуждна е една ревизия на разписанието. Много дефекти има въ това разписание.

Стойно Славовъ: Тѣкмо това пледирамъ и азъ. Г-да народни представители! Не е ли скандаленъ фактъ, гдето и до днесъ за българския военноинвалидъ се отдѣлятъ много по-малко грижи и срѣдства, отколкото за българския заговорникъ? Не чувствувате ли срамъ при съзнанието, при мисълта, че при току що гласувания бюджетъ на Министерството на правосъдието, вие гласувахте, вие дадохте за злосторницитѣ, за убийцитѣ, за хайдутитѣ, за клетвопрестѣпницитѣ, за предатели въ тази страна само за порционъ на всѣки единъ по 13 л. дневно, а сега ще се съгласите, само защото бюрократитѣ отъ Министерството на финанситѣ, или тѣхнитѣ ми истѣр не искатъ да си дадатъ труда да намѣрятъ още 30.000.000 л. — само за това да оставимъ носителитѣ на най-висшитѣ добродетели, тѣзи, съ имената и заслугитѣ на които обичаме да се хвалимъ и гордѣмъ, тѣзи, които преди нѣколко дни вѣнцехвалѣха и министри и депутати — само съ единъ левъ повишение на пенсиятъ имъ?

За честта на българския Парламентъ, за нашата лична честъ, за това, че съ подписването на законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за пенсиятъ за инвалидность вие се ангажирахте да намѣрите 50.000.000 л., за да дадемъ поне по 10 л. дневно на инвалидитѣ, азъ вѣрвамъ, азъ съмъ сигуренъ, че въпрѣки всичко, вие ще дадете вмѣсто предлаганитѣ 270.000.000 л. — 300.000.000 л.

Г-да народни представители! Не е по-розово положение и на другата категория пострадали отъ войнитѣ — сирацитѣ, вдовицитѣ и родителитѣ на убититѣ въ войнитѣ. Двадесетъ години сирацитѣ растнаха, отъ пеленитѣ до казармата, оставени на грижитѣ изключително на овдовѣлитѣ си кѣти майки и престарѣлитѣ си немощни дѣди. Нищо жнитѣ и срамни подавания отъ по 4-5 л. дневно, които държавата имъ даваше като пенсия, очевидно не бѣха и не сѣ въ състояние да имъ осигурятъ и най-скромно преживяване. Трѣба ли и тукъ да направимъ едно още по-срамно сравнение? Трѣба ли да кажа, че полицейскитѣ кучета се ползватъ съ по-голѣми грижи отъ страна на държавата, отколкото сирацитѣ отъ войнитѣ? Трѣба ли да кажа, че за храна на едно полицейско куче се предвижда и се дава 8 л., а за сиракъ на инвалидъ или убитъ въ войнитѣ герой доскоро се даваха само 5-6 л.?

Иванъ Петровъ: Г-нъ Славовъ! Азъ съмъ на сѣщата позиция като Васъ, и считамъ, че българската държава не е изпълнила достатѣчно дълга си. Моля, обаче, когато се пледира тази кауза, да не си служите съ този жаргонъ и съ този езикъ. Оставете това сравнение съ полицейскитѣ кучета и пр. и пр. Имате другъ начинъ, за да пледирате тази кауза, отколкото съ този езикъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни) Моля, г-нъ Петровъ!

Петко Стояновъ: Нѣмаше да реагирате, ако не бѣше поставилъ така рѣзко въпроса.

Стойно Славовъ: Г-да народни представители! Азъ не намирамъ никаква пресиленостъ, не намирамъ нищо обидно въ сравнението си. Да кажешъ действително, че въ България за полицейскитъ кучета се дава 8 л. за порционъ, а за сирацитъ отъ войнитъ се дава 5-6 л. — това било цинизъмъ, това било неподбрани думи, това било непочтенъ езикъ, който не трѣбвало да се държи! Какво трѣбваше да кажа тогава, г-нъ Петровъ? Трѣбваше да кажа, че 5-6 л. сж предостатъчни да се нахранятъ сирацитъ отъ войнитъ, трѣбваше да кажа, че полицейскитъ кучета не се хранятъ ли? Азъ искахъ да подчертая една неправомѣрна грижа, която проявява държавата къмъ единитъ и къмъ другитъ.

Какъвъ духъ искате да се създаде у тѣзи утрешни български войници, които отъ рождението си до днесъ влачатъ хомота на нищетата, оставени въ повечето случаи сами на себе си? При съзнанието, че тѣ, децата на онѣзи, които сложиха коститъ си предъ олтаря на отечеството, сж били и сж принудени да скитатъ немили-недраги, да протѣгатъ ржка за милостъ, да бждатъ ругани, хакани и обиждани отъ самозабравили се и охолни властелини, или съ две думи, да чувствуватъ вмѣсто грижитъ и вниманието на обществото и държавата, тѣхното пренебрежение, у тѣхъ, много естествено, се култивиратъ не чувства на патриотизъмъ и себеотрицание, не духъ на самопожертвование, а тѣкмо обратно — духъ на омраза и злоба, граничещъ до поражение.

Бива ли, трѣбва ли да оставимъ да се развива и въ бждеще този духъ? Бива ли, трѣбва ли ние, които съ такава рѣдко единодушие, съ такава лека ржка и отъ сърдце дадохме милиарди за материалното въоръжение на родната армия, бива ли да си стискаме очитъ предъ грозящата ни опасностъ? Бива ли да оставиме безъ духъ нашата армия?

Г-да народни представители! Трѣбва ли най-после да направя и последното, колкото и нежелателно, сравнение за отношението на държавата къмъ третата категория пострадали отъ войнитъ — вдовцитъ и родителитъ на убититъ? Трѣбва ли да споменавамъ, че обитателитъ на държавнитъ разплодни депа се ползуватъ отъ по-голѣми грижи, отколкото женитъ, майкитъ и бацитъ на онѣзи, за които въ всѣко село и градъ издигае паметници? Кажете, г-да народни представители, колко струватъ паметницитъ предъ гладния стомахъ? Та кой отъ васъ не знае, че гладниятъ стомахъ е най-лошиятъ съветникъ?

За да завърша мисълта си, азъ ще ви спомена единъ поразителенъ примѣръ отъ днешно време: при тържественото влизане на германскитъ войски въ Виена, следъ обявяването на аншлуса, Гьорингъ, забелязвайки единъ сакатъ, одърпанъ и изтощенъ човѣкъ да протѣга ржка за помощъ, спира колоната, приближава се до просеция милостина, и като разбира, че той е инвалидъ, гръмогласно заявява: „Ето защо изгуби независимостта си Австрия“ и нарежда да се приравнятъ пострадали отъ войнитъ въ бившата Австрия съ тия въ Германия. Желаетъ ли нѣкой отъ васъ България да сподѣли съдбата на Австрия? Вървамъ, че никой не го желае.

Петко Стояновъ: Затвори устата на всички — всички мълчатъ!

Стойно Славовъ: Г-да народни представители! Ако се отклонихъ малко, сторихъ го не отъ нѣкаква любовъ къмъ излишнитъ слововизлияния. Тѣкмо обратното, водѣше ме само едно съображение — да ви обърна вниманието на моралната страна на въпроса, за който е дума; да ви припомня за единъ забравенъ дългъ; да ви помоля отъ мое име и отъ името на пострадали отъ войнитъ да вникнете въ мизерното имъ съществуване, и най-после — да апелирамъ къмъ васъ и къмъ правителството за повече човѣчностъ, за повече топлина и за по-голѣми материални жертви къмъ тия нещастници.

Въ този редъ на мисли азъ си позволявамъ да ви помоля да намѣримъ начинъ и възможностъ да увеличимъ предвидената въ § 35 отъ бюджета на Дирекцията на държавнитъ дългове сума отъ 270.000.000 л., ако не на 375.000.000 л., колкото държавата непосредствено следъ войнитъ, при много по-лѣши условия, е отдѣляла за пенситъ на пострадали отъ войнитъ, поне на 300.000.000 л. — 30 милиона лева повече, които могатъ да се намѣрятъ много лесно. И азъ си позволявамъ да ви посоча като източникъ за тая сума едно увеличение на акциза на всички билети за кина, театри, циркове и други забавителни заведения само съ 1 л. Това ще ни даде повече отъ 50 милиона лева. Ако е необходимо, ще ви кажа и какъ ще се получатъ. Известно ви е, че въ София има 20 подобни театрални заведения. Въ тия театрални заведения се да-

ватъ дневно по три представления. Да предположимъ, че иматъ сръдно по 700 мѣста. Значи, на день 42.000 мѣста — 42.000 билета. За година, умножено по 365, дава 15 милиона лева. Въ провинцията има около 120 кина, театри и пр. При сжщитъ изчисления ще се добиятъ 35 милиона лева. Азъ не зная дали въ България ще се намѣри българинъ или българка, които, като сж готови да платятъ за удоволствие и развлѣчение по 10-15-20-30 л., ще откажатъ да дадатъ 1 л. за да подсладятъ горчивия залък на нѣкой отъ пострадали отъ войнитъ.

За да отправя този апелъ къмъ васъ, азъ се позовавамъ на многократнитъ декларации на бившитъ и на настоящето правителство, които, колчемъ е ставало въпросъ за подобрене материалното положение на пострадали отъ войнитъ, винаги сж давали единъ и сжщи отговоръ: това ще стане като намалѣмъ броятъ имъ и като запазимъ максималнитъ суми, които държавата е изразходвала за тази целъ. Ето, единъ отъ тѣхъ вече измиратъ, други ставатъ пълнолѣтни. Остава и ние да изпълнимъ обещанието си — да предвидимъ 375-тъ милиона, за да можемъ съ тѣхъ да подсладимъ залъка на малцината още живи, но неспособни сами да се изхранватъ нещастници.

Завършвайки съ този въпросъ, азъ си позволявамъ да отправя апелъ къмъ г-да министритъ на финанситъ и на войната да изпълнятъ обещанието си: първиятъ предъ Парламента, а вториятъ предъ конгреса на пострадали отъ войнитъ. Особено апелирамъ къмъ г-нъ министра на войната, покровителъ на последнитъ, който даде безспорни доказателства за башинско отнасяне къмъ тѣхъ, да настои предъ колегитъ си за увеличаване на кредита на 300 милиона лева за пенсии на пострадали отъ войнитъ, който кредитъ да се прехвърли къмъ бюджета на министерството на войната, гдето сж съсредоточени и други грижи за пострадали отъ войнитъ. Става въпросъ за отдѣлението за подпомагане пострадали отъ войнитъ. Сжщо така отправямъ апелъ и къмъ другитъ г-да министри, особено къмъ г-нъ министра на финанситъ, да внесе, ако не законопроекта, който изработихме и внесохме по чатенъ редъ, подписанъ, както ще видите, отъ повече отъ 115 народни представители, поне единъ законопроектъ, които той ще изработи. Внесете го тука, за да внесете успѣхъ въ редоветъ на тия нещастници. Г-да народни представители! Азъ, може би, ще си позволя тукъ нѣкои приказки, които особено на г-нъ Иванъ Петровъ нѣма да се харесатъ. Ако въпрѣки всичко всички се покажатъ глухи къмъ повика ни и слѣпи предъ мизерията на пострадали отъ войнитъ, азъ питамъ: колко струва единъ министъръ или единъ министерски кабинетъ предъ духовното въоръжаване на народа ни? Трѣбва ли, ако стане нужди, да пощадимъ единъ министъръ или цѣлъ кабинетъ, предъ нуждитъ на 65.000 борци, които дадоха всичко най-много и най-драго предъ олтаря на отечеството?

Казвамъ тия думи не съ намѣрение да саботирамъ нѣкого, но за да обърна вниманието ви върху следното. Ако всрѣдъ народното представителство се намѣриха хора, които за по-нищожни, по-дребни работи бѣха въ състояние да поставятъ министри на мѣстата имъ — става въпросъ за 8-тъ милиона лева разходи за печатницата на в. „Днесъ“ — азъ поставямъ въпроса другояче: нѣма ли да се намѣри въ България единъ министъръ, който да удари на масата и да каже: г-да, въпросътъ не е дребенъ, въпросътъ е актуаленъ. Азъ правя отъ него въпросъ на честъ, въпросъ на патриотизъмъ и въпросъ на лични отношения къмъ тия хора, на които дадохъ обещание. Той трѣбва да постави въпроса ребромъ и да намѣри възможностъ да се дадатъ тия 30 милиона лева.

Г-да народни представители! Съ този въпросъ азъ свършвамъ и правя следното конкретно предложение: по § 35 се увеличава кредитътъ за лични, наследствени, военнопенсионни пенсии отъ 270 милиона лева на 300.000.000 л., като сумата отъ 30 милиона лева се получи отъ нѣвеждането на 1 л. специална такса върху всички билети за забавителни заведения.

Димитъръ Кушевъ: Ти нѣма да се грижишъ отгдето ще вземе министърътъ паритъ. 9 милиарда лева му гласувахме.

Стойно Славовъ: Вториятъ въпросъ, който повдигамъ, както вече споменахъ, се отнася до правилното разпредѣление на кредититъ по § § 44 и 45 отъ бюджета на Дирекцията на държавнитъ дългове. Тѣзи кредити, които възлизатъ на крѣгло 11.200.000 л., сж предназначени за помощи на рускитъ деца, студенти, бѣжанци, инвалиди, гърдоболни и за живущитъ въ България и страикто руски ветерани. Дали въобще трѣбва да фигурира това перо и въ такъвъ размѣръ, е въпросъ, по който азъ се въздържа да говоря, но, веднажъ предвидени тѣзи суми, азъ считамъ, че

тѣ трѣбва правилно да се разпредѣлятъ между пребиваващите у насъ руси и украинци.

Г-да народни представители! Явно е, че съ тѣзи помощи независимо отъ това, че се проявява отъ нашата страна актъ на човѣщина, но се цели да се прояви и едно чувство на благодарностъ и отплата за дадения отъ тѣзи националности жертви за нашата свобода. Жалкото въ случая е, че тѣ се даватъ само за руситѣ, а известно е, че тукъ пребиваватъ и мизерствуватъ по-голямъ брой украинци които, като населващи южнитѣ части на бившата руска империя, при емигрирането си населиха повече нашата страна. За тѣхъ, които сѣ организирани въ отделна организация, не се предвижда нищо.

Г-да народни представители! Днесъ, когато на политическия хоризонтъ почна да се показва силѣтъ на една нова държава; днесъ, когато въпросътъ за създаването на украинска държава е предъ поставянето му на зелената маса на насъ се налага да бъдемъ внимателни и да се постараемъ първи да спечелимъ симпатитѣ на поне една, макаръ и малка, частъ отъ този великъ народъ; броещъ въ географскитѣ си и етнически граници около 40 милиона души.

Иванъ Петровъ: За България има само руси. Нѣма украинци и руси.

Стойно Славовъ: За васъ може да има само приобщени, но въ Парламента има всѣкакви.

Иванъ Петровъ: Не може да се разсмѣжда така. Не можемъ да ги дѣлимъ. За насъ има само руси. Тѣзи, които дохождатъ да мратъ, за да освобождаватъ България, бѣха водени отъ Царь-Освободителя и тѣ като руси дойдоха да освобождаватъ България. Не може да се говори за руси и за украинци.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни)

Стойно Славовъ: Кажете ми, г-нѣ Петровъ, въ Югославия само сѣрби ли има? Въ България само българи ли има?

Иванъ Петровъ: Така не се разсмѣжда.

Стойно Славовъ: Всички знаете, че въ Русия живѣятъ и украинци.

Иванъ Петровъ: Азъ после ще ви кажа, защо повдигате този въпросъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни)

Стойно Славовъ: Прочее, безъ да влизамъ въ излишни спорове съ г-нѣ Петровъ, азъ казвамъ, че не трѣбва да се вижда моето твърдение никому смѣшно или парадоксално, защото при изиснаитѣ, на които въ последно време сме свидетели, не е чудно въ по-близко или по-далечно бъдеще да сме свидетели и на създаването на украинска държава.

Прочее, да съчетаемъ хуманността и отплата си съ евентуалната бъдеща политическа изгода и да сме споконни, че своевременно сме изплатили дълга си. А това ще стане като разпредѣлимъ предвиденитѣ 11.200.000 л. по споменатитѣ два параграфа, ако не по равно, поне пропорционално на нуждащитѣ се и пребиваващи у насъ руси и украинци.

Г-да народни представители! Третиятъ въпросъ, на който искамъ да сира вашето внимание, е, както вече казахъ, въпросътъ за обезщетяването на цвеклопроизводителитѣ отъ района на бившата Каялийска фабрика. Бихъ ви спестилъ времето и не бихъ ви занимавалъ съ него, ако бившиятъ министъръ на земедѣлното г-нѣ Банковъ или сегашниятъ г-нѣ Багряновъ бѣха блягволили да отговорятъ на много отдавна отправеното имъ и впоследствие подновено питане. Понеже нито единиятъ, нито другиятъ сториха това, вървѣйки че данци за това сѣ събирани, и понеже въпросътъ засѣга материалнитѣ интереси на голѣмъ брой земедѣлски стопани изъ селата отъ двѣтѣ страни на ж. п. линия Бургасъ—София, азъ съетохъ за умѣстно и нужно да го повдигна именно по бюджета на Дирекцията на държавнитѣ дългове.

За да сторя това основание ми даде съществуването на протоколъ № 97, отъ 8 декемврий 1932 г. на Министерския съветъ, споредъ който, при известни условия, въпросътъ се разрешава въ положителенъ смисълъ за цвеклопроизводителитѣ.

Г-да народни представители! Презъ 1932 г., следъ като цвеклопроизводителитѣ отъ Бургаска, Айтоска, Карнобат-

ска, Сливенска, Ямболска, Новозагорска, Старозагорска, Казанлъшка, Чирпанска, Иктиманска и Софийска околии най-добросъвестно изпълниха всички условия по сключеніи съ Каялийската захарна фабрика договоръ и предадоха произведеното цвекло, последната вследствие на това, че управлението и ръководството и бѣ повѣрено въ ръцетѣ на алични сребролюбци — получаващи кривоски заплати, видно отъ факта, че само единъ отъ тѣхъ е притежателъ напостоящемъ на три къщи — дворци въ Стара Загора, Пловдивъ и София и капитални, които само той знае колко сѣ — и по други скрити причини сирѣ плащанията си и ошети по този начинъ поменатитѣ цвеклопроизводителитѣ съ около 20 милиона лева.

Тогавашиятъ Министерски съветъ, макаръ и рожба на „порочното“ минало, по докладъ на министра на земедѣлното г-нѣ Гичевъ, виждайки жестоката неправда и желаяйки да обезсѣти оцетснитѣ цвеклопроизводители, взе споменатото вече решение, споредъ което Българската земедѣлска банка се задължаваше на три последователни рати, срещу сумитѣ, които ще постѣпятъ отъ продаденитѣ контингенти, да заплати следущитѣ се вземания на цвеклопроизводителитѣ. Този си ангажиментъ Българската земедѣлска банка изпълняваше до 19 май, докатога успѣ да изплати около 41% отъ стойността на цвеклото. Отъ тогава досега, за голѣмо огорчение и нещастие на бѣлствущитѣ цвеклопроизводители, благодарение грубата незаинтересуваностъ на управлението, банката не е изплатила нито единъ левъ отъ останалитѣ 60%.

Повдигайки този въпросъ, азъ моля г-нѣ министра на финанситѣ да нареди да се разгнѣятъ архивитѣ на Министерския съветъ или на Б. з. к. банка, гдето непременно ще намѣри споменатия протоколъ, отъ съдържанието на който ще разбере поетия ангажиментъ на държавата, за да направи нужното, щото макаръ и късно, да бждатъ обезсѣтени тѣзи цвеклопроизводители.

Г-да народни представители! Азъ ставамъ изразителъ на крайно скромното тѣхно искане, не веднажъ предявявано предъ много, изреждащи се едно следъ друго, правителства следъ 19 май, срещу тѣзи имъ вземания да бждатъ съответно погасени дълговетѣ имъ къмъ Погасителната каса, или данъцитѣ имъ. Какво по-скромно искане? Днесъ, тѣзи цвеклопроизводители, които, както видѣхте, сѣ отъ околини, гдето преобладава обезпеченото зърнено производство и гдето доходитѣ сѣ намалѣли до крайния минимумъ, вследствие на което хората изнемогватъ, чакатъ не разрешаването на този въпросъ, а изпълнението на съществуващото вече решение. Чувамъ, че кооперативитѣ, които закупиха други две захарни фабрики, и Общиятъ съюзъ на земедѣлскитѣ кооперации имали намѣрени или сѣ били въ преговори за закупуване и на Каялийската фабрика. Кой ще успѣе да стори това, и дали въобще нѣкой ще успѣе да стори това, не зная, но азъ се ползвавамъ отъ случая да помоля г-нѣ министра на финанситѣ, подъ чие то посредничество се водятъ преговоритѣ, да има предвидъ интереситѣ на цвеклопроизводителитѣ.

Г-да народни представители! Желателно е да не се откарватъ работитѣ дотамъ, че да се оставя у народа, а особено у работещитѣ слоеве, убеждението, че държавата е ортакъ на грабителитѣ му, или, ако вече съществува такова убеждение, да направимъ всичко възможно, за да го залечимъ.

Г-да народни представители! Преди да завърша, азъ съмъ длъженъ да направя и една общопризната вече констатация. Държавнитѣ ни дългове систематически растатъ. Държавната каса е претоварена и скърца. Шумѣтъ отъ това скърпане се долавя вече и отъ най-непросвѣтенитѣ въ това отношение. Време е да се замислимъ за намаляването на този огроменъ товаръ, нареченъ държавни дългове. Време е, въѣсто непрестанно, непрекъснато да трупаеме нови дългове, да почнемъ да търсимъ начини и възможности да ги премахваме. Защото както никой търговецъ, занаятчия или земедѣлецъ не е прокопсалъ отъ много дългове, тъй никоя държава не е и не ще прокопса отъ много дългове. (Ржкоплѣскания отъ дѣво)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представител г-нѣ Славейко Василевъ.

Славейко Василевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Предъ насъ е бюджетопроектътъ на държавнитѣ дългове. Общата цифра на бюджетопроекта е 1.926.000.000 л. Азъ вземамъ думата не да говоря по цѣлия бюджетопроектъ на държавнитѣ дългове. Искамъ да сира както моето внимание, така и вашето по-специално върху единъ пунктъ, а именно на сумата, която е предвидена за лични военноинвалидни пенсии и наследствени пенсии на военни чинове. На стр. 5 въ бюджетопроекта тази сума е

250.000.000 л. Тя е нараствала по следния начин: през 1935 г. е била 222.000.000 л.; през 1936 г. е била 274.000.000 л.; през 1937 г. е била 249.000.000 л. Във бюджета проекта за 1939 г. се предвиждат 250.000.000 л., обаче по предложение на г-нъ министъра на финансите бюджетарната комисиия увеличи тази сума на 270.000.000 л.

Да ви говоря за инвалидите считам за излишно, едно, защото всички познавате положението на инвалидите, и, второ, защото говорим на тази тема въ късната част. Инвалидите са оная категория граждани, които, след загиването, вървят втори път заслуги към родината. Загиналите са отишли там, от където никога няма да се върнат, а инвалидите са живи свидетели на подвизите, мъченията и страданията на българския въоръжен народ при отстояване националните идеали.

Аз искам да спра вие какво внимание първо върху общото число на личните военновинвалидни пенсия и наследствените пенсия. Към двеста дата ние имаме лични военновинвалидни пенсионери 13.981 души; имаме наследствени пенсионери военни чиновци 50.092 души, или всичко 64.073 души. Това число не е малко. Това число говори за подвизите на българската нация, защото инвалидите синтезира въ себе си нравствената доблест на българина и храбростта. По това число не може да не привлича вниманието на българската общественост, на българското правителство и специално на българския Парламент. Какви са пенсията на тия хора? Тъ са на категории според изгубената работоспособност — 30, 40, 50 до 100%. Оная български граждани, които са дали част от кръвта си по бойните полета, но имат изгубена работоспособност 29.99%, не получават пенсия. На един инвалид, който е изгубил 30% от своята работоспособност към днешна дата му дават 190 л. на месец — 6.30 л. на ден. А на една вдовица на убит войник — не говоря на подполковник и офицер — се дават 245 л. на месец. Съгласете се, че такава една помощ от страна на държавата е минимална; съгласете се, че такава една подкрепа не подлежи на критика. Това трябва да се поправи.

Стойно Славов: Една малка забележка. Ще Ви улесня. Искам да изтъкна едно друго обстоятелство — пропуснах да го кажа — че съществува едно несъответствие между пенсията на военновинвалидите от мирно и военно време. Докато един военновинвалид, пострадал сега при изпълнение на дълга си, счупил си крака, получавал, примерно, при 30% изгубена работоспособност 300 л., един военновинвалид от военно време получава само 190 л. Това несъответствие трябва да се поправи.

Славейко Василев: Г-нъ Славов! Аз познавам този въпрос, но не искам да влизам въ подробности.

Аз съм един от тия, които подписва законодателното предложение. Ние двамата съ г-нъ Стойно Славов сме вносители му. Ние там пледирахме следното: минималната пенсия да бъде 300 л., т. е. личната военновинвалидна пенсия от 190 л. да се увеличи на 300 л. и на вдовицата на убит войник от 245 л. да се увеличи на 300 л. Съ това ние ще подкрепим масите, най-необлагодетелствувани, най-незащитени. Ако отнемем към 300 л. минимална пенсия, въ което съм дълбоко убеден, че може да стане, ще имаме подкрепени 6.954 души от всички 13.000 души, или 55%. А при увеличаване на наследствените военновинвалидни пенсия ще имаме подкрепени 34.203 души от всички 50.092 души, или 75%. Не можем да задоволим 100%. Аз като ви правя туй изчисление, държа сметка, първо, за оная сума, която вече е предвидена от бюджетарната комисиия — 20-те милиона лева, и, второ, държа сметка, че през 1939 г. ще има инвалиди, които ще се разделят съ този свят и ще отидат на онова място, за което големият френски поет, историк и писател Виктор Хюго е казал: „Пълна справедливост ще почне да се яве, когато стъпцето престане да грее“, т. е. въ гробищата. Намалват, следователно, тѣзи хора ежегодно. Вън от туй, съгласно закона, наследниците на убитите и умрелите инвалиди от мъжки пол, навършили 21-годишна възраст, не получават пенсия. А въ края на 1939 г. тѣ всички ще навършат тая възраст. От там ще има вече известна икономия. За момичетата, обаче, тая възраст е 25 години. Но, както се каза и отъ преговорившия, момичета съ наследствена пенсия са повече селянки; тѣ до 25 години не стоят неомъжени, тѣ се омъжват. И от там ще има известна икономия, защото като се омъжат, ще имат съ прекратява пенсията. Така ще се получи една икономия, според изчисленията на г-на министъра на финансите и на директора на държавните дългове г-нъ Никола Стойнов, около 15.000.000 л.

Сега се предвиждат 20 милиона л. и от тук ще се получат още 15 милиона лева. Подобренето на пенсията ще стане от 1 април, защото до 1 април пенсията вече им е изплатена. Следователно, като ще говорим за 1939 г., ние ще държим сметка за 9 месеци. А като държим сметка за 9 месеци, тия 35.000.000 л. ще отидат вече към 43.000.000 л. годишно.

Министър Добри Божилов: 35.000.000 л. за 9 месеца дават 50.000.000 л. годишно.

Славейко Василев: Към 50.000.000 л. — поправка на г-нъ министър на финансите.

Така поставен въпросът, аз считам, г-да, че това ще бъде един акт на голямо внимание от страна на Парламента и от страна на правителството към пострадалите от войните. Аз бих желал да бъда задоволен нашите искания им. А тѣ са да се предвидят 300.000.000 л., вместо 270.000.000 л. Ние тоя въпрос ще оставим да го разреши г-нъ финансовият министър, въ великодушните чувства на които към инвалидите никой не бива и не трябва да се съмнява. (Ражкопльскания) Когато напоследък пострадалите от войните изнеса по един образец начинъ своя голям конгрес, аз бих помогнал от г-нъ министъра на финансите да ги поддържам и да подчертая, че Парламентът и правителството ще се занимават съ тѣхното положение. Аз това го направих. Аз бих на този конгрес и видях съ собствените си очи една много мила картина, която не може да не направи впечатление на всеки един, който иска да има морално съвземане на нацията, да има ред въ държавата, да има справедливост и законност въ отношенията на властта към гражданите, особено към пострадалите от войните. Аз бих свидетел на една — не зная каква дума да употребя — величествена, колосална манифестация на симпатия от страна на инвалидите към представителя на българската войска, г-нъ генерал Даскалов. Всичко това, което станало там, даваме повод, наблюдателя да направи заключение, че въ сърцата на инвалидите настъпва едно по-високо съзнание и за положението на държавата, и за възможността на държавата, и за хората, които днес управляват нашата държава. Аз съм съ много доверие въ тѣзи хора, защото претендирам да познавам настроението им и разбиранията им въ тази област. Тѣ не направят възможното, за да поддържат горчивия злъкъ на пострадалите от войните.

Между другото, когато разсъждаваме, ние не можем да не държим сметка и за оная, което е необходимо въ днешно време за нашата държава. Това е моралното въоръжаване на нацията. А моралното въоръжаване на нацията ще постигнем по-добре, когато дадем доказателства за признателност към заслужилите синове на нацията. Може ли някой да откаже, че пострадалите от войните са най-заслужилите хора към нацията? Ако такъв човек се намъри, ние ще трябва да го обявим луд и да го прагнем въ лудницата. Следователно, съ оглед и на моралното въоръжаване на нацията, ние ще трябва да подкрепим инвалидите.

И аз, преди да свърша моето късо слово въ късната част, когато банкит са доста орбитали и когато интересът, може би, не е толкова голям, ще отправя един апел: нека народното представителство и уважаваното правителство, съ тѣзи средства, които държавата има възможност да даде въ този момент, да направят туй, че да бъдат задоволени най-слабите въ материално отношение между пострадалите от войните. (Общи ражкопльскания)

Съ тия няколко думи, г-да, аз свършвам и апелирам и към г-нъ министъра на финансите и към цялото правителство, да се разреши този въпрос по начинъ, че да се внесе топлина въ студения души на пострадалите от войните, да се внесе топлина въ семействата на тѣзи пострадалци, съ които и косено, и пряко ние работим за моралното въоръжаване на нацията, което е крайно необходимо въ днешно време за запазване на държавата, за отстояване на нашия суверенитет, на нашата независимост и за благополучието на нашия народ. (Общи ражкопльскания)

Председателстващ Димитър Пенев: Има думата народният представител г-нъ Еню Клантев.

Еню Клантев: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Ако вземем думата по бюджета проекта за разходите по Главната дирекция на държавните и на гарантациите от държавата дългове за 1939 г., това го прави

затуй, защото моят обществен и граждански дълг ми налага да кажа от тая трибуна нколко думи по единъ параграфъ отъ този бюджетопроектъ.

Като представител на една организация, която е твърде близка на тия хора, чието положение азъ тукъ ще засегна, не мога да остана безучастенъ въ дебатитъ, които ставатъ въ настоящия моментъ въ Народното събрание. Касае се за § 35 отъ бюджетопроекта на държавнитъ дългове, който урежда пенситъ на пострадалитъ отъ войнитъ.

Г-да народни представители! Известно е на всички ви, че времената, които живѣемъ, сж твърде много тревожни, и никой отъ насъ не знае утре при какъвъ день ще осъмне свѣтътъ. Следователно, ние ще трѣбва да се готвимъ, за да бъдемъ готови да го посрещнемъ. Отъ двѣтъ злополучни войни, които водѣ българскиятъ народъ и въ които той даде толкова много жертви, ние имаме много инвалиди и пострадали, което е символъ на онова, което преди малко и преждеговорившиятъ г-нъ Славейко Василевъ каза, именно на героизма на българския войникъ.

За да можемъ да дадемъ единъ куражъ на поколѣнието, което иде следъ насъ, да бъде готово, да бъде годно за една саможертва предъ олтара на отечеството, безспорно, ние трѣбва да бъдемъ много внимателни и снизходителни къмъ тѣзи, които останаха вдовици, сираци и инвалиди отъ двѣтъ войни, които водѣ българскиятъ народъ за своето обединение. И, безспорно, тукъ именно дългътъ на държавата ще трѣбва да бъде твърде много голѣмъ, ще трѣбва да бъде дълъгъ на една инстиниска майка, която има действително грижи за своитъ чада и която действително брани интереситъ на своята нация.

Самитъ искания на пострадалитъ отъ войнитъ сж твърде много скромни, и азъ смѣтамъ, че ще се намѣри начинъ да бъдатъ задоволени. Азъ не се съмнявамъ въ доброто чувство, въ доброто желание както на уважаемия воененъ министъръ, тъй и на г-нъ финансовия министъръ, да намѣрятъ начинъ и способъ да разрешатъ този въпросъ благоприятно, въ смисълъ да се даде едно подобрене на пенситъ на тѣзи хора.

Таблицитъ, които сж изработени отъ самитъ пострадали отъ войнитъ и инвалидитъ и които тѣ искатъ да се узаконятъ, се различаватъ много малко отъ онова, което досега тѣ получаватъ. Позволете ми да направя само едно малко сравнение. Редници и ефрейтори, които получаватъ 190 л., сега се иска да получаватъ 300 л. месечно; вдовици, които получаватъ 245 л., сега се иска да получаватъ 300 л. И колкото години тѣ минаватъ, виждаме, че броятъ на тѣзи, които получаватъ лични военноинвалидни пенсии, намалява. Сега редници и ефрейтори има 5,095 души пенсионери; младши подофицери — 360 души; старши подофицери, фелдфебели и юнкери — 207 души; младши и старши подофицери на щатна служба — 83 души; фелдфебели на щатна служба — нѣма; офицерски кандидати и подпоручици — 26 души; поручици — 51; капитани — 26; майори — 6; подполковници — 2; полковници — 5; полковници — 6; бригадни командири — нѣма; генерали — нѣма нито единъ.

Най-голѣмиятъ брой наследствени военноинвалидни пенсии сж тия на вдовицитъ на редници и на ефрейтори, които вдовици получаватъ 245 л., а сега се иска да получаватъ 300 л. Тѣхниятъ брой е 20,109. Вдовицитъ на младши подофицери сж 1,771; на старши подофицери — 477; на фелдфебели и юнкери — 165; на старши подофицери на щатна служба — нѣма; на фелдфебели на щатна служба — нѣма; на офицерски кандидати и подпоручици — нѣма; на поручици — 166; на капитани — 65; на майори — 117; на подполковници — 68; на полковници — 39; на полковници-бригадни командири — 46; на генерали — само 4.

Отъ тѣзи цифри виждате, че най-много по брой сж долнитъ чинове, на които пенситъ сж твърде малки и за чието подобрене се иска сжщо така твърде малко — отъ 190 л. да станатъ 300 л. за личнитъ военноинвалидни пенсии, и отъ 245 л. да станатъ 300 л. за наследственитъ военноинвалидни пенсии.

Сжщо и за по-горнитъ чинове исканото увеличение на пенситъ не е голѣмо. Така напр., наследственитъ пенсии на вдовици на младши подофицери, които сж сега 300 л., се иска да се увеличатъ на 400 л., а за личнитъ военноинвалидни пенсии на младшитъ подофицери, които сега получаватъ 210 л., се иска да се увеличатъ на 400 л.

Повече цифри нѣма да ви давамъ, защото времето е много напреднало и трѣбва да бѣда кратъкъ. Кредитътъ, който Министерскиятъ съветъ е опредѣлилъ въ бюджетопроекта на държавнитъ дългове, възлиза на 250,000,000 л., който впоследствие е увеличенъ отъ бюджетарната комисиия на 270,000,000 л. Азъ нѣма да посочвамъ на г-нъ министра на финанситъ откъде той ще намѣри ония суми, които ние искаме за увеличение на личнитъ и наследственитъ военноинвалидни пенсии. Смѣтамъ, че той добре си

е направилъ смѣтката. Надѣвамъ се, че г-нъ министърътъ на финанситъ, подпомогнатъ и отъ г-нъ министра на войната, който е покровителъ на инвалидитъ и пострадалитъ отъ войнитъ, ще намѣри срѣдства, съ които да бъдатъ удовлетворени минималнитъ искания на инвалидитъ и пострадалитъ отъ войнитъ.

Г-да народни представители! Другъ единъ въпросъ, който искамъ да повдигна въ настоящия моментъ, е въпросътъ за икономитъ, които се получаватъ отъ разрѣждането на пострадалитъ отъ войнитъ. Ние виждаме, че тѣхниятъ брой намалява всѣка година. Азъ бихъ молилъ — ако, разбира се, това е възможно — за въ бъдеще тѣзи икономии, които се получаватъ отъ намаляване броя на пострадалитъ отъ войнитъ — частъ отъ които смѣтамъ, че и г-нъ министърътъ на финанситъ ще вземе сега, въ размѣръ на около 15 милиона лева, за да се направи нужното увеличение въ пенситъ — да се даватъ като кредитъ по сжщия параграфъ отъ бюджета на държавнитъ дългове. Нека всичко онова, което ще остане като икономии, вследствие намаляване броя на пострадалитъ отъ войнитъ, да го дадемъ на тѣхнитъ другари, които оставатъ, така да се каже, като тѣхни приемници, за да може по този начинъ отъ година на година, да се подобрява сжществуването на тия хора, особено на ония отъ по-долнитъ категории.

Г-да народни представители! Азъ ви казахъ, че ще бѣда много кратъкъ, не искамъ да ви отегчавамъ. Смѣтамъ, че по този въпросъ различия почти нѣма да има въ нашитъ разбирания и въ нашитъ пожелания, да дадемъ едно шо-годе удовлетворение на тѣзи хора, които се раздѣлятъ на две: едни, които дадохъ своето най-мило и най-свето, което може човѣкъ да има въ свѣта — своя животъ, които отидоха въ знайни и незнайни гробове, които отидоха въ кръстни и безкрѣстни гробове, и други, които дадохъ частъ отъ живота си тѣло предъ олтара на отечеството. Безспорно, българскиятъ Парламентъ не може да не бъде снизходителенъ и отзивчивъ къмъ тѣхнитъ искания и да ги удовлетвори дотолкова, доколкото възможно ноститъ на държавата днесъ позволяватъ. Въ настоящия моментъ, когато се отправятъ искания отъ всички страни и когато г-нъ финансовиятъ министъръ намѣри срѣдства да удовлетвори частъ отъ тѣхъ, азъ смѣтамъ, че пострадалитъ отъ войнитъ, които отправятъ къмъ насъ въ настоящия моментъ своя апелъ, трѣбва да намѣрятъ симпатитъ на българския Парламентъ и да бъдатъ напълно удовлетворени. Азъ отправямъ апелъ къмъ г-нъ министра на финанситъ, къмъ г-нъ военния министъръ и къмъ цѣлото правителство да намѣрятъ срѣдства, за да се даде това увеличение на пенситъ на пострадалитъ отъ войнитъ, като не се съмнявамъ и въ доброто желание на цѣлия Парламентъ да даде това увеличение.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Нѣма други записани оратори. Разискванията се приключватъ.

Има думата г-нъ министърътъ на финанситъ.

Министъръ Добри Божиловъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Съ изненада чухъ това, което се каза отъ г-нъ Славовъ. Трѣбва най-напредъ да декларирамъ, че, като министъръ на финанситъ, азъ съмъ готовъ да простя на г-нъ Славовъ всичко, което каза тукъ, макаръ че държа рѣзкъ тонъ въ речта си и направи различни намеци. Това, което той изнесе като данни, сѣвсемъ не отговаря на истината, и, споредъ мене, по-хубаво бѣше г-нъ Славовъ да не бѣше излизалъ съ тая критика. Но, повтарямъ, азъ съмъ готовъ да простя на г-нъ Славовъ, защото той е инвалидъ и чувствува по-болезнено положението на инвалидитъ.

Дълженъ съмъ обаче, да отговоря на оиѣзи намеци, които направи въ речта си г-нъ Славовъ, както и да коригирамъ неточността на неговитъ данни.

На първо мѣсто, г-нъ Славовъ каза, че е срамъ за правителството, дето е внесло единъ бюджетопроектъ безъ никакво увеличение на инвалиднитъ пенсии.

Стойно Славовъ: Ето, нѣма! (Сочи бюджетопроекта)

Министъръ Добри Божиловъ: Не отказвамъ, г-нъ Славовъ, но азъ се позовавамъ на стенографскитъ дневници, на моето изложение по бюджета, където азъ самъ, независимо отъ Вашето законодателно предложение, казвамъ какъ гледамъ на въпроса за инвалиднитъ пенсии и че още докато се гледа бюджетопроектътъ на държавата, ще намѣримъ начини да се справимъ съ този въпросъ. Така че нито е пропуснатъ този въпросъ, нито нѣкой е ималъ намѣрение да го пропусне.

По отношение на другитъ намеци, които направи г-нъ Славовъ, ще се задоволя само да отговоря, че азъ бихъ

бил щастлив, ако всички имаха към инвалидите такива чувства, каквито има църквата кабинет. Ако има хора, които да са против увеличаването на инвалидните пенсии, г-н Славов може да ги търси навсякъде другаде, но не и между членовете на сегашното правителство. (Ръкоплъскания от дясно и центъра)

Колкото се отнася до мен, защото и до мен идват тия упреци и критики, заявявам, че моята съвест нито е трепнала, нито ще трепне. Аз съмтам, че изпълнявам един дълг към инвалидите. И въ экспозето си казах, че въ този момент именно правителството не желае да се покрусва духът на българина и че каквото е по силно му, всичко ще бъде направено. Ако такава декларация беше направена, че ще намърим начин да се справим съ този въпрос — а тя стои въ стенографския дневник и може да се провери; ако още преди да се внесат бюджетнопроектите тук, беше дадена заповед, по повод законодателното предложение, внесено по почин на г-н Славейко Василев и г-н Славов, да се изготви такъв законопроект — съмтам, че г-н Славов може би поради увлечение каза това. Повтарям, уважавам инвалидите и затова не правя въпрос от туй, че той се яви тук съ такива неточни данни и съ такава критика. Съ това ликвидирам този въпрос. Фактите са налице.

По-късно — позовавам се на туй, което е казано въ бюджетарната комисия, протоколът за заседанието на която е у г-н председателя — когато се разисква въ бюджетарната комисия въпросът, г-н Славов се яви там и направи предложение за създаване на нови данъци. Тогава аз му казах: не е моментът, г-н Славов, за това сега, при гласуването на бюджета. Ако има нужда от въвеждането на нови данъци, то е работа на министъра на финансите. Аз съм поел един ангажимент, правителството се е съгласило съ мене, ще внесем законопроект. Г-н военният министър, от името на правителството, декларира това пред конгреса на инвалидите, г-н Славейко Василев направи същата декларация, а аз пред управителния съвет на инвалидите три пъти правих декларация за това. Съмам, че г-н Славов нямаше основание да си служи съ неточности.

Стойно Славов: Само аритметиката ме накара да кажа туй.

Министър Добри Божилов: Вашата аритметика е погрешна, г-н Славов, и Вие ще се убедите въ това.

По-нататък. При 64.000 инвалидни и наследствени военновинвалидни пенсии, безспорно, трудно е да се каже съ една точност какво ще имаме като икономия от възстановеното въ пълнолѣти на малолѣтните сираци момчета и от починали инвалиди през годината, но приблизително сумата се знае. Ако аз поемам ангажимент и правя декларация, че давам 20 милиона лева, плюс икономията, които вече са реализирани, плюс тѣзи, които ще се реализират въ продължение на 1939 г., плюс това, че този кредит е за 9 месеца, а ние правим сметка за цѣла година, плюс това, че аз вече имам приблизителната база, на която ще бъде построен законопроектът за измѣнение на закона за инвалидните пенсии, и пак г-н Славов не е доволен, той трѣбваше поне да се въздържа съ критиката си сега и да я направи тогава, когато внесем тук законопроект за измѣнение на закона за военновинвалидните пенсии и види, че действително той е бил прав, а не ние.

Г-да! Аз правя декларация, че съ законопроекта, който съм изготвил, за измѣнение на закона за инвалидните пенсии, построен именно на това увеличение на сумата съ 20 милиона лева, и на икономията, аз отговарям ако не въ 95%, то въ 90% на туй, което г-н Славов и г-н Славейко Василев са искали съ законодателното си предложение. (Ръкоплъскания от всички страни) На мене от генерал Соларов, от генерал Герджиков и други от управителния съвет на инвалидите — който, както казах, три пъти се явява при мене — се каза: „Съгласете се, г-н министре, дайте 10 л. на ден минимална инвалидна пенсия — това са два килограма хлѣб — ние ще бъдем доволни; ние ще зарадваме тия нещастници“. Аз им казах: тържествено ви обещавам, какво това ще бъде направено. (Ръкоплъскания от всички страни) И това е направено въ законопроекта.

Понеже времето е напреднало, за да не ви отнемам много време, ще се задоволя да ви направя нѣколко сравнения, за да видите, върно ли е, че съ законопроекта, който съм изготвил, аз отговарям, ако не въ 95%, то въ 90% на това, което г-н Славов е искал съ законодателното си предложение, като пак повтарям, че когато законопроектът за измѣнение на закона за инвалидните пенсии бъде внесен, ако предвиденото въ него не

задоволи Парламента, ще се помърчим да намѣрим друга срѣдства, за да дадем повече. (Ръкоплъскания от дясно и центъра) Но казвам, че туй, което Вие, г-н Славов, искате, то е дадено.

Г-да народни представители! Имаме 64.000 военно инвалидни пенсии, от които 51.000 са наследствени и 13.000 лични. Съ измѣнения които се правят въ закона, от 51.000 наследствени пенсии, 34.203, или 75% се увеличават. От личните пенсии, по първоначалния проект, по който бѣха изключени инвалидите съ 30% изгубена работоспособност, както каза и г-н Славейко Василев, се увеличават 55%, защото от 13.000 лични пенсии увеличават се 6.954. Понеже за увеличение и на личните пенсии на инвалидите съ 30% изгубена работоспособност са нужни само 3 милиона лева, аз и това приех, и така увеличаваме 90% от личните инвалидни пенсии. (Ръкоплъскания от дясно и центъра) Съ други думи казано, увеличават се наследствените пенсии до капитан включително и личните до майор включително. Какво остава тогава? Остават 30—40—50—60 пенсии, нѣкои от които надвишават тѣзи по гражданското ведомство. Не че ще бъде много, ако турим и тѣх, но съмтам, че въ всѣка една работа трѣбва да има една мѣрка. Най-подире, ако намѣрите, че не трѣбва да става това дѣление, може да се включат и наследствените военно-инвалидни пенсии от капитан нагоре и личните инвалидни пенсии от майор нагоре. Както ви казах, тѣ по число не са много.

Г-н Славов иска, на редник и ефрейтор пенсията да бъде 300 л., и ние сме турили 300 л., или 900 л. за тримесечие; на младши-подофицер — 350 л. или за тримесечие 1050 л., а ние сме турили 1000 л.; на стражи подофицер — 400 л., или за тримесечие 1200 л., а ние сме турили 1100 л.; на фелдфебел и юнкер — 450 л., или за тримесечие 1.350 л., а ние сме турили 1200 л.; на младши и старши подофицер на шатна служба — 500 л., или 1.500 л. на тримесечие, а ние сме турили 1.300 л.

Както ви казах, минимум въ 90% удовлетворяваме исканията на г-н Славов. И ако има нѣкакви различия въ прѣсметанията, тѣ са за това, че не се държи сметка за икономията. Има 15 милиона лева сигурна икономия досега, плюс 20-тѣ милиона лева, съ които увеличаваме кредита за военновинвалидните пенсии, или всичко 35 милиона лева. Изчислено за цѣла година, това ни дава сумата 50 милиона лева — именно тая сума, за която Вие, г-н Славов, пледирате. А освен това, понеже от 1918 г. — свършека на войната — до 1939 г. изтичат 21 години, всички сираци момчета ще встъпят въ пълнолѣтие и ще престанат да получават пенсия. Също и една голѣма част от сираците момчета ще престанат да получават пенсия поради встъпване въ брак или навършване 25 години. От това ще има икономия и аз съм сигурен, че до края на годината ще имаме възможност да удовлетворим 100% това, което г-н Славов пледира. Но пак казвам: ако вмѣсто 100%, моят проект задоволи въ 90% исканията на пострадали от войните, аз пак съмтам, че сме си изпълнили дълга.

По отношение на личните инвалидни пенсии, за изгубена работоспособност от 30% до 70%, както ви казах, увеличаваме 90% от пенсията на военните чиновници до майор включително. За да видите колко малко остават незаsegnати, аз ще ви кажа нѣколко числа. Съ 30% изгубена работоспособност има 2 подполковници и 3 полковници; съ 40% нѣма никой; съ 50% има един подполковник и 3 полковници; съ 60% изгубена работоспособност има 3 подполковници, 2 полковници и 3 генерали. Виждате колко малко пенсионери ще останат незаsegnати.

Стойно Славов: 20 души.

Министър Добри Божилов: При това положение съмтам, че разрешението на въпроса е намѣрено и че нѣма нужда да увеличаваме кредита съ повече от 20 милиона лева, защото аз съм сигурен, че съ икономията, които ще имаме, минимум въ 90% ще задоволим исканото въ законодателното предложение на г-н Славов, а може да се каже, че това, което беше поискано от управителния съвет на инвалидите, то е 100% удовлетворено, понеже той подчертаваше като необходимост да се стигне до 10 л. дневна минимална инвалидна пенсия, а за другите искания признаваше, че е въпрос на възможности. От друга страна нека не забравяме, че преди нѣколко месеца само бѣха дадени, ако се не лѣжа, 40 милиона лева за подобрене на военновинвалидните пенсии.

Прав е г-н Славов като казва: „370 милиона лева е бил този параграф въ бюджета на Дирекцията на лѣжавните дѣлгове; защо сега да бъде 270 милиона лева, защо да не бъде 300 милиона лева, защо да не бъде 375 милиона лева?“ Но, г-н Славов, съ изтичането на 20 го-

дини от края на войната. Вие виждате, че инвалидите, за нещастие, си заминаха, а сираците израстнаха. Явно е, че това, което даваме сега, е много повече от това, което е било давано непосредствено след войната.

Аз пакъ повтарямъ и завършвамъ съ това, че упрѣците, които г-нъ Славовъ отправя, бѣха несъстоятелни и че нѣма нито единъ членъ отъ днешния кабинетъ, който да нѣма най-голямото желание да се даде пълно задоволѣване на инвалидите и да не е пропитъ отъ чувството на уважение и зачитане на инвалидите. (Ражкоплѣскания)

Смѣтамъ, че г-нъ Славовъ трѣбва да има малко търпение, докато се внесе законопроектъ. Ако глава Прѣдметниятъ комитетъ, че трѣбва да се направятъ още нѣкои увеличѣния, готовъ съмъ винаги да ги направя. Казвамъ, обаче, че увеличението на параграфи още е ненужно. Азъ държа тѣзи таблици на разположение на г-нъ Славовъ и на всѣки единъ отъ г-да народните представители, който би пожелалъ да ги види.

Стойно Славовъ: Имамъ ги.

Министъръ Добри Божиловъ: Нѣмате ги, защото днесъ въ 3½ ч. решихъ да бждатъ увеличени и личните пенни на инвалидите съ 30% изгубена работоспособност. Може да имате нѣщо отъ по-рано, обаче последната смѣтка нѣмате.

Стойно Славовъ: Отъ преди една седмица.

Министъръ Добри Божиловъ: Ако времето не бѣше напреднало, азъ нѣмамъ нищо противъ за половинъ часъ да туря народното представителство въ течение на цѣлата база на законопроекта, който ще се внесе най-късно следъ 15—20 дни. Държа таблиците на разположение и всѣки единъ народенъ представител, който се интересува, може да дойде да се справи, да си даде мнението и ако има нужда нѣкаква поправка да се направи въ законопроекта, да я направимъ.

По отношение параграфа за руските бѣжанци отъ 9.175.000 л. Също смѣтамъ, г-нъ Славовъ, че за съжаление, имате едно недоразумение. Вие едвали хвърляте обвинението, че този параграфъ не се изразходва правилно, че трѣбвало този и онзи да се туря, че трѣбвало да се промѣни текстътъ и т. н.

Стойно Славовъ: Такова нѣщо не съмъ казалъ.

Министъръ Добри Божиловъ: Г-да! За честта на правителството, казвамъ ви, че има най-голямъ контролъ при изразходването на сумата по този параграфъ. Предвидната помощъ отъ 9 милиона лева се разпредѣля и контролира по специална наредба, одобрена отъ министъра на външните работи. Разпредѣлението на помощта се намира напълно въ ръцетъ на български правителствени органи — специална комисия подъ председателството на директора на външноразпорядищата, съ представители на Министерството на външните работи, Министерството на финансите, Министерството на народното просвѣщение и съ участието на руските хуманитарни организации — Руския „Червенъ кръстъ“ и Съюза на руските инвалиди въ България. Контролирането на извършените разходи се извършва по представени редовни документи, както и чрезъ ревизии на самите мѣста, където се намиратъ нуждаещи се руски бѣжанци, отъ държавна контролна комисиия, състояща се отъ представители на Министерството на финансите, Министерството на външните работи, съ участието на финансовъ инспекторъ и др.

Азъ ще се задоволя да кажа, че тази сума може да се вижда нѣкому голяма, обаче съ нея се подпомагатъ 15.780 руски бѣжанци, отъ които мъже 8525, жени 4380 и деца 2875. Тѣзи хора си замачаватъ единъ по единъ. И за да видите доколко съ голѣми тѣхните скрупули, азъ мога да ви кажа, че досега, понеже помощта се дава въ месечно, когато почине нѣкой, тѣ не съ дошли да искатъ помощъ и събиратъ пари помежду си за погребението му. Едва тази година управителниятъ съветъ на Съюза на руските ветерани поиска: „Дайте 80 хиляди лева за разноски по погребения, защото, когато нѣкой почине, погребението не може да чака събирането на помощъ“.

Разпредѣлението на сумата е: за нуждите на учебното дѣло 2.192.000 л.; за подпомагане бедно-болни, неспособни чрезъ руския „Червенъ кръстъ“ — 3.258.000 л.; за подпомагане инвалиди съ изгубена работоспособност надъ 50% — 2.793.000 л.; за подпомагане бедно-болни не-приютени въ общежития, инвалидни домове и болници — 681.720 л.

Г-нъ Славовъ! По този въпросъ и въ бюджетарната комисиия станаха разисквания. Подхвърли се тамъ даже, че имало много чиновници, че тази работа можела да се организира другоаче.

Стойно Славовъ: Азъ такова нѣщо не съмъ казалъ.

Министъръ Добри Божиловъ: Не Вие, г-нъ Славовъ. Използувамъ случая, за да отговоря и на това. — Тази помощъ, ако не бѣше раздавана заедно съ организациите на руските бѣжанци, нѣмаше да задоволи толкова много нужди, колкото съ тѣхното участие, защото тѣ работятъ съ всички идеализъмъ и съ всички скрупули.

Стойно Славовъ: Има недоразумение, г-нъ министре. Азъ нито единъ моментъ не съмъ хвърлялъ упрѣка, че неправилно сѣ изразходвали сумите. Азъ казахъ, че сѣ лишавали украинците, но че сѣ правени злоупотребления, слава Богу, такава мисль не съмъ казвалъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни)

Министъръ Добри Божиловъ: Съгласенъ съмъ, вземамъ актъ, че не сте казали тази мисль.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Извинете, г-нъ министре, за една минута.

Г-да народни представители! Часътъ е 9. Моля да се съгласите да продължимъ заседанието, докато г-нъ министърътъ на финансите приключи своята речъ и се свърши съ приемането на бюджетопроекта.

Министъръ Добри Божиловъ: Само 5 или 10 минути ще ви отнема.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Най-много половинъ часъ ще продължи още заседанието. Кой сѣ съгласил да се продължи заседанието, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Добри Божиловъ: Трети единъ въпросъ, на който искамъ да се спра, е въпросътъ, който г-нъ Славовъ зачекна — за обезщетяване цвеклопроизводителитъ отъ Каялийската фабрика. Не зная дали сега, при разглеждане бюджета на държавните дѣлгове, трѣбва да се разгледа този въпросъ. Смѣтамъ, че г-нъ Славовъ съвсемъ неумѣстно го повдигна сега.

Стойно Славовъ: Азъ нарочно Ви предизвиквамъ.

Министъръ Добри Божиловъ: Щомъ ме предизвиквате, ще ми позволите само съ 2—3 думи да Ви отговоря, макаръ че за този въпросъ трѣбва повече време. Азъ Ви моля да ми отправите едно питане.

Стойно Славовъ: Две питання съмъ отправилъ.

Министъръ Добри Божиловъ: Отправили сте ги, но къмъ други министри. Отъ това, което ще Ви кажа, ще разберете къде е истината и кой е правъ въ тая работа.

Колкото се касае до това, че презъ 1932 г. имало нѣкакъв фонлъ въ Земедѣлската банка, отъ който шѣтъ да бждатъ обезщетени цвеклопроизводителитъ, тая работа стои по-иначе. Захарята въ фабриката на Каялий бѣше заложена въ три банки. Тогава се целѣше да не се плати врантътъ на банкитъ. Като се продаде захарта заложенна при частните банки, сумитъ да се внесатъ въ Земедѣлската банка и врантътъ на банкитъ да остане неплатенъ, а да се плати на цвеклопроизводителитъ. Вдигна се много голѣмъ шумъ, на който не искамъ да се спирамъ общирно. Правителството, за да спаси положението следъ като се гласува законопроектъ за уреждане вземанията на цвеклопроизводителитъ на първо-четене, го прати въ комисията, отъ която той не излѣзе на бѣлъ свѣтъ. Това е историята по обезщетяването на цвеклопроизводителитъ.

Стойно Славовъ: Съществува ли протоколъ № 97?

Министъръ Добри Божиловъ: Съществува, обаче Камарата отказа да се занимае съ този законопроектъ, защото не може да се конфискува врантътъ на банкитъ, за да се плати на цвеклопроизводителитъ. Не искамъ да кажа нищо по адресъ на цвеклопроизводителитъ. Тѣ сѣ хора измамани — имамъ лѣзостъта да го кажа — обаче по другъ начинъ трѣбва да се разреши този въпросъ. И при сегашните преговори ще кажа, че продажбата на фабриката не бѣше я спрѣлъ никой. Безъ да се интересуваме

кой смъта да купува фабриката и кой иска да му се плаща, продажбата тръбваше да бъде спрѣна по силата на закона, който гласувахме, и споредъ който до 28 февруарий никакви продажби не могаѣ да ставатъ. Сѣдѣли-изпълнителъ въ Бургасъ и Бургаскиятъ областенъ сѣдъ съ намѣриди, че тоя законъ е отъ публиченъ характеръ и че нѣма значение, съласенъ ли е длъжникътъ да стане продажба. Само ако гласуваме специаленъ законъ, по изключение да стане тази продажба, тя може да стане до 28 февруарий. Зауй сѣдѣния изпълнителъ и областниятъ сѣдъ въ Бургасъ не позволиха тая продажба.

Длъжникътъ се отказва да се ползува отъ този законъ, но какао се оказва? Направено е било едно пълномощно и когато е тръбвало да се подпише пълномощното отъ г-нъ Браваръ, не го е подписалъ. Тѣй че това пълномощно е една бѣла книга, която не служи за нищо нито на сѣдѣния-изпълнителъ, нито на областния сѣдъ въ Бургасъ.

Това е истината, г-нъ Славовъ. Вънъ отъ това тази работа е много комплицирана. Трѣбва да се изплати ипотека на кредитора, а освенъ това се дължатъ 14 милиона лева данѣци, за които азъ отговарямъ и за които имамъ обширенъ докладъ отъ службата, на която не искамъ да се противопоставя. Само ако има законъ, по който държавата може да вземе нѣщо срещу данѣците, ще вземе.

Допустнаха ли продажбата или не я допустнаха, не зная. Сега за 15 години се дава фабриката подъ наемъ на кооперация „Тракийска захаръ“ срещу една много малка сума. Предвидѣхме контингентъ и за Каялийската захарна фабрика. Казахме, че фабриката трѣбва да се постави въ действие, да работи, за да се све цвекло и въ Южна България, та да се помогне на земедѣлницѣ.

По другия въпросъ — че нѣкой забравитъ да си подпише пълномощното или че сѣдѣния-изпълнителъ намира, че докато съществува законъ за спиране на продажбитъ не може да се допусне тази публична продажба, смѣтамъ, че никой не може да се намѣсва. По тоя въпросъ нищо не може да се направи. По тоя въпросъ, както казахъ, азъ съ удоволствие ще отговоря на едно питане, отколкото да се намѣсва тоя въпросъ при разглеждане бюджетопоекта на държавнитъ дългове.

Главната ми целъ бѣше да успокоя Васъ, г-нъ Славовъ, и да направя декларация предъ народното представителство, че туй, което Вие сте искали въ законодателното си предложение, ще бъде най-малко въ 90% изпълнено. Вие трѣбва да бъдете спокойни и да оставите другото на насъ. Ние ще внесемъ потребния законопроектъ и преди 1 априлъ той ще стане законъ. (Продължителни рѣкопѣтскания отъ дѣсно и центъра)

Стойно Славовъ: Това искахъ да чуя и азъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Моля г-нъ докладчика да докладва бюджетопоекта параграфъ по параграфъ.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 1. 7% държавенъ заемъ отъ 1926 г. за настаняване бѣжанцитъ — 18.243.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 2. 7½% държавенъ стабилизационенъ заемъ отъ 1928 г. — 13.122.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 3. Дългъ къмъ Дисконто-Гезелшафтъ, Берлинъ, съгласно спогодбата отъ 4 май 1929 г. („Държавенъ вестникъ“, брой 68, отъ 26 юний 1929 г.) — 16.286.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 4. Дългъ къмъ компанията Жонксионъ-Салоникъ, Константинополъ, съгласно спогодбата отъ 30 мартъ 1934 г. („Държавенъ вестникъ“, брой 67, отъ 25 юний 1934 г.) — 3.450.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„Вътрешни дългове.

§ 5. 6% държавенъ заемъ отъ 1923 г. по конвенцията за гръцко-българското изселване — 9.000.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 6. 4% съкровищни свидетелства отъ 1934 г. и 1938 г. за изплащане отчуждениѣ за държавни нужди недвижими имоти — 16.000.000 л.“

Бюджетарната комисия направи следното измѣнение:
Следъ 1934 г. вмѣсто „и“ се поставя запетая, а следъ „1938 г.“ се прибавя „и 1939 г.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 6, както се докладва, съ измѣнението, направено отъ бюджетарната комисия, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 7. 5% държавенъ заемъ отъ 1936 г. — 33.215.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 8. 3% държавенъ заемъ отъ 1936 г. — 34.000.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 9. 4½% заемъ отпуснатъ отъ Пощенската сѣстовна каса — 20.452.322 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 9, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„Б. Лихви.

Външни дългове.

§ 10. 6% държавенъ ипотекаренъ заемъ отъ 1892 г. — 4.804.700 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 10, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 11. 5% държавенъ заемъ въ злато отъ 1902 г. — 61.510.700 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 12. 5% държавенъ заемъ въ злато отъ 1904 г. — 59.893.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 13. 4½% държавенъ заемъ въ злато отъ 1907 г. — 83.302.500 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 13, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието
приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 14. 4 1/2% държавенъ погасяемъ заемъ отъ 1909 г. —
40.111.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 14, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието
приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 15. 6 1/2% държавенъ заемъ отъ 1923 г. з. изплащане
вземанията на съгласенскитъ поданици, съгласно договора
за мораториума отъ 14 априлъ 1923 г. — 5.581.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 15, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието
приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 16. 7% държавенъ заемъ отъ 1926 г. за настаняване
бѣжанцитъ — 81.342.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 16, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието
приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 17. 7 1/2% държавенъ стабилизационенъ заемъ отъ
1928 г. — 186.941.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 17, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието
приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 18. Дѣлгъ къмъ Дисконто-Гезелшафтъ, Берлинъ (и за
лихви върху нетрансферирания капиталъ), съгласно спогод-
битъ отъ 4 май 1929 г. и 2 юлий 1936 г. — 8.348.500 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 18, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието
приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 19. Дѣлгъ къмъ компанията Жонксионъ-Салоникъ-
Константинополь, съгласно спогодбата отъ 30 мартъ
1934 г. — 51.750 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 19, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието
приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„Вътрешни дългове.“

„§ 20. 6% държавенъ вътрешенъ заемъ отъ 1914 г. —
2.331.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 20, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието
приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 21. 6 1/2% народенъ заемъ отъ 1921 г. — 8.067.155 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 21, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието
приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 22. 6% държавенъ заемъ отъ 1923 г. за минали и те-
кущи години, за изплащане стойността на имотитъ, съ-
гласно конвенцията за гръцко-българското доброволно из-
селване — 123.750.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 22, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието
приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 23. 4% съкровищни свидетелства отъ 1934 г. и 1938 г.
за изплащане отчужденитъ за държавни нужди недвижими
имоти — 2.500.000 л.“

Бюджетарната комисия направи следното измѣнение:

Следъ „1934 г.“ се поставя запетая, а следъ „1938 г.“ се
прибавя „и 1939 г.“

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 23, както се докладва, съ измѣнението, направено
отъ бюджетарната комисия, моля, да вдигнатъ рѣка. Мно-
зинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 24. 5% държавенъ заемъ отъ 1936 г. — 5.779.875 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 24, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 25. 3% държавенъ заемъ отъ 1936 г. — 765.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 25, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 26. 4 1/2% заемъ отпуснатъ отъ Пощенската спестовна
каса — 8.894.850 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 26, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„В. Комисиона и други разноси по консолидиранитъ дър-
жавни дългове.

§ 27. Комисиона 1%, 1/2%, 1/4%, 1/8% върху сумитъ,
които ще се изплатятъ за купони и облигации по държав-
нитъ заеми, комисиона по обмѣната на талонитъ съ нови
купонни листове, котировачна такса и други разноси за
нуждитъ на консолидиранитъ заеми — 3.800.000 л.“

Кредитътъ по този параграфъ отъ 3.800.000 л. се уве-
личи на 4.300.000 л.

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 27, съ поправката, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнози-
нство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 28. Разница въ курса, комисиона и др. разноси по
преводъ на суми въ странство — 1.500.000 л.“

Кредитътъ по този параграфъ отъ 1.500.000 л. се на-
мали на 1.000.000 л.

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 28, съ поправката, моля, да вдигнатъ рѣка. Мно-
зинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 29. За поддържане делегатството по заемитъ 1902, 1904
и 1907 г. — 1.890.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 29, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 30. Възнаграждение на делегатитъ по държавнитъ
заеми: 7% 1926 и 7 1/2% 1928 г. и други разходи извършени
отъ тяхъ въ връзка съ службата имъ — 800.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-
матъ § 30, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„Глава II.

Неконсолидирани държавни дългове.

§ 31. Лихви и други разходи по текущите лихвени сметки на държавата съ Б. н. банка, Б. з. к. банка и други учреждения, също и за краткосрочните заеми срещу съкровищни бонове и отъ разните фондове за минали и настоящата години — 140.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 31, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 32. Лихви и погашение по заемите на бившите окръжни постоянни комисии — 6.331.220 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 32, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 33. Вноски за изплащане отпуснати заеми отъ Б. з. к. банка съ министерски постановления и за командировачни и други разходи по ревизията на тия заеми — 10.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 33, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„Глава III.

Държавни пенсии: опълченски, поборнически, военноинвалидни, заслуживши, гражданскоинвалидни и др.

§ 34. Пенсии на опълчени, поборници и тѣхните семейства за минали и настоящата години (чл. 10 отъ закона за пенсията и възнагражденията на поборниците и опълченците) — 9.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 34, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 35. Инвалидни лични и наследствени пенсии на военни чиновци за минали и настоящата години; премии на вдовци, встъпили въ втори законенъ бракъ, по-млади отъ 40 години (чл. 34 отъ наредбата-законъ за пенсията за инвалидность) — 250.000.000 л.“

Кредитътъ отъ този параграфъ отъ 250.000.000 л. се увеличи на 270.000.000 л.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Г-да народни представители! По този параграфъ има направено предложение отъ народния представител г-нъ Славовъ, съ което моли да се увеличи кредитътъ отъ 270.000.000 на 300.000.000 л., като увеличението отъ 30.000.000 л. се покрие съ въвеждането на 1 л. такса върху билетите на различните увеселителни заведения.

Това предложение се състои отъ две части: първата, да се увеличи параграфътъ съ 30.000.000 л. и втората...

Стойчо Славовъ: Да ви улесня, г-да народни представители.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата г-нъ Славовъ.

Стойчо Славовъ: Г-да народни представители! Ако казахъ нѣкои по-силни думи, казахъ ги само съ намѣрението да събудя по-живъ интересъ по този въпросъ и да предизвикамъ една по-категорична декларация отъ страна на г-нъ министра на финансите. И понеже такава декларация чухъ и ми се даде увѣрение, че ако не сто на сто, то поне 90% ще бъдатъ удовлетворени нашите искания, азъ оттеглямъ предложението си, като съ това сѣтамъ, че правя единъ актъ на внимание къмъ г-нъ министра на финансите. (Ржкоплѣскания)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 35, съ поправката, моля да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 36. Пенсии на заслужили народу лица и на тѣхните семейства и добавъчно възнаграждение върху тѣхъ, определени отъ Народното събрание за минали и текущата години и за разлика въ курса за преведените въ чужбина заслуживши пенсии — 2.800.000 л.“

Кредитътъ по този параграфъ отъ 2.800.000 л. се увеличи на 3.200.000 л.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 36, съ поправката, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 37. Държавноинвалидни пенсии и добавъчно възнаграждение върху тѣхъ, за минали и настоящата години, съгласно наредбата-законъ за инвалидность — 700.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 37, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 38. Инвалидни пенсии и добавъчно възнаграждение върху тѣхъ на служителите при държавните и изборни учреждения и свещеници за минали и настоящата години и премии на вдовици, встъпили въ втори законенъ бракъ, по-млади отъ 40 години (съгласно чл. 34 отъ наредбата-законъ за пенсията за инвалидность) — 52.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 38, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 39. Ежемесечни държавни помощи за малолѣтните наследници на починалите и пожизнени ежемесечни помощи на пострадали отъ атентата въ столичната катедрала „Св. Недѣля“, съгласно закона отъ 4 юлий 1925 г. — 600.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 39, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„Глава IV.

Помощи и вноски отъ държавата.

§ 40. Помощъ на фонда за застраховка на земеделските произведения отъ градушки (чл. 12 отъ закона за застраховка на земеделските произведения отъ градушки) — 4.500.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 40, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 41. Помощъ на фонда за застраховка на добитъкъ (чл. 11 отъ закона за застраховка на добитъкъ), включително и 5% отъ постъпилите приходи по фонда „Етикозотии“. Отъ сѣщата помощъ 500.000 л. се предназначаватъ за застраховка на свинетъ — 2.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 41, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 42. Вноски на фонда „Обществени осигуровки“ (чл. 36 отъ закона за обществените осигуровки) — 11.500.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 42, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 43. Помощи, отпуснати по законодателен редъ, както и помощи за погребение на починали бивши министри, за всеки отделен случай въ размеръ, определян отъ Министерския съветъ — 1.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 43, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 44. Помощъ за издръжка на рускитѣ деца, студенти, руски бѣжанци, инвалиди, бедни, болни и търдобни. Разходътъ се извършва по изредба, одобрена отъ министъра на външнитѣ работи и на изповѣданията. (Документитѣ, съ които се оправдаватъ раздадениѣ помощи по изредбата направо на рѣка, не се обгербватъ, а тия документи, съ които се оправдаватъ веществени разходи, се обгербватъ съгласно чл. 26, т. 3, буква „а“ отъ закона за гербовия налогъ) — 9.000.000 л.“

Кредитътъ отъ 9.000.000 л. се увеличава на 9.175.000 л.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 44, съ поправката, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 45. Помощъ (временно пособие) на живущитѣ въ България руски ветерани, вдовици на такива и на временно живущитѣ въ странство, участвували въ Руско-турската война — 2.200.000 л.“

Бюджетарната комисия прие § 45 въ следната редакция: (Чете) „Помощъ (временно пособие) за живущитѣ въ България руски ветерани, вдовици на такива и на временно живущитѣ въ странство, участвували въ руско-турската война, включително и помощъ въ размеръ на 80.000 л. годишно, отпускана месечно на Съюза на рускитѣ ветерани отъ Освободителната война въ България за веществени разходи — погребение на починали ветерани и вдовици на такива, за канцеларски и други“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 45, както е приетъ отъ бюджетарната комисия, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 46. Вноска на фонда за пенсиятъ за изслужено време (чл. 38 буква „и“ отъ закона за пенсиятъ за изслужено време) — 344.250.000 л.“

Комисията намали кредита по този параграфъ отъ 344.250.000 л. на 206.550.000 л.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 46, съ поправката, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 47. Вноска на Погасителната каса, съгласно § 3 отъ изредбата-законъ за измѣнение и допълнение на изредбата-законъ за облекчение на длъжницитѣ и за заздравяване на кредита. („Д. в.“, брой 95, отъ 1. V. 1936 г.) — 130.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 47, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 48. Вноска на фондъ „Плътница“ — 25.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 48, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 49. Помощъ за издръжка на делегацията на международния Нансеновъ институтъ за бѣжанцитѣ при О. Н. въ България.“

Бюджетарната комисия залича този параграфъ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ да се заличи § 49, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: § 50 става § 49. Нумерацията на следващитѣ параграфи се намалява съ единица. (Чете)

„§ 49. Вноска на пенсионния фондъ и на фонда за кооперативенъ строежъ на училища за изплащане длъжимитѣ имъ отъ общинитѣ суми, прехвърлени върху държавата, съгласно чл. 9 отъ закона за финансовото облекчение на общинитѣ („Д. в.“, брой 49 отъ 4. III. 1936 г.) — 11.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 49, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„Глава V.

Разни

„§ 50. Печатане тютюневи бандероли и гербови марки, разноснитѣ по транспорта и осигуровката имъ, платни и дневни пари на командировани въ странство държавни служители въ свръзка съ отпечатването имъ — 3.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 50, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 51. За изплащане на Б. з. к. банка несъбираемитѣ вземания по изпълнителни листове, срещу заеми, отпуснати на пострадали отъ суша земеделци, подъ гаранция на държавата — 50.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 51, моля да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 52. За изплащане на Б. з. к. банка несъбираемитѣ вземания по заеми, отпуснати подъ гаранция на държавата въ земетръсната област, съгласно членове 18 и 21 отъ правилника за прилагане закона за подпомагане на пострадалитѣ отъ обществени бедствия и закона за облекчение на длъжницитѣ отъ земетръсната област и пр. („Държавенъ вестникъ“, броеве 166 отъ 28 октомврий 1928 г., и 92, отъ 27 юний 1933 г.) — 100.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 51, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 53. За издръжка на комисаря на О. Н. въ България и наемъ за канцеларията му — 1970.625 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 53, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 54. Откупване на облигации отъ българскитѣ държавни заеми — 20.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 54, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„§ 55. За изплащане на бѣжанцитѣ стойността на ликвидираниѣ имъ имоти въ Гърция, сумитѣ по които съизтеглени съ фалшиви пълномощия или предадени на други бѣжанци, установено по съдебенъ редъ или отъ специална комисия при Министерството на финанситѣ, съ решение на последната, одобрено отъ министъра на финанситѣ — 500.000 л.“

Забележка. Специалната комисия, която установява изтегленитѣ чрезъ фалшиви пълномощия суми на бѣжанци по ликвидираниѣ имъ имоти въ Гърция или предадени такива суми на други бѣжанци, има следния съставъ: държавния юрисконсултъ при Министерството на финанситѣ и юрисконсултитѣ при сѣция. Решенията на тази комисия се одобряватъ отъ министъра на финанситѣ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 55, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Петко Балкански: (Чете)

„§ 56. Разходи по сключени бюджетни упражнения — 500.000 л.“

ТАБЛИЦА

за разходи по сключени бюджетни упражнения към § 56

1. За фонда „Обществени осигуровки“ загубата му от предсрочно ликвидиране на срочни свидетелства при Б. з. к. банка, вследствие отпуснат заем на държавата	392.036 л.
2. За добавъчна гаранция по 6 1/2% държавен заем от 1923 г.	5.500 „
3. За разни разходи	102.464 „
Всичко	500.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 56, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-р Петко Балкански: (Чете)

„§ 57. Запазенъ фондъ — 1.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 57, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-р Петко Балкански: (Чете)

„Глава VI.

Разходи за издръжката на Главната дирекция на държавните и на гарантираните отъ държавата дългове.

A. Лични разходи.

§ 58. Заплата на личния съставъ на дирекцията (Вижъ объяснителната таблица къмъ 29. заседание) — 5.693.345 л.“

Бюджетарната комисия направи следните измѣнения въ объяснителната таблица. Въ „Отдѣление за държавни пенсии“: 10 книжоводители II степенъ — 301.200 л., 9 книжоводители III степенъ — 235.440 л.

Въ забележката на края се прибавя: „Помощникъ-контрольоритъ се поиравняватъ по заплатата съ контрольоритъ по отчетността“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 58, съ объяснителната таблица и направените измѣнения и допълнения отъ бюджетарната комисия, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-р Петко Балкански: (Чете)

„§ 59. Форменно облекло и обуща на прислужниците, блузи на чистачките и архиварите — 17.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 59, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-р Петко Балкански: (Чете)

„§ 60. Възнаграждения: на членовете отъ парламентарната контролна комисия — чл. 8 отъ закона за управлението на държавните дългове, въ размѣръ на дневните пари, получавани отъ Народното събрание, когато последното няма сесия, и на частни лица за участието имъ въ комисии и пѣтни и дневни пари на командировани служители — 100.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 60, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-р Петко Балкански: (Чете)

„§ 61. Възнаграждение на чистачките, включително и вносните на фонда „Обществени осигуровки“ — 84.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 61, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-р Петко Балкански: (Чете)

„Б. Веществени разходи.

„§ 62. Насмъ за разходите на дирекцията и пенсионните отдѣления — 714.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 62, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-р Петко Балкански: (Чете)

„§ 63. Поддържане помѣщенията: материали за чистене, миене, освѣтление, отопление, общински данъци и др. — 150.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 63, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-р Петко Балкански: (Чете)

„§ 64. Канцеларски материали: пощенски разноски, превозъ, хамалие, купуване смѣтачни машини и др. — 200.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 64, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-р Петко Балкански: (Чете)

„§ 65. Мобели: купуване, поправки, поддържане и др. — 200.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 65, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-р Петко Балкански: (Чете)

„§ 66. Печатане на облигации, купонни листове, отчети, разни бланки и др., купуване книги, списания и вестници — 1.266.458 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 66, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-р Петко Балкански: (Чете)

„Глава VII.

Инвестиции.

§ 67. Постройка здание на Главната дирекция на държавните дългове и всички разходи въ свързка съ пострйката, включително подвижната мебелъ и възнагражденията на двама постоянни технически надзиратели — 22.663.900 л.

Забележка. Разходите по тоя кредитъ да се покриватъ отъ произведението на заема, сключенъ съгласно съ наредбитъ законъ, обявяващъ въ „Държавните вестници“, броеве: 135, отъ 20 юний 1936 г., 84, отъ 17 априль 1937 г., и 91, отъ 28 априль 1938 г., като необходимата сума за изплащането на вичаващите отъ Външната смѣтна палата платежни заповѣди се внася на приходъ въ държавното съкровище по съответния приходенъ параграфъ едновременно съ плащането“.

Бюджетарната комисия прие следната нова редакция на този параграфъ: (Чете) „Постройка здание на Главната дирекция на държавните дългове: а) довършване на строителните работи, доставяне и монтиране на отоплителната, електрическата и други инсталации — 22.181.455 л.; б) възнаграждение за проектирането и изработването на нужните планове, както и за ръководството на пострйката отъ архитекта, съгласно договора съ последния — 389.000 л.; в) надници за постоянни технически надзиратели — 92.535 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 67, въ предложената отъ бюджетарната комисия редакция, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Съ това бюджетопроектъ на Главната дирекция на държавните и на гарантираните отъ държавата дългове за 1939 бюджетна година е окончателно приетъ.

За следното заседание, въ понеделникъ, 23 т. м., председателството, въ съгласие съ правителството, ви предлага следния дневенъ редъ: (Чете)

1. Първо четене законопроекта за сключаване заемъ отъ Б. з. к. банка, въ размѣръ 125.000.000 л., за мѣроприятия по подобрене на земедѣлието

2. Докладъ на бюджетарната комисия по бюджетопроекта за разходите по Министерството на земедѣлието и държавните имоти за 1939 б. г.

Първо четене законопроекта:

3. За отпускане заемъ въ размѣръ 75.000.000 л. отъ Поштенската сѣстовна каса на Главната дирекция на пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ.

4. За измѣнение закона за Българската народна банка.

5. За измѣнение и допълнение на закона за митницитѣ.

Одобрене предложенията:

6. За отпускане еднократна помощъ на съпругата на покойния художникъ скулпторъ Кирилъ Шиваровъ.

7. За приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народното просвѣщение чужди поданици.

8. За приемане завещанието на покойната Райна д-ръ Стефанъ Чернева.

9. За отпускане еднократна помощъ на Ана Андонова и др.

Които приематъ така предложениа дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Клигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 21 ч. и 20 м.)

Подпредседателъ: **ДИМИТЪРЪ ПЕШЕГЪ**

Секретари:

ПЕТЪРЪ МАРКОВЪ

ПЪРВАНЪ МАРКОВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. АНТОЛОВЪ**